

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA, TÜRK
GENÇLİĞİNİN DEVLETİ ALGILAMA BİÇİMİ VE
DEVLETEN BEKLENTİLERİ

Emine SARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Ali ŞAHİN

Konya-2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı **EMİNE SARİ**

Numarası **0842 2800 1006**

Ana Bilim / Bilim Dalı **KAMU YÖNETİMİ**

Programı

Tezli Yüksek Lisans ☒

Doktora ☐

Öğrencinin

Tezin Adı **GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA, TÜRK GENÇLİĞİNİN
DEVLETİ ALGILAMA BİGİMİ VE DEVLETTEN
BEKLENTİLERİ**

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası

(İmza)

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	EMİNE SARİ		
	Numarası	0842 2800 1006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	KAMU YÖNETİMİ		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	DOÇ. DR. ALİ ŞAHİN		
	Tezin Adı	GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA, TÜRK GENÇLİĞİNİN DEVLETİ ALGILAMA BİÇİMİ VE DEVLETTEN BEKLENTİLERİ		

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan başlıklı bu çalışma/...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Doç. Dr. Ali ŞAHİN	Danışman	
Prof. Dr. Orhan GÖKGE	(Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Erdal BAYRAKCI	(Üye)	
Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÖKÜŞ	(Yedek)	

Adı Soyadı: Emine SARI

Numarası: 0842 28001006

Ana Bilim / Bilim Dalı: Kamu
Yönetimi

Programı

Tezli Yüksek Lisans ☒Doktora ☐Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ŞAHİN

Tezin Adı: Gençlik Politikası Bağlamında
Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi
ve Devlettten Beklentileri

ÖZET

"Gençlik Politikası Bağlamında, Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devlettten Beklentileri" başlıklı bu çalışmanın amacı, Türkiye’de devletin günümüzde yaşayan gençlerle ilgili politikaları üretme sürecinin harekete geçirilmesine katkıda bulunmaktır. Fakat bu süreçte tam anlamıyla bir ilerleme olmadığı sorunsalı çıkıyor karşımıza. Nitekim birçok çalışma devletin gençlik politikası üretiminde gençliğin özerk birey olma sürecini yaşayabilmesini ve toplumsal hayatta genç olarak var olabilmelerini hedefleyen bir yaklaşımı sergilemesini savunmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de en kapsamlı çalışma Birleşmiş Milletler (BM)’in 2008 yılında yapmış olduğu Türkiye raporudur. Fakat bu konuda her yıl farklı ilerlemeler olduğu duyurulmakta ve gençlerin devleti algılama biçimlerindeki değişiminin ne olduğu bilinmemektedir. Bu gün geline nokta Türkiye, gençler için doğru fırsatları yaratabilirse ve onları geleceğin yüksek getirili iş pozisyonlarına hazırlamak üzere eğitimlerine yeterli yatırımı yaparsa, bu tarihi fırsatı etkin bir şekilde kullanmış olacaktır. Çünkü çok büyük sayıda yüksek nitelikli gence ihtiyaç duyan ve aynı zamanda onlara fırsatlarla dolu bir gelecek sunacak olan devletin bu alanda günümüzde neler yaptığı ve gençlerin devletten beklentileri büyük önem taşımaktadır. Bu durum ise çalışmanın ve uygulamanın önemini de ortaya koymaktadır.

Öğrencinin	Adı Soyadı: Emine SARI		
	Numarası: 084228001006		
	Ana Bilim / Bilim Dalı: Kamu Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora ☐
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali ŞAHİN			
Tezin İngilizce Adı: The State Perception of youth and Their Expectations; in the Context of Youth Policies.			

SUMMARY

Relevant policies of the state to produce young people who live in Turkey today is to contribute to the mobilization process. But progress in this process is not fully come upon a question. In fact, a lot of work in producing the state youth policy and youth process of becoming autonomous individual shave a social life as a young advocates, to show an approach aims to become an. In this context the most comprehensive study of the United Nations (UN) in Turkey in 2008 and his report. But progress on this issue is announced each year in different formats and the exchange of young people's perception of what the state is not known. These days Turkey at this point, the right opportunities for young people and training to prepare them to invest enough in the future if high-income positions in business, this historic opportunity will be used effectively. Because a very large number of highly qualified young people in need and also offer them a future full of opportunities and young people in his state of the state's expectations of what this area is of great importance today. This situation reveals the importance of the study and practice.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
İTHAF.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLOLAR LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLET KAVRAMI VE DEVLETİN GELİŞİMİ

1. DEVLETİN TANIMI VE KAPSAMI	3
2. DEVLETİN GELİŞİMİ	5
3. DEVLETİN UNSURLARI.....	7
3.1. Millet.....	7
3.2. Ülke.....	9
3.3. Egemenlik	10
4. DEVLETİN İŞLEVLERİ	13
5. TÜRKİYE’DE DEVLET VE GENÇLİK STK’LARI.....	16
5.1. Gençlik Sivil Toplum ve STK’lar.....	17
5.2. Gençlik STK’ları Kamu Sektörü Eşgüdüm Projesi	18

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA’DA GENÇLİK POLİTİKASI

1. GENÇ VE GENÇLİK KAVRAMI.....	19
2. GENÇLİK POLİTİKASI.....	21
3. AVRUPA GENÇLİK POLİTİKASI	25
3.1. Avrupa Konseyi ve Gençlik ve Spor Müdürlüğü	26
3.2. Ortak Yönetim Sektörü	28
3.2.1. Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi	28
3.2.2. Gençlik Danışma Konseyi	28
3.2.3. Gençlik Ortak Konseyi	29
3.2.4. Gençlik İçin Program Komitesi	29
3.3. Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü	29
3.4. Avrupa Gençlik Forumu.....	30

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE GENÇLİK POLİTİKASI

1. TÜRKİYE’DE GENÇLİĞİN İNŞASI.....	32
2. TÜRKİYE’DE GENÇLİK ÇALIŞMASININ TARİHSEL GELİŞİMİ	33
2.1. 1923-1950 Arası Gençlik Çalışması	34
2.2. 1979-1995 Arası Gençlik Çalışması	35
2.3. 1996-1998 Arası Gençlik Çalışması	35
2.4. 1999-2001 Arası Gençlik Çalışması	36
3. TÜRKİYE’DE 1980 SONRASI GENÇ KUŞAK	37
4. TÜRKİYE’DE GENÇLİK POLİTİKASI.....	38
4.1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü	40
4.2. Gençlik ve Spor Bakanlığı	41

4.3. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	42
4.4. Ulusal Ajans.....	45
4.5. Hükümet Programlarında Gençlik	46
4.6. Kalkınma Planları ve Gençlik.....	49
4.6.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)	49
4.6.2. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)	50
4.6.3. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)	51
4.6.4. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).....	52
5. TÜRKİYE’DE ULUSAL GENÇLİK KONSEYLERİ KURMA GİRİŞİMLERİ	53
6. TÜRKİYE’DE GENÇLİĞİN GENEL SORUNLARI	54

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA TÜRK GENÇLİĞİNİN DEVLETİ ALGILAMA BİÇİMİ VE DEVLETTEN BEKLENTİLERİ

1. ÇALIŞMANIN AMACI	57
2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	59
3. ÇALIŞMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEM SEÇİMİ.....	60
4. ARAŞTIRMANIN GÜVENİLİRLİĞİ	60
5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZ SONUÇLARI.....	61
 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	 95
KAYNAKÇA.....	98
EK	107

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Güvenilirlik Ölçütleri	61
Tablo 2: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri	62
Tablo 3: Deneklerin Bölge Değişkeni Açısından Frekans Ve Yüzde Dağılımı	63
Tablo 4: Deneklerin Aile Gelir Durumları Açısından Frekans Ve Yüzde Dağılımı	64
Tablo 5: Deneklerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Açısından Frekans Ve Yüzde Dağılımı	65
Tablo 6: Deneklerin Annelerinin Eğitimlerine Göre Durumları	66
Tablo 7: Deneklerin Babalarının Eğitimlerine Göre Durumları	66
Tablo 8: Deneklerin Şu An Kiminle Ve Nerede Oturdıkları Durumu	67
Tablo 9: Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz?	67
Tablo 10: Türkiye’de Genç Olmak Sizin İçin Nasıl Bir Duygu?	68
Tablo 11: Eğer “Kötü” Ve “Çok Kötü” Cevabı Verdiyseniz Nedenleri Nelerdir?	69
Tablo 12: “Geleceğimle İlgili Ciddi Kaygılarım Ve Korkularım Var” Cümlesine Katılıyor Musunuz	69
Tablo 13: Geleceğiniz Açısından Hangi Olgular Daha Önemli?	70
Tablo 14: Bugünkü Koşullarda Geleceğe Güvenle Bakabilmesi İçin Bir Genç Açısından En Önemli Etken Nedir?	71
Tablo 15: Kişisel Olarak Yaşadığınız En Büyük Sıkıntı Nedir?	72
Tablo 16: Türkiye’de Gençliğe Kılavuzluk Ve Önderlik Edecek Kurumların Gelişmişliği Konusundaki Düşünceniz Nedir?	72
Tablo 17: Türkiye’de Gençliğe Ve Onun Dinamizmine Ne Kadar Güven Duyulmakta Ve Ne kadar Yetki Ve Sorumluluk Verilmektedir?	73
Tablo 18: Anayasada 2006 Yılında Yapılan Bir Değişiklikle Seçilme Yaşının 25’e Düşürülmesi Gençliğin Siyasetle İlgilenmesine Katkı Sağlamış Mıdır?	73
Tablo 19: Ülkemizde Ve Dünyada Yaşanan Siyasi Olayları Takip Ediyor Musunuz?	74
Tablo 20: Sizce Gençliğin En Önemli Üç Sorunu Nedir?	74
Tablo 21: Türkiye’de Devlet Yönetiminde Çalışıyor Olsaydınız Gençlik Adına Hangi Tür Politikalara Öncelik Verirdiniz?	75
Tablo 22: Türkiye’de Gençliğin Sorunlarına Çözüm Üretecek Bir Yaklaşım Sizce Söz Konusu Mudur?	75

Tablo 23: Türkiye’de Gençliğimizin Kendisini Sorgulayacağı, Kendisini Ve İç Dünyasını Ortaya Koyabileceği, Yaptığı Her İşte Onurla Ve Güvenle “Benim” Diyebileceği İfade Ve Etkinlik Alanları Yeterli Düzeyde Mevcuttur Cümlesine Katılıyor Musunuz?	76
Tablo 24: Türkiye’nin En Önemli Sorunları Nelerdir?	77
Tablo 25: Siyasi Partiler Ve Devletin Gençlik Sorunlarına Yeterince Yer Verdiğine Katılıyor Musunuz?	78
Tablo 26: Siyasal Yaşamımızda Gençliğe Yeterince Yer Ve Söz Veriliyor Mu?	79
Tablo 27: Sizce Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı Nasıl?	79
Tablo 28: Türkiye’de Tatmin Edici Bir Ulusal Gençlik Politikasından Söz Etmek Mümkün Müdür?	80
Tablo 29: Türkiye’de Yaşayan Bir Genç Olarak Hükümetin Yapmış Olduğu Gençlik Politikalarından Memnuniyet Oranınız Nedir?	80
Tablo 30: Gençlik Politikalarının Geliştirilmesi Kapsamında Düşünüldüğünde, Her Hangi Bir Sivil Toplum Kuruluşuna, Parti Gençlik Kollarına, Üniversite Öğrenci Konseylerine, Derneğe, Öğrenci Topluluklarına Üye Misiniz?	81
Tablo 31: Kendiniz Ve Ülke İçin Hükümetin Yapması Gereken Öncelikli Politika Ne Olmalıdır?	81
Tablo 32: Gençlik Politikalarının Hazırlanmasında Ve Politikanın Uygulanmasında İşlevselliği Sağlamak Amacıyla Gençlerin Görüşlerinin Yeterince Ortaya Çıktığına İnanıyor Musunuz?	82
Tablo 33: Gençlerin Beklentilerine Cevap Verebilecek, Çağdaş Bir Gençlik Politikasının Hazırlanması İçin Başlangıç Noktası Ne Olmalıdır?	83
Tablo 34: Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi Kurularak Gençlerin Kendi Kararlarını Alması Ve Geleceğe yönelik Politika Üretmesinin Önünün Açılacağına İnanıyor Musunuz?	83
Tablo 35: Türkiye’nin AB’ye Üye Olmasının Gençler İçin Önemini Nasıl Değerlendiriyorsunuz?	84
Tablo 36: Gençlerin Devleti Algılama Biçimi Ve Devletten Beklentileri	85

Tablo 37: Gençlerin Devleti Algılama Biçimi Ve Devletten Beklentileri İle İlgili Erkek Ve Kadınların Bağımsız İki Örnek t Testi Sonuçları	88
Tablo 38: Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	88
Tablo 39: Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	89
Tablo 40: Sizce Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı Nasıl Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	89
Tablo 41: Sizce Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı Nasıl Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	90
Tablo 42: Genel Anlamda Düşündüğünüzde, Hükümetin Uygulamalarını Nasıl Değerlendiriyorsunuz Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	90
Tablo 43: Genel Anlamda Düşündüğünüzde, Hükümetin Uygulamalarını Nasıl Değerlendiriyorsunuz Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	91
Tablo 44: Kamu Sektöründe Görev Almak İster Misiniz Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	91
Tablo 45: Kamu Sektöründe Görev Almak İster Misiniz Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	92
Tablo 46: Türkiye’nin Sorunlarını Çözecek Kurum Sizce Hangisidir Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	92
Tablo 47: Türkiye’nin Sorunlarını Çözecek Kurum Sizce Hangisidir Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	93
Tablo 48: Üyesi Olduğunuz Kuruluşun Toplantılarına Katılır Mısınız Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları	93
Tablo 49: Üyesi Olduğunuz Kuruluşun Toplantılarına Katılır Mısınız Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	93
Tablo 50: Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Sınıflar Arasında Varyans Analizi Sonuçları	94

Tablo 51: Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Sınıflar Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları	94
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

AB: Avrupa Birliği

AC: Gençlik Danışma Konseyi

AEGEE: Avrupa Öğrencileri Forumu

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ABGS: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

Akt: Aktaran

ATAUM: Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi.

BM: Birleşmiş Milletler

CDEJ: Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi

CMJ: Gençlik Ortak Konseyi

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

GSM: Gençlik Servisleri Merkezi

GSGM: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

GHDB: Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

ODTÜ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

OECD: Ekonomik ve Kalkınma İşbirliği Teşkilatı

SHÇEK: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TDK: Türk Dil Kurumu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜRSAB: Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği

UA: Ulusal Ajans

UGK: Ulusal Gençlik Konseyi

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Vd: Ve Diğerleri

GİRİŞ

Tarihsel olarak bakılacak olursa yöneten ve yönetilen ayrımı insanlığın yerleşik düzene geçmesiyle birlikte daha net olarak kendisini göstermiştir. Yönetim erkinin zirvede olduğu kurum ise devlettir. Daha açıkçası devlet, insanlık tarihi boyu hep var olmuş ama devletlerin sıfatları ve sistemleri farklı olmuştur. Günümüz modern devletini tanımlarken, onu kendisinden önceki dönemlerde kullanılan devlet yöntemlerinden ayıran ve farklılaştıran noktaları belirleyebilmek, genel devlet tanımının yapılmasını gerekli kılmaktadır. Buna göre genel ve üzerinde neredeyse hem fikir olunan devlet tanımı, toprak, insan ve otorite unsurlarını içeren bir tanımdır. Nitekim belli bir toprak parçası üstünde yaşayan insanların oluşturduğu en üstün otorite ve güce sahip olan kurum devlet olarak tanımlanmaktadır. Yapılan bu tanım her türlü devleti ve devlet sistemini kapsar.

Eski dönemlerin küçük toplulukları, insanın, doğanın acımasız koşulları karşısında bir araya gelme ve toplu yaşama zorunluluğunun doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Zamanla yaşama tutunmanın, hayatta kalmanın zorunlu sonucu olarak ortaya konulan kurallar insanların topluluk halinde yaşamasının yanında bir yönetim biçiminde organize olmalarını gerekli kılmıştır. İnsanlığın tarihsel süreç içinde ortaya koyduğu gelişim ya da uygarlık, organizasyonların en kapsamlısı ve en olağanüstüsü olarak kabul edilen devleti ortaya çıkarmıştır.

Zamanla devlet yönetimlerinin farklılıkları göze çarpmıştır. Birçok farklı yönetim biçimlerinden biriside üniter yönetim biçimi olmuştur. Üniter devlet, devletin egemenlik, ülke ve millet unsurları bakımından tek olduğu; yasama, yürütme ve yargı organlarının da tek olarak faaliyet gösterdiği devlettir. Üniter devlet, temsili demokrasi ile yerel yönetim özerkliği bağının kurulmasında ancak sınırlayıcı bir unsur olarak görülebilir. Zira yerel yönetim özerkliğinin de belli bir sınırı vardır. Bu sınırın belirlenmesinde dikkate alınması gereken unsurlardan birisi de üniter devlet yapısı olmalıdır. Günümüzde gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye Cumhuriyeti Devleti de üniter devlet yapısıyla karşımıza çıkmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde toplumun yaş oranı çok önemli bir yer tutmaktadır. Daha farklı bir ifadeyle gelişen ülkeler açısından “gençlik” olgusu gerek nicel ve gerekse nitel olarak büyük önem arz etmektedir. Bu önem, genç nüfusun bir taraftan sayısal bir veri olarak ülkenin nüfus yapısında büyük bir çoğunluk oluşturmamasından, diğer taraftan da ülkenin ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel yapılarının gelecekteki belirleyicisi ya da yönlendiricisi olması dolayısıyla, uzun vadeli hedefler doğrultusunda, kaliteli bir şekilde yetiştirilmesi zorunluluğundan kaynaklanmaktadır.

Avrupa Birliği (AB) ve geliştirmekte olan ülkeler arasında yüksek oranda bir genç nüfusa sahip Türkiye’de bu nüfusun olumlu açıdan değerlendirilmesini sağlamakla kendisini geliştirmiş ülkeler seviyesine daha çabuk yaklaştıracaktır. Bu sürece gençliğin de katılımının sağlanması, gençlerin ülke ve kalkınma sorunları hakkında bilgi sahibi olmasını, sorunların çözümü için araştırmacı ve ilgili bir kişilik kazanmasını beraberinde getirebilecektir. Söz konusu durum Devlet ve Gençlik kavramlarının hangi açılardan birbirleriyle ilişkili olduğu konusunun daha iyi anlaşılması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmada “Gençlik Politikası Bağlamında Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri” incelenmiştir.

Çalışmamız dört ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde, “devlet” konusu üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Devletin tanımı, kapsamı, gelişimi, unsurları, işlevleri ve gençlik STKları.

İkinci bölümde Avrupa’da gençlik politikası ve gençlik irdelenmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise, Türkiye’de gençlik politikası üzerinde durulmuştur. Çalışmanın uygulamalı son dördüncü bölümünde ise, Selçuk Üniversitesi’nin Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler, Hukuk ve Mühendislik-Mimarlık Fakültesinde okuyan öğrencilerin oluşturduğu örnekleme anket uygulanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEVLET KAVRAMI VE DEVLETİN GELİŞİMİ

1. DEVLETİN TANIMI VE KAPSAMI

Devlet konusunda pek çok tanım yapılmıştır ve bütün kavramlarda olduğu gibi tanımlar çeşitlilik arz etmektedir. Devlet kavramına her dönemde değişik anlamlar verilmiştir. Kapitalizm, devleti, “toplumsal zıtlıkların arasını bulma ve uzlaştırma amacıyla, toplumun çıkarları için kurulmuş bir kurum” olarak tanımlar. Faşizm, devleti, “yüce bir varlık” olarak görürken Komünizm, “sınıfsal zulmün zalim bir kurumu” olarak görür (Marx ve Engels, 1976: 52). İnsanlık tarihine bakıldığında devlet, vazgeçilmez bir müessese olarak ortaya çıkmaktadır (Miller, 1995: 178; Sözen, 2000: 211).

Örneğin Çam (2000)’a göre devlet, kurumsallaşmış bir siyasi iktidardır. Devlet, kendine bağlı olan insanların güvenliğini sağlamak üzere kurulmuş etkin bir sosyal örgütlenme biçimidir(Çam, 2000: 328-329). Devlet tanımının en benimsenmiş olanı Georg Jellinek’in teorisine dayanarak yapılmaktadır. Bu teoride devlet, insan, toprak ve egemenlik unsurlarının bir araya gelmesiyle oluşmuş bir varlık olarak tanımlanmaktadır (Gözler, 2007: 4-5).

TDK Büyük Türkçe Sözlükte ise Devlet, “toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlık” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2011). Buna göre devlet için, belirli bir toprak parçası üzerinde egemen olan belirli bir insan topluluğunun oluşturduğu bir varlık demek doğru bir tanımlama olmaktadır. Daha farklı bir ifadeyle devlet; “Bir hükümet yönetiminde örgütlenmiş siyasal topluluktur”(Hançerlioğlu, 1999: 73).

Devlet, insanların toplum yaşamında başvurdukları bir örgütlenme biçimidir. Bir aile, bir dernek, bir sendika, bir parti gibi... Devlet bu anlamda öncelikle sosyal ve tarihsel bir gerçekliktir (Tanilli, 1981: 1). İnsanoğlunun doğal yükselme aşaması olarak kabul edilen devlet, toplumun belirli bir düzen içerisinde, kargaşa olmadan

varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan bir müessesedir (Marx ve Engels, 1976: 52).

Anayasa Hukukçuları, bakış açısı veya ağırlık noktası bakımından çeşitli devlet tanımları vermişlerdir (Coşkun, 1997: 95). Bu tanımlardan devletin bir siyasal iktidar biçimi olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu kavramın tanımlanmasında genel olarak iki ayrı görüş vardır. Birinci görüşe göre, siyasal iktidar özel gruplarda ortaya çıkan iktidarlardan aksine, sadece genel, toplum bütününde ortaya çıkan iktidardır. Bu durumda kabile şefleri, site yöneticileri, imparatorlar, feodal beyler, çağdaş ulusların hükümetleri siyasal iktidara sahip olacaktır. Ancak sendika, dernek, kulüp vb. grupların yöneticileri siyasal iktidar sahibi değildir. İkinci görüş ise, iktidarın temelinde egemenlik kavramı olduğunu savunur. Siyasal iktidar egemen iktidardır. Bu iktidar son kararı verir, başka hiçbir iktidara tabi olmaz ve başka bir iktidar tarafından sınırlandırılmaz. Fakat bu iktidarın egemenliği her zaman geçerli değildir. Bu iki görüşün birleştiği nokta ise iktidarın herhangi bir şeyin üzerinde, genel kararlar ve bütünsel emirler düzeyinde yer aldığı düşüncesidir (Russell, 2002: 9).

Devlet etkin bir siyasal iktidar olarak dış ve iç tehditlere karşı kendisini ve kendine bağlı kişilerin güvenliğini korumaktadır. Devlet iktidarı, kendi kendine örgütlenebilen, başka bir iktidara tabi olmayan bağımsız ve egemen bir iktidarı gerektirmektedir. Tüm bunların yanında devlet, meşru bir iktidardır. Bunun anlamı hukuka dayalı olmasıdır. Bu iktidarı yürütenlerin kendi kişisel iradelerinden, tutkularından ve bireysel çıkarlarından bağımsız olarak kurallara uymaları gerektirmektedir. Devletin yurttaşları arasında çıkan çatışmaların çözümleyicisi olması ve varlığının diğer devletlerce de kabul edilmesi ona meşruluk kazandırır. Devlet, toprakları olan ve ülkesinin sınırları belli bir örgüttür. Günümüzde ortaya çıkan düşünceler, modern devletin demokratik bir devlet olduğu yönündedir. Demokratik yapı ise, parlamento ve seçim mekanizmalarının halkın denetimi altında tutulmasıyla sağlanır (Çam, 2000: 338-339).

Sonuç olarak devletin kökeni ya da nasıl oluştuğunu ve bu oluşumda ne gibi etkenlerin bulunduğunu açıklamaya yönelik çeşitli teoriler geliştirilmiştir. Bu

teorilerden bazıları, devleti ortaya çıkaran nedenleri, tarihi ve sosyolojik verilere dayandırır. Bazıları ise varsayımsal bulgulara dayanır ve ne olması gerektiğiyle ilgilenir (Daver, 1993:171). Fakat aşağıda görüleceği gibi devlet insanların çeşitli (korunma, barınma, vb) sebeplerle ortak yaşama arzusu sonucu gelişme göstermiştir.

2. DEVLETİN GELİŞİMİ

Devletin tarihi, insanlık tarihi kadar çok eskilere dayanmaktadır. İnsanlar, yaradılışından itibaren yardımlaşma ve korunma ihtiyacından ötürü toplu yaşama gereğini duymuştur. Aile, boy, klan ve kabileler gibi toplum örnekleri bunun kanıtıdır. Doğa ile mücadele, yiyeceğini sağlama, barınma, vahşi hayvanlara ve diğer insanların saldırılarına karşı korunmanın zorunluluğu olarak insanlar, birbirlerine yakınlaşmış ve gruplaşmışlardır. Tarih boyunca gelişme gösteren insanın ihtiyaçları, doğa koşulları, yaşama ve yerleşme gibi değişiklikler, insan topluluklarının teşkilatlanma gereğini de ortaya çıkarmıştır (Erendil, 1990: 1).

Neolitik (geleneksel olarak cıvalı taş diye bilinen) çağda insanlar besin probleminin çözümünü gerçekleştiren büyük devrimi yaşamışlardır. Bu çağda bazı bitkileri yetiştirmeyi ve bazı hayvanları evcilleştirmeyi başarmakla insanoğlu yerleşik hayata geçmeyi de başlatmıştır. Neolitik çağın aileleri genellikle balçıktan, kamışlardan, ağaç gövdelerinden, taşlardan ya da üzerleri balçıkla örtülü söğüt dallarından yapılmış kulübelere yaşamaktaydılar(Childe, 1993: 40). Neolitik kültürlerin dünya çapında bir yayılma göstermesi verimli toprak bulmak arayışıyla göç edilmesini doğurmuştur. Nitekim yerleşik hayat ve tarıma dayalı bir yaşam biçimine geçilmesi ise zamanla insanların sosyal olarak birer topluluk halinde yaşamalarını doğurmuştur.

Çeşitli grupların yerleşik yaşama başlaması ile birlikte yeni tür organizasyonlar gerekmiş, bunun sonucunda derebeyliğin ilk örnekleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Zaman içinde büyüyen kavimler iklim ve yeni kaynaklar bulmak amacıyla başka bölgelere gitmiş ve buralardaki topluluklarla çatışmışlardır. Savaşlar toplumları bütünleştirmiş ve ortak yaşamdan gelen benzerlikler nedeniyle kavimler giderek tek soy ya da etnik topluluklar haline dönüşmeye başlamıştır (Çeçen, 2007: 20). Bu

durum zamanla Yunan kültürlerindeki kent devletlerini ortaya çıkarmıştır. Yunan kent devletleri sahip oldukları pek çok özellikleriyle günümüze dek önemlerini korumaktadırlar. (Wycherley, 1993: 11).

Belirli bir yerde yaşayan insan topluluklarının bir düzene göre kendilerini yönetecek bir başkasının otoritesi altına girmesi sonucu devlet kavramının ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu tür devlet anlayışı eski Yunanistan'da görüldüğü gibi başlangıçta bir şehir devleti şeklinde olmuş, daha sonraki tarihsel süreç içinde krallıklar ve imparatorluklar şeklinde genişlemiş ve milli nitelikli devletlerle süreç devam etmiştir (Erendil, 1990: 1).

Devlet, organize olma, birlikte yaşamın zorunlu ve kaçınılmaz bir gereğidir. Küçük topluluklar; insanın, doğanın acımasız koşulları karşısında bir araya gelme ve toplu yaşama zorunluluğunun doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu küçük topluluklar, zaman içinde gelişime ve değişime uğrayarak ya da doğadaki koşullara gözlem ve deneyler sonucu uyum sağladılar. İlkel düzeyde de olsa çeşitli kurallar ortaya koymaya ve bu kurallara topluluğa dâhil herkesin uymasını sağlayamaya başladılar. Doğadan yola çıkılarak ve yaşama tutunmanın, hayatta kalmanın zorunlu sonucu olarak ortaya konulan bu kurallar insanların organize olmalarının başlangıcı olarak kabul edilebilir. İnsanlığın tarihsel süreç içinde ortaya koyduğu gelişim ya da uygarlık, organizasyonların en kapsamlısı ve en olağanüstüsü olarak kabul edilen devleti ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda ise şu ifade kullanılabilir; devlet, organizasyonların en karmaşık ve en boyutlu olanıdır (Erol, 2003: 110).

Sonuç olarak, devletlerin tarihsel yapısı incelendiğinde, üç temel devlet tipi görülmektedir. Bunlar sırayla; köleci devlet, feodal devlet ve burjuva devlettir. 20. yüzyılda ortaya çıkan sosyalist devlet ise bunlardan farklı olarak yeni bir devlet biçimi olarak kabul edilmektedir. Devletlerin tipi sınıf yapısı ile belirliken, devletin biçimi siyasal iktidarın yapısı, siyasal rejimin niteliği ile belirlidir. Devlet biçimi egemen sınıfın kurduğu siyasal rejimden ayrı tutulamaz. Aynı tip devlet biçimlerinin çeşitliliği iktisadi rejimdeki değişimlere, sınıflararası ve egemen sınıfların içindeki farklı nitelikli gruplar arasındaki ilişkilere bağlıdır. Ulusal gelenekler, siyasal

kurumların gelişimleri, halkın siyasal bilinç düzeyi ve yabancı devletlerle olan ilişkiler devlet tipini belirleyici unsurlardır (Tanilli, 1981: 6-7).

3. DEVLETİN UNSURLARI

Günümüzde devletin hukuki bakımdan unsurlarının neler olduğunu belirlemek önemlidir. Bu aynı zamanda devletin hukuki bir kişilik olarak belirmesi ve tüzel kişiliğe sahip olması açısından da önemlidir. Federal bir devlette federe devletler de kendi özerkliklerini belli ölçüde koruyarak, federal devletin bir parçası haline gelir. Bir diğer ifadeyle federe devletlerin de yasama, yürütme ve yargı organları vardır. Bu federe devletler, federal devletin yasama, yürütme ve vargı organına da bağlıdır. Üniter devletle federal devlet arasındaki en temel farklılıklar da bu hususta ortaya çıkmaktadır. Üniter devlet, yasama, yürütme ve yargı organlarının da, millet ülke ve egemenlik, unsurlarının da tek olduğu faaliyet gösterdiği devlettir (İsbir, 2009: 1572).

Daha farklı bir ifadeyle devletin unsurları, hukuken bir devletin var olduğunu söyleyebilmemiz için gerekli olan şartlar demektir. Hukuki analizde bunlar geleneksel olarak üç tanedir; millet, ülke ve egemenliktir (Albayrak, 2005: 13).

3.1. Millet

Milletin gerçekte herkesin üzerinde anlaştığı tam bir bilimsel tanımı yoktur. Milletın tanımı ve tarifi daha çok gerek ve gerçeklere dayalı olarak siyasal çıkar esaslı olarak yapılmıştır. Millet kavramı sözlük anlamı olarak “*Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliğı olan insan topluluğı*” olarak tanımlanmaktadır(TDK, 2011). Bu tanımdan anlaşıldığı gibi belli bir insan topluluğı olmadan bir devletin olabileceğini düşünmeye olanak yoktur. Bir millet her şeyden evvel kan ve soy birliğidir. Damarlarında geçmiş zamanların karanlıklarına gömülmüş müşterek atalarının kanı dolaşan ve aynı bir soy kökünden gelen insanlar, nerede doğarsa doğsun ve nerede yaşarsa yaşasın aynı bir milleti teşkil ederler (Akçura, 1991: 4).

Tarihsel süreç içerisinde Batı toplumlarında, millet kavramına ve düşüncesine XVIII. yüzyıldan önceki kaynaklarda rastlanılmamaktadır. İspanyol Kraliyet Akademisi'nin hazırladığı 1884 tarihli sözlükte, bu kelimenin ilk defa modern anlamıyla kullanıldığı görülmektedir. Sözlüğün daha önceki baskılarında nacion sözcüğü basitçe bir eyalet, ülke ve bir krallıkta oturanların toplamı ve aynı zamanda yabancı anlamına geliyordu. Lengua Nacional'ın 1884 tarihli baskısında bir ülkenin resmî ve edebî dili, o ülkede genel olarak başka ulusların dillerinden ve lehçelerinden ayrı biçimde konuşulan dil şeklinde açıklama vardır. Nation kelimesi daha ilk anlamda köken ya da soya işaret etmektedir. Aynı sözcük eski bir Fransız sözlüğünde naissance (doğum), extraction (soy), rang (mevki) anlamında kullanılmıştır (Karakaş, 2000: 18).

Almanlar ve Slavlar ırk ve dili, Fransızlar arzu ve iradeyi, İtalyanlar coğrafya ve dili esas alarak millet tanımı yapmışlardır. Son zamanlarda çok daha farklı tanımlar yapılmıştır: “*Millet hayal edilmiş bir siyasal topluluktur*” tanımı bunlardan yalnızca birisidir (Yeniçeri, 2009). Bir başka tanımda ise devlet milletin hukuki bakımdan şahıs haline gelmesidir (Kapani, 1995: 135).

Smith (2007) milleti “*Bir toprağı-ülkeyi, ortak mitleri ve tarihi belleği, kitlesel bir kamu kültürünü, ortak bir ekonomiyi, ortak yasal hak ve görevleri paylaşan bir insan topluluğunun adı...*” olarak tanımlamaktadır (Smith, 2007: 75). Max Weber (1998), ise ulusun oluşumunu devlet ile ilintili olarak açıklıyor: “*Ulus, kendini bağımsız bir devlet biçiminde ifade edebilen bir duygu birliğidir. O halde ulus, normal olarak kendi devletini yaratma eğilimini de taşıyan bir topluluktur*” diyerek, milleti, politik yanını öne çıkaracak şekilde tanımlar (Weber, 1998: 172).

Diğer taraftan İnan'ın Atatürk'ten aktardığına göre “*Zengin bir hatıra mirasına sahip bulunan; beraber yaşamak hususunda müşterek arzu ve muvafakatta samimi olan ve sahip olunan mirasın muhafazasına beraber devam hususunda iradeleri müşterek olan insanların birleşmesinden vücuda gelen cemiyete millet denir*”, şeklinde bir tanımlamada yapılmaktadır (İnan, 2000: 23-24). Nitekim Türkiye Anayasasının 3. maddesi egemenliğin sahibi olarak milleti tayin ettiğinden milletin ne olduğunu tespit etmek hukuki vasfını ortaya koyabilmek bakımından gereklidir.

Sonuç olarak devletin kurucu unsuru olarak, belli bir arazi üzerinde yaşayan insan topluluğu, inkr edilemeyecek kadar doğal bir gerçeği ifade etmektedir. Günümüzde bu insan topluluğu “millet” kavramı ile devletler de “milli devlet” kavramı ile nitelendirilir (<http://hasat.org/forum/Devlet-k9493.html>). Nitekim millete bireylerin aynı zamanda maddi ve manevi bağlarla birleşmiş olduklarını hissettikleri ve kendilerini öteki milli toplulukları oluşturan bireylerden farklı olarak kabul ettikleri bir insan topluluğu denebilir.

3.2. lke

Bir devletin meydana gelebilmesi için, bir kara parçasına, ülkeye, mekna ihtiyaç vardır. Bir lke mevcut olmadan bunun sınırları da belli edilemediği, devletin daha sonra ele alacağımız bir başka unsurunun, yani egemenliğin nerede geçerli olacağının saptanmasına, anlaşılmasına da imkân yoktur (Zabunoğlu, 1973: 96). Genel anlamda ifade edilecek olursa devlet olgusunun oluşması için gerekli vasıtalarından birisi de ülkedir. lke devletin maddi öğesidir. Daha önce de bahis konusu olduğu gibi ülke, devlet egemenliğinin veya devlet kudretinin kullanıldığı çevredir (Yer, 1996: 12).

Sözlük anlamında ülke “*bir devletin egemenliği altında bulunan bağımsız, uluslararası antlaşmalara dayalı sınırlarla çevrili, üzerinde dil, kültür ve lk bakımından birlik oluşturan bir ulusun yaşadığı toprakların tümü*” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011).

Devletin varlığını hazırlayıcı somut unsurlar arasında yer alan “lke”, devlet fikrinin cismi ve kalıbıdır. Zira lkesiz bir devlet düşünülemez. Irki, tarihi ve kültürel bakımlardan bir toprağa yerleşmemiş, bir vatana sahip olmamış insanların devlet teşkil edebilmesine imkân yoktur (zelik, 1984: 48, akt; şeker, 1997: 19).

Devletin hukuki işlevleri (yasama, yürütme, yargı) ancak ülkenin sınırları içinde geçerlidir. Ülkenin büyük ya da küçük oluşu, devletin öğesini teşkil etmesi bakımından önemli değildir. Ancak ülkenin varlığı şarttır. Belli ve sınırlı bir toprağa bağlı olmayan gezginci kabileler, hatta bir hükümetleri de olsa devlet sayılmazlar.

Bunun gibi bir gemi içinde yaşayan insan topluluğu da devlet olmak iddiasında bulunamaz. Ülke zorunlu bir ögedir. Fakat ülkenin kesintisiz olması da koşul değildir (Şeker, 1997: 19).

Sonuç olarak devlet ile ülke arasındaki ilişki; bir hakkın objesi ve süjesi arasındaki ilişkisi yani mülkiyettir. Buna göre devlet tüzel kişiliğinin objesi ülkedir ve aralarındaki bağ, mülkiyet bağıdır. Kısacası ülke, devletle beşeri unsurun ilişkisi açısından da, olmazsa olmaz bir nitelik arz etmektedir (Pehlivan, 2006: 8).

3.3. Egemenlik

Millet ve ülke haricinde devletin bir diğer unsuru egemenliktir. Egemenlik devletin varlık koşuludur. Egemenlik yoksa devlet de yoktur. Egemenlik devletin üstün emretme ayrıcalığıdır. Emir almadan emir verme yetkisidir. Hukuk açısından egemenlik, devletin sınırsız ve koşulsuz bağımsızlığına sahip olması, diğer devletlere hukukten eşit durumda bulunması, ülke içinde kendisine rakip bir başka gücün bulunmamasıdır (Gözübüyük, 1997: 12). Klasik devlet anlayışı “tek”, “bölünmez” ve “en üstün” olma nitelikleri bakımından da federal devlet yapılarının mahiyetiyle çelişmektedir. Çünkü federal devlete üye federe devletlerin iç hakimiyetleri vardır. Egemenliğin tek ve bölünmezliği gereği bu devletleri yok sayacak olursak federal yapılı devlet üniter yapılı devlet haline dönüşür (Kapani, 1995: 61).

Egemenliğin doğuşu Ortaçağda Avrupa’da yaşanan üstünlük mücadeleleri sonucu olmuştur. Bu uzun mücadeleler sonunda merkezi gücünü kuvvetlendiren krallar egemenliği ülke içinde kendi iktidarlarına rakip olabilecek bir iktidar, ülke dışında da kendilerinden üstün bir kudret tanımadıklarını ifade eden hukuki bir formül olarak kullanmışlardır. Bu kavram daha sonra geliştirilmiş, doktrin haline getirilmiştir (Kapani, 1995: 54).

Egemenlik kavramı, uzun süre siyaset felsefesinde, kamu ve özel hukuk da ve klasik politika biliminde merkezi bir yer tutmuş ve bu alanda yapılan çalışmaların temel uğraş alanını oluşturmuştur. Kavramın ortaya çıkışı eski kadim medeniyetlere kadar uzanmış ve günümüze kadar anlam ve içerik bakımında önemli değişikliklere

uğramıştır. Dar anlamıyla devletin, sınırları belirlenmiş toprakları (teritoryal) üzerinde bir başka erkin güç kullanmaması anlamına gelen egemenlik, geniş anlamda devlet gücü, devlet otoritesi, kamu gücü gibi kavramlarla ifadesini bulan ve devletin, kamu ve özel yaşama müdahalesine onay veren bir anlayışı simgelemektedir (Aydınlı ve Ayhan, 2004: 67).

Egemenlik kavramının ilk defa olarak tanımlanmasını yapan Jean Bodin'dir (Akal, 1995: 65-66). Bodin egemenliği ülkede yaşayan bütün insanlar, bütün vatandaşlar ve tebaa üzerinde kanunla kısıtlanmayan en üstün iktidar olarak tanımlıyordu. Egemenlik Bodin'e göre sınırsız ve mutlak, aynı zamanda tektir, bölünemez ve devredilemezdir (Göze, 1989: 123). Bodin'den Hobbes'a ve Austin'e gelinceye kadar klasik egemenlik teorisinin başlıca temsilcileri onun bu niteliklerini ısrarla vurgulamışlardır (Kapani, 1995: 56).

Egemenlik kelimesi, Fransızcadaki "souverainete" kelimesinin Türkçe karşılığı olarak kullanılmaktadır ve en basit bir tanım ile bir kudretin, bir iktidarın en üstün olma özelliğidir (Özman, 1964: 56). Hâkimiyet (egemen) kelimesi ise sözlük anlamıyla; emir ve karar verme, bir iş ve ihtilaf hakkında son sözü söyleme demektir. Hâkim, hakem, mahkeme, muhakeme, mahkûm ve tahkim gibi geniş bir kelime ailesine bağlanır ve hüküm maddesinden gelir. Buna göre hâkimiyet, hâkimlik yani emir verme, yasak etme, kaide ve kanun koyma iktidarı olarak tanımlanabilir (Başgil, 1960, Akt; Şeker, 1997: 22). Türk Dil Kurumu sözlüğünde ise egemenlik; "*milletin ve onun tüzel kişiliği olan devletin yetkilerinin hepsi*" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011).

Egemenlik kavramı ortaya atıldığı zamanlardan günümüze kadar değişik anlamlarda kullanılmıştır. Egemenlik öncelikle dış egemenlik ve iç egemenlik olmak üzere iki değişik anlamda kullanılmaktadır (Gözler, 2007: 49).

-Bu çerçevede, dış egemenlik, uluslararası ilişkiler alanında söz konusudur. Dış egemenlikten kısaca, bir devletin diğer devletlerden aşağı konumda olmaması, başka devletlere tabi bulunmaması ve dış ilişkilerinde diğer devletlerle eşit olması anlaşılmaktadır. Dış egemenlikten kastedilen şey ise bağımsızlıktan başka

bir şey değildir. Diğer bir ifadeyle uluslararası hukuk bakımından egemenlik kavramı, bağımsızlık kavramıyla aynı anlama gelmektedir.

-İç egemenlik ise devletin kendi ülkesi içinde söz konusu olan egemenliğidir. İç egemenlik de kendi içinde iki değişik anlamda kullanılmaktadır. İç egemenlik birinci anlamıyla, devlet iktidarının kendisini, yani içeriğini, açıkçası kapsadığı yetkileri ifade etmek için kullanılmaktadır. İkinci anlamda ise, egemenlik terimi, devlet iktidarının kendisini değil, bu iktidarın bazı niteliklerini belirtmektedir.

Olgular kavramların doğuşu, anlamlarını bulmaları ve zamanla değiştirmeleri üzerinde önemli etkilere sahiptirler. On altıncı yüzyıldan itibaren Avrupa coğrafyasında ekonomik ilişkilerin belirleyici unsuru olarak ortaya çıkan kapitalizmin güçlü bir merkezi devlet yapısını zorunlu kılması, siyasal iktidarın birliği fikrine dayanan egemenliğin düşünülmesini kolaylaştırmıştır. Söz konusu birlik, mutlak monarşilerin güçlü dönemlerinde kralın kişiliğinde somutlaşır. Ama tarihsel gelişmelerin farklı bir mecraya kayması, egemenliğin temsil ettiği birliğin karşısında yer alan merkezin de değişmesi sonucunu doğurmuş, özellikle Fransız Devrimi'nden sonra egemenlik ulusla özdeşleşmiştir (Beriş, 2006: 17).

Egemenlik kavramına ilişkin sınır-otorite ilişkisi ve karşılıklı tanımaya dayalı anlayış tarihsel süreçte, 19. yüzyılla birlikte Hegel'in katkılarıyla sistematik bir bütünlük kazanmıştır. Takip eden süreçte ikinci Dünya Savaşı ardından dünya genelinde standartlaşan bir ulus ve ulus devlet anlayışının kabul görmesi yönünde ilerlemeler devam etmiştir. Bu noktada Max Weber'in egemenlik tanımı dikkat çekicidir. Weber'e göre modern devletin ayırt edici özelliği, belirli bir sınır dâhilinde meşru şiddet tekeline sahip olmasıdır.

Nihayet egemenlik teorisi kuvvetler ayrılığı ilkesi ile de çelişir. Bu ilkeye göre yapılan anayasalarda egemenliğin kullanılması yasama, yürütme ve yargı erkleri arasında paylaştırıldığından egemenlik teorisiyle çelişmektedir (Kapani, 1995: 61). Günümüzde klasik egemenlik anlayışı şu noktaları açıklığa kavuşturulamadığı için eleştirilmektedir. Her şeyden önce mutlak ve sınırsız iktidar olarak anlaşılan egemenlik, zamanımızın hukuk devleti anlayışıyla bağdaşmaz, çünkü hukuk devleti hukukla bağlı ve sınırlandırılmış bir devlet görüşüne dayanır (Kapani, 1995: 59).

Bütün bu eleştirilere rağmen modern devletlerce benimsenen ve günümüzde de kullanılan egemenlik kavramı klasik anlamını yitirmekle beraber varlığını devam ettirmektedir.

4. DEVLETİN İŞLEVLERİ

Başlangıçta, insanların doğa ve diğer topluluklar karşısında korunması ve savunulması işlevini üstelenen devlet, uygarlık düzeyinin gelişmesi, insanların gereksinimlerinin çeşitlenmesi sonucu çeşitli ekonomik işlevler de üstlenmek durumunda kaldı. Kamu ekonomisi, devletin giderek ekonomiye karışımı zorunluluğu nedeniyle, çeşitli sorunlara çözüm getirme çabalarının sonucu olarak ortaya çıkmıştır (Şener, 2001: 2). Devletin ekonomideki işlevi ve işlevlerinin boyutu sürekli olarak tartışma konusu olmuştur.

Laissez-Faire (bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler) anlayışını benimseyen yaklaşımlara göre; devlet sadece hukuk düzenini sağlamalı, özel mülkiyet haklarını korumalı ve yapılan sözleşmelerin uygulanabilirliğini sağlamalıdır. Bir başka deyişle devlet, sadece savunma ve adalet hizmetlerini sunmalıdır. Bunların dışına çıkmamalı ve ekonomik yaşamın işleyişine karışmamalıdır. Adam Smith, bu anlayışın önemli temsilcilerinden olmasına karşın, kısa dönemde maliyetleri karşılayamayacağı için bireyler tarafından karlı görülmeyen bayındırlık projelerinin devlet tarafından yerine getirilmesi gerektiğini savunmuştur (Smith, 1913, Akt; Erol, 2003: 111).

1913 yılına kadar Avusturya, Belçika, Danimarka, Almanya, İtalya, Hollanda, Norveç, İsviçre ve İngiltere’de sağlık ile ilgili sosyal güvenlik programlarının hem nakdi hem de tıbbi yardım olarak uygulandığı bilinmektedir. Özellikle, İngiltere, Norveç, Hollanda, Almanya ve Avusturya’da, işçiler zorunlu olarak sosyal güvenlik sisteminin yararlananı olmak durumundaydılar. Bu ülkeler dışındaki yerlerde ise yararlanmak isteğe bağlıydı, fakat devlet kısmi de olsa katkıda bulunmaktaydı. İşsizlik sigortası 1911’de ilk olarak İngiltere’de tanımlandı, daha sonraları ise uygulama alanı yavaş yavaş diğer ülkelerde de yaygınlaşmaya başladı. Örneğin, Almanya’da 1927, ABD’de 1935. Kanada’da ise 1944’te uygulamaya konuldu(Göze, 1997: 13).

John Stuart Mill, “Politik Ekonominin İlkeleri” adlı yapıtında, Adam Smith’in yaklaşımını daha da genişletmiş ve yolların, kanalların, rıhtımların, sulama tesislerinin, hastanelerin, okulların ve basımevleri gibi tüm bayındırlık projelerinin kamu sektörü tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Klasik Okul ya da Klasik Görüş olarak adlandırılan bu yaklaşımlar egemenliğini 1929 Büyük Bunalımına kadar sürdürmüştür. 1929 Büyük Bunalımının İkinci Dünya Savaşı sonuna kadar ortadan kaldırılamaması büyük ölçüde Klasik Okulun yıkılışına neden olmuştur (Erol, 2003: 111).

1929 Büyük Bunalımı üzerine yaptığı gözlemlerden yola çıkan J. M. Keynes, çağdaş ekonominin temellerini atarak, Klasik Okulun ekonomideki tarafsızlık politikasını eleştirmiş ve devletin ekonomiye karışması gerektiğini savunmuştur. Ekonomideki önemli yapısal aksaklığın piyasa güçleri tarafından giderilmesinin olanaklı olmadığını; ekonomide yaşanan sürekli ve yaygın işsizliğin ekonomide ve toplumsal yaşamda büyük tehlike yaratacağını belirtmiş ve tam istihdamı sağlayacak önlemlerin alınması gerektiğini savunmuştur. Keynes’e göre; Klasik Okulun savunduğu Laissez-Faire yaklaşımı kabul edilebilir bir politika değildir. Keynes, devletin yapması gereken işler konusunda şöyle bir açıklama yapmıştır: “Devlet, piyasanın yaptığı işleri özel firmalardan biraz daha iyi ya da biraz daha kötü biçimde yapmak için yapmamalıdır. Piyasanın nedeni ne olursa olsun yapmadığı işleri yapmalıdır (Şener, 2001: 3).

İkinci Dünya Savaşı’ndan itibaren dünyada yaşanan Soğuk Savaş Dönemi, ekonomi ve devlet ilişkisinde yaygın olarak iki kutuplu bir düşünce akımı ve uygulama ortaya çıkarmıştır. Doğu Bloku ülkeleri diye adlandırılan ve önderliğini Rusya’nın yaptığı Sovyet Bloğu’nda devlet egemen bir ekonomik politika; önderliğini Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’nin yaptığı Batı Bloğu’nda ise, piyasa gücü ağırlıklı ve devlet karışımı bir ekonomik politika izlenmiştir. Liberal düşüncenin en katı biçimde egemen olduğu ülkelerde (Örneğin ABD gibi) bile devlet salt iç ve dış güvenlik gibi klasik işlevlerle yetinmemektedir. Ülkeden ülkeye boyutları değişmekle birlikte devlet, savunma ve adalet gibi klasik görevlerinin yanı sıra üretim düzeyini artırmak, fiyat istikrarını sağlamak, gelir dağılımında adaleti

sağlamak, kaynak dağılımında etkinliği ve verimliliği artırmak gibi nedenlerle ekonomik ve toplumsal yaşama çeşitli organları aracılığıyla karışımında bulunur. Gelişmiş ekonomilerde devletin bu tür karışımlarda bulunup bulunmayacağı değil, bu karışımların boyutunun ne olacağı tartışılmaktadır (Şener, 2001: 3).

1960 ve 1970’lerde devletin işlevi tüm dünyada inanılmaz boyutlarda artış göstermiştir. Devletin boyutları altyapı yatırımlarından refah devletinin tüm gereklerine kadar genişlemiştir. Devlet yaşamın her alanında boy gösterir duruma gelmiştir. Devlet; politika belirleyen, kural koyan, mülkiyet oluşturan, fonlama yapan, ulaşım sağlayan, sağlık, eğitim hizmetlerini sunan, enerji sağlayan, ulaşım yatırımlarını gerçekleştiren, bankacılık, sigortacılık ve finansal alanlarda etkinlikte bulunan dev bir işletme niteliği kazanmıştır (OECD, 1999).

Fukuyama (2005), devletin işlevleri olarak; düzen ve güvenlik, işleyen bir Pazar için gerekli koşulların sağlanması, temel kamu hizmetlerinin sunulması ve alt yapı hizmetlerinin sağlanması, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, can ve mal güvenliğinin güvence altına alınması işlevleri sayılmaktadır. Bunun ötesinde bazı belli şartlar sağlandıktan sonra diğer bazı hizmetlerde yerine getirilebilir (Fukuyama 2005:20; akt. Gökçe, 2007: 25). Bu bağlamda güçlü, ama sınırlı devletin işlevlerini Fukuyama, Dünya bankası’nın tasnifinden (1997) hareketle şu şekilde somutlaştırmaktadır (2005: 20-22):

- a) *Minimum İşlevler*: Savunma, kanun ve nizam; mülkiyet hakları; makroekonomik istikrarın sağlanması; kamu sağlığı; adaletin iyileştirilmesi; yoksulların korunması gibi devletin yerine getireceği işlevler,
- b) *Orta Düzey İşlevler*: eğitim, çevrenin korunması, tekellerin düzenlenmesi, tüketicilerin korunması, sosyal sigorta gibi devletin vazgeçilmez olduğu, ancak piyasalarla ve sivil toplumla işbirliği içinde düzenleyebileceği işlevler,
- c) *Etkin işlevler*: piyasaların desteklenmesi, toplu inisiyatifler, servetin yeniden dağıtımı gibi işlevler.

5. TÜRKİYE’DE DEVLET VE GENÇLİK STK’LARI

Sivil toplum, bireylerin herhangi bir zorlamaya maruz kalmaksızın kendi rızaları ile gönüllü olarak, aralarında anlaşarak oluşturdukları ortak bir yaşam alanını ifade etmektedir. Bu yaşam alanının genişliği ve gücü toplumdan topluma değişmektedir. İnsanların gönüllü, iradi, işbirliğine dayalı faaliyetlerine, bu niteliğe sahip kuruluşlara ve ilişki ağlarına göndermede bulunan bu sivil alan bazı toplumlarda sahip olduğu özellikler ve fonksiyonları ile bütün bir topluma şekil verebilmekte, toplumun merkezini oluşturmaktadır (Erjem, 2009: 12).

Sivil toplumun tarihine bakıldığında, devlet dışında doğan ve gelişen bir hayatın varlığı ve bu hayatın kalıcı olması veya varlığını devam ettirebilmesi için devletle ilişkili olarak hukuku dönüştürerek, kendine hukuki bir zemin hazırlaması büyük önem taşır. Diğer bir ifade ile bir yaşam tarzı ve varoluş olarak sivil toplumun devlet otoritesinin dışında ve ondan bağımsız oluşu devletin ortadan kalkması anlamında değil, devletin ve hukukun dönüştürülerek demokratik bir yapılanma çerçevesinde devletle olan ilişkilerin tesis edilmesine bağlıdır. Sivil toplum devlet ilişkisinde devlet sivil toplumu yaratan değil, ona hakemlik eden bir işleve sahip olmalıdır (Ergun, 2003, akt: Erjem, 2009: 13).

Charles Taylor da sivil toplumla ilgili olarak üç önemli özelliği ön plana çıkarmaktadır. Bunlar; özgür ve örgütlü olabilme imkânı, devlet vesayetinde özgür olarak kendilerini yapılandırma imkânı ve devlet politikasını etkileyebilme imkânıdır (Erdoğan, 1998: 6).

Sivil toplum kavramsallaştırılmasında üzerinde durulan en temel konu devlet-sivil toplum ilişkisidir. Bu ilişki bazı yaklaşımlarda bir karşıtlık olarak ele alınırken, diğerlerinde ise devlet ve sivil toplumun birbirine yönelik konumu sınırları çerçevesinde analiz edilir.

Bilindiği üzere, devlet toplum yaşamını şekillendiren önemli bir sosyal kurumdur. Toplum yaşamının tüm yönleri devletle bir şekilde ilişkilidir. Bu ilişkinin niteliğinin, tek yönlü devlet eksenli ve devlet iradesi bağlamında oluşması durumunda sivil toplumun çok yetersiz kaldığı ve hatta sivil nitelemesine uygun bir

durum arz etmediği görülür. İşte devletin bu hegemonyasına yönelik mücadele etme, birey ve grupların salt kendi çıkar ve arzularına yönelik bir araya gelmeleri, örgütlenmeleri, faaliyette bulunmaları ve bu süreçte devletin etkilerini sınırlandırıp hukuk yoluyla kendilerine özgü bir alan oluşturmaları sivil toplumun doğru gelişmesini ifade eder (Erjem, 2009: 12).

Sonuç olarak sivil toplum, insan topluluklarının hiçbir güç tarafından zorlanmaksızın içinde hareket edebilecekleri alanın adıdır. Bu alanı oluşturan aile, çıkar, ideoloji adına kurulan karmaşık ilişkiler dizgesinin kendisi de sivil toplum olarak tanımlanır. Şu halde sivil toplum farklılıklara imkân ve fırsat tanıyan bir toplumsal armoni olarak tanımlanır (Doğan, 2007: 378).

5.1. Gençlik Sivil Toplum ve STK'lar

Sivil toplum içersinde yer alan önemli toplum kesimlerinden birisinin gençlik olduğu bilinmektedir.

Gençlik, her toplumda önemle üzerinde durulan, kayıtsız kalınamayan, az ya da çok ilgi odağı olan bir toplum kesimidir (Gönüllü, 2002: 32).

Dünya'da özellikle 1968 öğrenci hareketleri ile sesini duyuran gençlik, bugün hem STK ve hem de sosyal hareketler bağlamında birçok ülkede sivil toplum içersinde önemli bir konumunda bulunmaktadır. Sivil toplumun ve demokrasinin güçlenmesi ve gelişimi için gençlik STK'ları büyük önem taşımaktadır.

Gençleri toplumda ilerde oynayacağı rollere hazırlamada ve toplum sorunlarını çözmeye önemli işlevlerinin olduğu göz önüne alındığında, gençlik STK'larının sivil toplum eksenli bir çizgi izleyen toplumlar için büyük önemi olduğu anlaşılır. Bu bağlamda gençlerin organize ettiği, onlar tarafından yönetilen yerel, ulusal ve uluslar arası gençlik STK'larının desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir (Erjem, 2009: 17).

Diğer bir ifade ile gençlerin kendilerini geliştirebilecekleri, projelerini hayata geçirebilecekleri süreçlerin ve katılımlarının esas amaç olduğu, özel olarak gençler

için veya gençler tarafından oluşturulmuş gençlik STK' larının gençlerin toplumsal yaşama katılımı için önemleri çok büyüktür ve desteklenmelidir (Yentürk, 2008: 77).

5.2. Gençlik STK' ları Kamu Sektörü Eşgüdüm Projesi

“Gençlik STKları Kamu sektörü Eşgüdüm Projesi”, Aralık 2005 ve Aralık 2006 tarihleri arasında başta Ankara olmak üzere, Adana, Erzurum, Isparta, Antalya, İstanbul, İzmir ve şanlıurfa'da gerçekleştirildi. Proje GSM-Gençlik servisleri Merkezi'nin öncülüğünde Türkiye Gençlik Birliği, Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM) ve Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün ortaklığında yürütüldü ve Avrupa Birliği tarafından desteklendi.

Bu proje, STKların kamu kurumları ve diğer STKlarla iletişimini ve iş birliğini artırmak kalıcı ve sürdürülebilir gençlik politikaları üretmek amacıyla başlatıldı. Proje aynı zamanda gençlik politikalarının kurulmasını ve gençlik alanında iletişim ağlarının çalıştırılmasını desteklemeyi amaçlıyordu.

Bu projeyle STKların birlikte çalışma deneyimleri güçlendirildi. Birçok genç, gençlik STKları ve kamu personeli, gençlik politikaları ile ilgili çalışmalar hakkında bilgilendirildi ve farkındalıkları artırıldı. Proje üzerinde alışan STKların ve kamu kuruluşlarının işbirliği deneyimi arttığı için, daha etkin faaliyetlerin gerçekleştirilmesini engelleyen sorunların giderilmesi kolaylaştı. STKlar ile kamu kurumları arasında bilgi akışının sağlanması, bir gençlik politikasının oluşturulması ve Gençlik Yasası'nın çıkartılması çalışmalarına katkıda bulundu. Proje sırasında ve sonrasında geliştirilen gençlik politikalarının oluşturulması ile ilgili iletişim ağının ilk ıktısı “Gençlik Konseyi Derneği Yönetmeliği” ve bir Ulusal Gençlik Konseyi uygulaması için yasa tasarısının hazırlanması oldu. Bir gençlik kuruluşu olan GSM-Gençlik Servisleri Merkezi ile bir kamu kuruluşu olan ATAUM ortaklığında, ATAUM bünyesi içinde bir “Gençlik alışmaları Koordinasyon Merkezi” kuruldu (UNDP:2008: 21).

İKİNCİ BÖLÜM

AVRUPA'DA GENÇLİK POLİTİKASI

1. GENÇ VE GENÇLİK KAVRAMI

Genç ve gençlik kavramları gerek tanım gerekse yaş aralığı olarak farklı toplumlarda, hatta aynı toplumun farklı kesimlerinde belirli sosyo-kültürel, kurumsal, ekonomik ve politik unsurlara bağlı olarak değişik şekillerde ele alınmakta ve tanımlanmaktadır. Birey, çocukluğundan yaşlılığına kadar gelişen yaşam çizgisi üzerinde birbirinden farklı gelişim dönemlerinden geçer ve bu dönemler içerisinde birbiriyle aynı olmayan fizyolojik ve psikolojik bazı özellikler gösterir. Buna göre gencin toplumdaki yerini temel alan bir tanımda genç, “öğrenim yapan hayatını kazanmak için çalışmayan ve kendine ait bir konutu bulunmayan kişi” olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda gençlik, çocukluk ve yetişkinlik arasındaki bir dönemi vurgulaması nedeniyle, bir “geçiş dönemi” olarak kabul edilmektedir (Çerik, 2002: 2).

Genç kavramı her zaman var olmuş olsa da, bir sosyal kategori olarak gençlik, modernitenin bir ürünüdür (Lüküslü, 2009: 22). Yakın bir zamana kadar yaşam dönemleri sıralanırken, ergenlik dönemini yetişkinlik döneminin izlediği varsayılırdı. 1960'ların sonlarından bu yana ise hızlı toplumsal değişimin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ve “gençlik sorunları”, “bunalımlı gençlik”, “öğrenci hareketleri” gibi adlar verilen bir olgu, dünyanın çeşitli ülkelerinde kamuoyunda kaygı yaratacak boyutlarda yaşanmaya başlandı (Geçtan, 1981: 91). Bu durum doğal olarak gençlik denilen kavramı ortaya çıkarmıştır. Köknel'e göre genç belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişidir (Köknel, 2001: 17). Görüldüğü üzere “genç” ve “gençlik” farklı kişiler ve farklı kurumlarca değişik boyutlarda ele alınmakta ve tanımlanmaktadır.

Birleşmiş Milletler (BM)'in tanımına göre genç, 15 ile 25 yaşları arasında öğrenim gören, hayatını kazanmak için çalışmayan ve ayrı konutu bulunmayan

kişidir (Kulaksızoğlu, 2004: 33). Bu tanıma benzer bir başka tanımlama ise UNESCO tarafından 1975 ve 1977 yıllarında yapılmıştır. UNESCO'nun tanımında gencin, “öğrenim gören ve hayatını kazanmak için çalışmayan, kendine ait konutu bulunmayan, büyük hayal gücüne sahip, cesaretin çekingenliğe, macera isteğinin rahata üstün geldiği insan” olduğu belirtilmiştir (Gülbahçe, 1996: 63).

Gençlik dönemi, biyolojik, sosyo-kültürel ve psikolojik değişimlerin yaşandığı, sosyal ve ekonomik açıdan birçok sorunun ortaya çıktığı ve yaşama ilişkin bazı önemli kararların belirlenmesi gereken duygusal açıdan bir karışıklık dönemidir. Bu dönemde gençlerin mesleklerini, sosyal yaşamlarını ve aileleri ile ilişkilerini planlamaları ve sağlıklı bir yaşam biçimi benimsemeleri gerekmektedir (Alzubaidi vd.1998, Akt; Özmete ve Bayoğlu, 2008: 3). Gençlik ile ilgili yapılan çalışmalarda gençliğin yaş aralığı ile ilgili olarak farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Eurostat verilerinde kullanılan genç tanımı 15-24 yaş grubunu kapsamaktadır. Alt gruplar olarak da 15-19 ve 20-24 alınmaktadır. Ancak tüm dünyada ve Türkiye’de 15-24 yaş grubunun eğitimde kalma süresi uzamıştır.

Gençlik döneminin süresinin uzaması ise 19.Yüzyıl sonrası kentleşme, sanayileşme ve okullaşma ile birlikte başlamıştır. Yani bir bakıma gençlik, modernite ile birlikte “doğmuş” ve gittikçe süresi uzayan bir dönem özelliği göstermektedir. Avrupa ve Amerika’da yüksek lisans ve doktora yapan gençlerin çoğalması ile birlikte eskiden 16-25 yaş arası gösterilen “gençlik” dönemi bu gün 30 yaşa kadar uzamıştır (Lüküslü, 2005: 70). Bu nedenle 25-29 yaş grubunda birçok uluslararası çalışma ve istatistikte genç yaş grubu içinde ele alınmaktadır (Yentürk ve Başlevent, 2007: 2-3).

Milli Eğitim Bakanlığı gençliğin tanımını şöyle yapmıştır. “Gençlik buluşma sebebiyle biyolojik ve psikolojik bakımdan çocukluğun sonu ile toplum hayatında sorumluluk alma dönemi olan 12-24 arasında kalan yaş grubudur. Bu yaş aralığı ergenlik döneminin dolayısıyla gencin çok yönlü olgunluğa erişme sürecini içine almaktadır (Tavukçuoğlu, 1999: 29). Sonuç olarak gençliğin, modernizmin bir ürünü olarak kentleşme, endüstri devrimi ve eğitim alanındaki reformlar sonucu, bugün anladığımız anlamda bir toplumsal kategori olarak ortaya çıktığını gençlik

konusunda yapılan çeşitli tarihsel araştırmalardan öğrenilmektedir (Şahin, 2007: 158).

2. GENÇLİK POLİTİKASI

Herhangi bir politika sürecine öznenin, kendisini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren herhangi bir konuya bizzat katılımı, ilgili konunun içeriğini ve çerçevesini belirleyen en önemli unsurlardan biridir. Bu durumda gençlerin, kendi ihtiyaçları üzerinden benzer bir sürece katılımı bizzat o politikanın içeriğini dönüştüren bir etkiye sahiptir. Böylece, gençlerin diğer paydaşlarla eşit ve zaman içinde sürekli katılımını sağlayan bir politika oluşturma ve uygulama süreci gençlik politikası olarak adlandırılabilir (Kurtaran vd, 2008: 9).

Gençlerin değişimin ve gelişimin öznesi olabileceği, kendini gerçekleştirebilecekleri, güçlenebilecekleri, ezberlere saplanmadan kendilerini ifade edebilecekleri, farklı kimlik ve kültürlerin bütünleşebileceği ortam ve olanakların geliştirilmesi gençlik politikasının en önemli unsurlarından bir tanesidir (Yentürk vd, 2006: 10).

Hızla değişen toplumsal yapıda, kapsamlı bir gençlik politikasının temel özelliği, gençleri ilgilendiren tüm toplumsal alanları içeren düzenlemelere sahip olması ve gençleri ilgilendiren farklı politika düzenlemeleri arasında koordinasyona izin veren bir yapı oluşturmastır. Bu açıdan gençlik politikası birçok farklı bileşene sahip bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Acar, 2008: 11).

Avrupa Konseyi, “İster yerel, ister bölgesel, ister ulusal seviyelerde geliştirilecek ve uygulanacak olsun, bir gençlik politikasının ana maddeleri neler olmalıdır? Gençlik politikasının genel belirleyicileri var mıdır? Bir gençlik politikası neleri içermelidir.” Başlığı altında gençlik politikasını onbir (11) gösterge altında toplamıştır. Bunlar (www.youthforum.org):

1.Gösterge: Sivil Eğitim

Bir gençlik politikasının temeli, gençlerin nasıl etkin vatandaşlar ve topluma olumlu katkı sağlayan bireyler olabileceği üzerinde odaklanmaktadır. Bu da çok daha geniş bir bakış açısı ve gayrı-resmi eğitim konusunda üzerinde durulan bir nokta anlamı taşımaktadır.

2. Gösterge: Gençlik Eğitim Politikası

Hükümet, gençlik sektöründeki iyi eğitimcilerin gelişimini ilerletmelidir. Böylece bu eğitimciler çeşitli konularda bilinci artırmada etken olarak görev alabilirler. Bu eğitimciler aynı zamanda gençlik alanındaki hükümet dışı yapıların gelişimi de daha fazla kolaylaştırabilir. Bir eğitim politikası hükümete bağlı olmayan sektörü daha iyi yapılandırmak için bir ön şarttır.

3. Gösterge: Gençlik Yasası

Etkin gençlik politikasının diğer boyutlarına cevap verebilecek bir gençlik yasasının olması gereklidir. Bu bir çeşit yasa gençlerin ve gençlik STK'larının politikadaki karar verme sürecine katılımını kabul etmelidir ve yasama çerçevesini, gençlik konuları ile ilgilenen etkili bir hükümet yönetimi için hazır hale getirmelidir.

4. Gösterge: Gençlik Bütçesi

Gençlik girişimlerini ve gençlik örgütlerinin gelişimini ilerletmek için bir gençlik bütçesinin olması gereklidir. Aynı şekilde gençlik sivil toplum kuruluşları sektörü tarafından yürütülecek olan etkinliklerin gerçekleştirilmesi için ayrılmış bir devlet bütçesinin olması gerekir, bu da hükümetin gençlik etkinlikleri için proje bağışları dağıtması gerektiği anlamına gelir.

5. Gösterge: Gençlik Bilgi Politikası

Bir gençlik bilgi stratejisi, hükümet politikasının gençlere karşı şeffaflığını garanti etmelidir. Böyle bir strateji gençleri, onlar için var olan farklı olanaklar konusunda da bilgilendirmelidir. Bir gençlik bilgi stratejisinin maddeleri olabilecek

farklı girişimler, bir gençlik dergisinin ya da diğer bilgi materyallerinin yayınlanması ve gençlik politikası için tüm büyük ortaklara ağlarla açık iletişim kanallarının kurulması olabilir.

6. Gösterge: Çok Seviyeli Politika

Bir gençlik politikası, atılacak adımları ve uygulanacak politikaları sadece ulusal düzeyde değil, hükümet idaresinin tüm düzeylerinde hazırlanmalıdır. Bir ulusal gençlik politikası yerel düzeyde ve yerel yönetim yetkililerinin katılımı ile neler yapması gerektiğine odaklanmadan gerçeğe dönüşemez.

7. Gösterge: Gençlik Araştırması

Bir gençlik araştırması gençler hakkında araştırmaya dayalı olmalıdır. Bir politika varsayımlara ve kurgulara dayalı değil, gençler üzerinde araştırmaya ve gerçeklere dayanmalıdır. Bu da hükümet politikasının odak noktasının ne olması gerektiğini belirlemeye yardımcı olmalıdır.

8. Gösterge: Katılım

Gençlik politikasının temeli, gençlerin toplumdaki etkin ilgisi ve katılımı olmalıdır. Bir gençlik politikası gençlerin ne şekilde karar verme süreçlerine dahil olabileceklerine değinmelidir. Gençlik örgütleri aynı zamanda gençleri ilgilendirme, onları kendi toplumlarında etkin vatandaşlar yapma konusunda önemli bir rol oynar. Gençlerin gençlik sivil toplum örgütlerine katılımını teşvik etmek ve kolaylaştırmak, bir gençlik politikasının temel maddesi olmalıdır.

Özerk ve bütüncül bir gençlik politikasının eksikliği, gençlerin kendi hayatlarını etkileyen karar alma süreçlerine katılımı konusunda temel bir sorun oluşturuyor.

Gençlerin diğer paydaşlarla eşit olarak ve zaman içinde süreklilik gösterecek şekilde karar alma süreçlerine katılımının sağlanması, tüm dünyadaki gençlik politikalarının temelinde yer alan bir prensip (UNİCEF, 2003; akt: UNDP, 2010: 2).

Gençlerin katılımı ile kurulacak kuşaklar arası iletişim, toplumun tamamı için fayda sağlayacağı gibi, gençlik katılımı karar alma süreçlerinin daha demokratik ve hak temelli işlemlerini sağlayacak temel bir unsurdur (Avrupa Gençlik Forumu, 2004).

Ancak siyasi katılım meselesine geldiğimizde, Türkiye'nin bu konuda, özellikle 1996 yılı itibariyle bazı teşvik edici yasal önlemler aldığı görülmektedir. 1995 yılında, Kopenhag'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Zirvesi'nde çeşitli ülkelerden gençlik temsilcileri ve 300 gençlik örgütü bir araya gelerek, Youth For Habitat Uluslararası İletişim Ağı'nı kurmuş ve bu ağın uluslararası sekreteryası İstanbul'dan Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği'ne verilmiştir (Yentürk, Kurtaran ve Nemutlu, 2008: 173).

Dernek ilk ses getiren çalışmasını, 1996 yılında İstanbul'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Habitat II Zirvesi'nin gençlik programını düzenleyerek gerçekleştirmiştir. Son derece başarıyla gerçekleştirilen zirve sonrasında, Habitat için Gençlik Derneği, özellikle gençlerin yerel düzeyde karar alma mekanizmalarına katılımını kolaylaştırmak için, 1997 yılından itibaren belediyeler altında yerel sivil gençlik meclislerinin kurulması çalışmalarına başlamıştır. Türkiye Yerel Gündem 21 (YG-21) Programı kapsamında 73 kentte bağımsız olarak kurulan YG 21 Gençlik Meclisleri, Habitat için Gençlik Derneği'nin kolaylaştırıcılığında, 2004 yılında Yerel Gündem 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu iletişim ağını kurmuştur. Yerel Gençlik Meclisleri bulundukları kentlerin nüfus oranlarına göre YG 21 Ulusal Gençlik Parlamentosu'nda temsil edilmektedir (Certel, 2010: 67).

9. Gösterge: Bakanlıklar Arası İşbirliği

Dinamik ve ayrıntılı bir gençlik politikası, toplumun tüm sektörlerindeki gençlerin çeşitli ihtiyaçlarına hitap etmelidir. Gençlik politikası gelişiminde bir çapraz sektör yaklaşımı gereklidir; yani gençlik politikası gençlik, spor, eğitim, kültür, savunma, sağlık, ulaştırma, çalışma, tarım bakanlığı gibi birçok bakanlığın ortak sorumluluğu altında ve onların işbirliğine bağlı bir politika olmalıdır.

10. Gösterge: Yenilik

Bir gençlik politikası, zorlukların nasıl çözüleceği hakkında yaratıcı düşünerek yeniliği tanıtmalıdır ve gençleri yaratıcı ve yenilikçi olmaya teşvik etmelidir.

11. Gösterge: Gençlik Programları

Bir yanda hükümet ve diğer yanda gençler ve gençlik örgütleri arasındaki danışma ve ortaklığı pekiştirmek amacıyla, danışılan ve gençlerle ilgili konularda hükümeti etkileme görevine sahip olan (danışma komitesi gibi) bir yapı kurulmalıdır. Böyle bir yapının sadece ulusal düzeyde var olması değil, hükümet yönetiminin her farklı düzeyinde geliştirilmesi gereklidir (www.ruralyouth.org.tr).

3. AVRUPA GENÇLİK POLİTİKASI

Avrupa düzeyinde de gençlik kavramına yönelik tek bir tanım bulunmamaktadır. Avrupa kapsamında yer alan ülkelerin tamamı gençliği kendi bakış açıları ile tanımlamakta ve gençlik politikalarını ve bu politikalar çerçevesinde gençlerin ihtiyaçlarını karşılama yönündeki hizmetlerini buna göre belirlemektedirler (Certel ve Kurtaran, 2008: 198).

Avrupa kıtasında gençlik çalışmaları genel olarak Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen gençlik politikaları ve öncelikler çerçevesinde yürütülmekte ve yönlendirilmektedir. Avrupa Konseyi'nin gençlik alanındaki çalışmaları üyelerini ve kısıtlı da olsa Konsey dışındaki ülkeleri hedeflerken (47 üye ülke), Avrupa Komisyonu'nun çalışmaları öncelikli olarak program ülkelerini (27 üye ülke) ve öncelikle komşu ülkeler olmak üzere tüm dünya ülkelerini hedeflemektedir. Bu nedenle Avrupa Konseyi'nin daha geniş bir coğrafyaya hitap ettiğini söylemek doğru bir yaklaşımdır (Yentürk vd, 2008, akt: Şentuna, 2009: 29-30).

3.1. Avrupa Konseyi- Gençlik ve Spor Müdürlüğü

Avrupa Konseyi için gençlik politikasının aslı hedefi gençlerin aktif vatandaşlar olabilmelerini ve aktif vatandaşlığı başarı ile uygulayabilmelerini sağlamak için gerekli koşulları sağlamaktır. Avrupa Konseyi'nin bakış açısına göre, bunu sağlayabilmek için, gençlik politikası dört ana görevi yerine getirmelidir (www.coe.int/youth);

- Gençlerin iyi halini garanti altına almak (hem zihinsel hem de fiziksel olarak),
- Gençlere yeteri kadar öğrenme imkanı sağlamak (formel, formel olmayan ve enformel),
- Gençlerin topluma dahil olmalarına garanti altına almak (topluma entegrasyon),
- Gençleri katılım yönünde güçlendirmek (karar alma mekanizmalarına erişim).

Avrupa düzeyinde gençlik çalışmasının desteklenmesi ve geliştirilmesi gerekliliği ilk olarak Avrupa Konseyi Gençlik ve Spor Müdürlüğü tarafından gündeme gelmiştir. Avrupa Konseyi, 1972 yılında Avrupa düzeyinde çalışabilecek gençlik çalışanlarının ve gençlik liderlerinin yetiştirilebilmesi için eğitimler düzenlenebilmesi amacıyla ilk Avrupa Gençlik Merkezini (Strazburg) ve Avrupa düzeyindeki gençlik faaliyetlerini finansal olarak desteklemek amacıyla da Avrupa gençlik Vakfı'nı hayata geçirmiştir (Certel ve Kurtaran, 2008:201-202).

Avrupa Konseyi, özellikle, gençliğin yerel ve bölgesel hayat katılımını kolaylaştırmak ve teşvik etmek üzere, 2003 yılı Mayıs ayında “*Gençliğin Yerel ve Bölgesel Hayata Katılımı Üzerine Yenilenmiş Avrupa Şartı*”nı kabul etmiştir (Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi tarafından kabul edilmiştir). Gençliğin katılımı konusunda son derece önemli bir politik tavsiye belgesi olan bu şart, Türkiye tarafından da kabul edilmiş, ancak henüz tam anlamıyla uygulamaya geçirilememiştir. Avrupa Şartı (2003) gençlik katılımını şu şekilde ele almaktadır:

“Daha demokratik, dahil edici ve saygıdeğer toplumlar inşa etmek istiyorsak, yerel ve bölgesel düzeylerdeki kararlara ve eylemlere gençliğin katılımını sağlamak son derece gereklidir. Herhangi bir toplumun demokratik yaşamına katılım sadece oy vermek veya seçime katılmaktan, bu unsurlar ne kadar önemli olursa olsun, çok daha fazlasıdır. Katılım ve aktif yurttaşlık, haklara, araçlara, alana ve fırsatlara sahip olmak ve gerekli olduğunda, daha iyi bir toplum inşa etmeye katkıda bulunabilmek için etkinliklere ve eylemlere ve karar alma mekanizmalarına katılmak ve kararları etkileyebilmek için desteklenmektir. Gençlere en yakın otoriteler olarak yerel ve bölgesel yönetimler, gençliğin katılımını teşvik etmek konusunda son derece önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu şekilde bir rol alarak, yerel ve bölgesel yönetimler, gençlerin sadece demokrasi ve aktif yurttaşlık konusundan haberdar olmalarını ve bunları öğrenmelerini değil, aynı zamanda ve daha çok gençlerin bu kavramları uygulamalarına imkan bulabilmelerini garanti altına almalıdırlar. Buna rağmen, gençlik katılımı sadece gelecek için demokrasiyi inşa etmek ya da aktif yurttaşlar yaratmakla ilgili değildir. Katılımın, gençler açısından anlamlı olması, hayatlarının ileriki aşamalarında değil, ama hala gençken eylemleri ve kararları şekillendirebilmeleri ve etkileyebilmeleri hayati önem taşımaktadır. Yerel ve bölgesel yönetimler gençliğin katılımını desteklemek ve teşvik etmekle aynı zamanda gençlerin sosyal açıdan entegrasyonuna da katkıda bulunmakta, onların sadece gençliğin getirdiği baskılar ve zorluklarla başa çıkmak konusunda değil, aynı zamanda çoğunlukla anonimliğin ve bireyselliğin baskın olduğu modern toplumun zorluklarıyla başa çıkmakta da yardımcı olmuş olmaktadır. Yinede, yerel ve bölgesel hayata gençliğin katılımının başarılı, uzun soluklu ve anlamlı olabilmesi için, siyasi ya da idari sistemlerin yeniden yapılandırılması ya da geliştirilmesinden çok daha fazlasına ihtiyaç vardır. Gençliğin katılımını teşvik etmek üzere tasarlanmış herhangi bir politika ya da eylemin gençlerin içinde bulunduğu kültürel çevrenin, gençlerin farklı özelliklerinin, ihtiyaçlarının ve koşullarının göz önünde bulundurularak hazırlanmış olması gerekmektedir. Bunun yanında, mutlaka eğlenceli ve zevkli olmalıdır...”(Certel, 2010: 64-65).

3.2. Ortak Yönetim Sektörü

Avrupa Konseyi, gençlik sektöründe söz sahibi olan kurum ve kuruluşlar arasında gençlik katılımını daha da artırabilmek ve ülkeler arası işbirliğini sağlayabilmek için ortak yönetim sistemini kullanmaktadır. Avrupa konseyine üye 49 ülkeyi kapsayan bu sistem, gençlik sektörü paydaşları olan hükümetler ve sivil toplum kuruluşlarının gençlik ağları üst düzey yöneticilerini bir araya getirir ve gençlik politikaları hakkında yapılacakların konuşulduğu ortak bir platform sağlar. Ayrıca üye ülkelere, gençlik politikalarının düzenlenmesine ve bütçe yapılanmasına ilişkin taslak metinlerin oluşturulmasına yardım eder (<http://www.coe.int>, akt: Şentuna, 2009: 32).

3.2.1. Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ)

Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ), Bakanlar komitesi tarafından gençlik alanında ülkeler arası işbirliğini geliştirmek ve ulusal gençlik politikalarına ilişkin düşüncelerin dile getirildiği bir platform sağlamak üzere 1988’de kurulmuştur. Bu komite, Avrupa Konseyi’ne üye ülkeler ve Avrupa Kültür Sözleşmesi’ni imzalamış ülkeler dahil olmak üzere 48 ülkenin üst düzey resmi görevlisinden oluşmaktadır. CDEJ, Avrupa Gençlikten Sorumlu Bakanlar Konferansını organize etmekte ve üye ülkelerde gençlik politikalarının düzenleyen taslak yasal düzenlemeleri hazırlamaktadır (Oktay, 2004:4).

Avrupa Konseyi çatısı altında oluşturulan ve yılda iki kez bir araya gelen CDEJ toplantılarına ülkemizi temsilen GSGM-Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Yetkilileri katılmaktadır.

3.2.2. Gençlik Danışma Konseyi (AC)

Avrupa Konseyi’nin gençlik politikalarında etkili olan Gençlik Danışma Konseyi (Advisory Council on Youth) hükümetten bağımsız 30 gençlik örgütü ve ağı temsilcisinden oluşmakta olup, gençlik örgütlerinin tüm gençlik alanı faaliyetleri hakkında görüş ve bilgi sağlayarak, Avrupa Konseyi’nin diğer faaliyetlerine gençlerin katılımını garanti altına almaktadır. (Certel ve Kurtaran, 2008: 203).

3.2.3. Gençlik Ortak Konseyi (CMJ)

Avrupa Gençlik Yönetim Komitesi (CDEJ) ve Gençlik Danışma konseyi (AC) temsilcilerini bir araya getiren CMJ, gençlik sektörünün önceliklerini ve amaçlarını belirleyerek gençlik için finansman desteğinin sağlanması konusunda kararlar alır.

3.2.4. Gençlik İçin Program Komitesi

Ortak karar verme sürecini kurumsal hale getiren bir yapıdadır. Avrupa Gençlik Yönetim komitesi (CDEJ) ve Danışma Konseyi'nden sekizer üyenin katılımı ile faaliyet göstermektedir. Avrupa Gençlik Vakfı ve Avrupa Gençlik Merkezleri (Strazburg ve Budapeşte)'nin programlarını oluşturma, izleme ve değerlendirme görevini yerine getirmektedir (Certel ve Kurtaran, 2008: 203).

3.3. Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü

Avrupa Birliği (AB) düzeyinde gençlik çalışmalarının gelişimini destekleyen ikinci paydaş olan Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi'nden sonra gençlik alanında daha geç etkinlik göstermeye başlamıştır. Komisyon tarafından ilk kez 1988 yılında Avrupa'da gençlik çalışmalarını desteklemek üzere gençleri ve onların hareketliliğini hedefleyen Avrupa için Gençlik (Youth For Europe) programının temelleri atılmış ve böylece AB pilot olarak 1989-1995 yılları arasında gençlik alanını desteklemek üzere somut çalışmalar yapılmaya başlamıştır (Certel ve Kurtaran, 2008: 205).

Avrupa Komisyonu, gelecek yıllar için gerekli olan bir politika işbirliğinin geliştirilmesini öngörmüştür. Bu bağlamda “ Gençlik İçin Beyaz Kitap” hazırlanmıştır.

Avrupa Komisyonundaki en etkili belgedir. Bir yasa tasarısı değildir. Gençlik politikası konusunda genel yol gösterici ilkelerin bir özetidir. Ana başlıkları; katılım, kendine yeterli olma, AB genişlemesi, istihdam, eğitim, küreselleşme, Avrupa değerleridir. Dört temel grubun; gençlik, ulusal otoriteler, gençlik uzmanları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin görüşleri alınmıştır (www.bursanat.org).

Beyaz Kitap, üye devletler üzerinde bağlayıcı olmayacak ancak; ulusal gençlik politikaları için bir kaynak teşkil edecektir.

Yaklaşım:

- Avrupa'nın inşasında gençlerin bir sorun olarak değil, olumlu bir güç olarak benimsenmesi
- Yönetişim üzerine Beyaz Kitap'ın bir uzantısı; şeffaflık, hesap verebilirlik, etkililik, katılım ve bütünlülük ilkelerinin gençlik alanına uyarlanması,
- Oluşturulan politikalarda gençlik boyutunun daha fazla dikkate alınması,

Ayrıca Beyaz Kitap, 15-25 yaş aralığında yer alan gençlerin yaşamlarını iyileştirmeye yönelik önerilerin yer aldığı bir politika belgesidir. Burada 4 genel politika öne sürülmüştür.

- Katılım
- Bilgilendirme
- Gençlere yönelik gönüllü hizmetler
- Gençlerin durumu ve yaşam koşulları ile ilgili daha geniş kapsamlı bilgi. (www.bursanat.org).

3.4. Avrupa Gençlik Forumu (EYF)

Avrupa Gençlik Forumu, AB'nin politikalarında birincil derecede muhatap aldığı uluslar arası bir gençlik şemsiye örgütüdür. Bugün Avrupa'da 32 ülkenin Ulusal Gençlik Konseyleri, Avrupa Gençlik Forumu'na üyedir. Türkiye Form'da temsil edilmemektedir. Bunun en temel nedeni, Türkiye'de Ulusal Gençlik Konseyi'nin bulunmamasıdır. Hâlbuki AB üyesi olmadan da AB'nin gençlik politikalarını etkilemek ile ilgili temel araçlardan biri, Avrupa Gençlik Forumuna Üye olmaktan geçmektedir (Nemutlu ve Kurtaran, 2008: 29).

Avrupa Gençlik Forumu, Avrupa ülkelerindeki gençlik kuruluşları tarafından bağımsız olarak kurulmuş ve yapısında 90'dan fazla Ulusal Gençlik Konseyi'nin ve uluslar arası kuruluşunun yer aldığı bir oluşumdur. Genç insanların Avrupa'yı ve içinde yaşadıkları toplumları şekillendirmeye aktif biçimde katılmaları ve bu günün dünyasında Avrupa vatandaşları olarak genç insanların yaşam koşullarını iyileştirmek adına yetkinleştirilmeleri için çalışan Avrupa Gençlik Forumu, gençlik politikaları ve gençlik çalışmasının gelişim alanlarında, öncelikle yapısı içersindeki kurumlar olmak üzere, tüm Avrupa'daki gençlik çalışmalarına destek sağlamaktadır (Nemutlu, 2008: 185).

Avrupa Gençlik Forumu'nun bütün Avrupa ülkelerinden on milyonlarca genci bir araya getiren ulusal gençlik konseyleri ve uluslar arası hükümet dışı gençlik örgütlerinden oluşan 93 üyesi bulunmaktadır. EYF, çoğunlukla AB, Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler (BM) olmak üzere uluslar arası kuruluşlarda gençlik örgütlerini temsil eden bir gençlik platformudur ve gençler ile karar vericiler arasında bilgi ve görüş akışını sağlayan bir kanal işlevi görmektedir (www.youthforum.org).

EYF, bir yandan gençleri ortak Avrupa'yı ve yaşadıkları toplumu şekillendirmeye aktif olarak katılmaları için teşvik ederken, diğer yandan da bütün Avrupa'dan gençlerin çıkarlarına hizmet etmektedir (www.youthforum.org).

Avrupa Gençlik Forumu (EYF),

- Gençler ve gençlik örgütleri ile ilgili bütün konularda uluslar arası örgütler (AB, Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler vb.) için bir danışma organı olmayı;
- Hükümet ve kurumsal politika yolu ile gençlik politikasını desteklemeyi;
- Gençlik ile ilgili konularda uluslararası kuruluşların politikalarını etkilemeyi;
- Gençlerin ve gençlik örgütlerinin hem topluma hem de karar verme sürecine katılımlarını artırmayı;
- Avrupa'da gençler arasında görüş ve deneyim alışverişini, karşılıklı anlayışı, eşit hak ve fırsatları desteklemeyi amaçlamıştır (www.youthforum.org)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE GENÇLİK POLİTİKASI

1. TÜRKİYE’DE GENÇLİĞİN İNŞASI

19. yüzyıldan itibaren Türkiye siyasi tarihinin önemli aktörlerinde biri olan gençler, 1980 sonrasında “sessiz bir kitle” haline dönüşmüştür. Hiç şüphesiz 1980 sonrası kuşak olarak adlandırılan kuşak, Cumhuriyetin tüm kuşakları tarafından eleştiriye uğrayan, “apolitik”, “depolitize”, “bencil”, “kayıtsız”, “vurdumduymaz” bir kuşak olarak çoğunlukla olumsuz bir şekilde nitelendirilmektedir. Bu kuşaktan bahsedilirken önceki kuşaklar ile bir kopuşa gönderme yapılmaktadır. 80 sonrası kuşağın öncesi ile ayrıldığıнын düşünülmesi 12 Eylül askeri darbesine ve 1983 sonrası Turgut Özal hükümetinin uygulamış olduğu neoliberal ekonomik politikalara dayanmaktadır (Lüküslü, 2009: 14).

Gençler yaşadıkları dönemin önemli sosyo-ekonomik ve kültürel koşullarından, değişime uğrayan her türlü üretim ve bölüşüm politikalarından etkilenmektedir (Levi ve Schmitt, 1997; akt: Yentürk vd., 2008: 7).

Modern Türkiye tarihi içinde siyasi sahnede aktif bir rol oynamalarına alışkın olunan gençlerin, ilk defa 1980 sonrasında siyasi sahnede görünür olmamaları günümüz Türkiye gençliğine getirilen eleştirilerin ana nedenlerinden birisidir. Günümüz gençlerinin “eski’si” gibi olmadıkları vurgulanırken ve onlara eleştiri getirilirken, aslında onların “eski’si” gibi siyasi bir kategori olmadıklarından bahsedilmektedir. (Lüküslü, 2009: 14).

Tanzimatla birlikte Avrupa’daki gelişmeleri izleyen Osmanlı Sarayı ve bürokrasisinin eğitimde modernleşme hamleleri ile modern okullar oluşturduğunu bu arada eğitilen gençler aracılığı ile imparatorluğun çöküşünü durdurmaya çalıştığını gözlemliyoruz. Bir başka deyişle, 19. Yüzyılda kurulan modern kurumlarda ülkeyi kurtarması beklenen bir gençlik devlet tarafından inşa ediliyor. Bu dönemde yetişen kuşağın –Jön Türk Kuşağı- devlet tarafından kendilerine verilen rolü içselleştirdiklerini görüyoruz. Bu kuşağın düşünce sistemi tamamen devlet

merkezlidir. İşte bu devlet merkezli düşünüş, gençliğin siyasal bir kategori olarak inşa edilmesi ve tanımlanması Türkiye siyasal aktörlerinden birini, “gençlik mitini” oluşturuyor (Lüküslü, 2009: 15).

Gençlik Miti, sadece Türkiye toplumuna ait olmayan, gençliği aktif, dinamik, geleceğin yurttaşları, toplumu ileriye götürecek potansiyel insan kaynağı olarak görür ve gençliği olabildiğince olumlar (Lüküslü, 2008: 288). Kökleri Osmanlı İmparatorluğu’nun son zamanlarına dayanan bu “gençlik miti”, cumhuriyet’in kurulmasıyla beraber bu kez çok daha şiddetli devam etmiş ve bunun ötesinde gençlik, Cumhuriyet’in sembolü haline gelmiştir. Örneğim Mustafa Kemal Atatürk, Gençliğe Hitabesi’nde Cumhuriyet’i gençlere emanet ederken, bir yandan gençliğe verdiği önemi göstermektedir. Başka bir ifade ile Atatürk gençlik mitinin devamını sağlıyordu. Cumhuriyet’in birinci kuşağının yani 1923-1950 döneminin öğrenci hareketleri incelendiğinde ise gençlerin kendisine verilen devlet merkezli ve politik eksenli rolü içselleştirdikleri görülmektedir. Benzer şekilde “68 ve 78” kuşakları da gençlerin siyasal sahnenin önemli aktörlerinden biri oldukları dönemlere işaret etmektedir. Asıl amacı devleti korumak olan devlet merkezli düşüncelere sahiptirler. Bu yüzden “60 ve 70’li yıllar dönemi gençliği “gençlik Miti’nin” devamı niteliğindedir. Bu noktada 80 sonrası kuşaktan ayrılırlar (Lüküslü: 2009: 15).

2. TÜRKİYE’DE GENÇLİK ÇALIŞMASININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Türkiye gençliği üzerine yapılan derinlemesine bir araştırma 19. yüzyılda Osmanlı’daki modernleşme hareketlerine değinerek başlanmaktadır. Modernleşme hareketlerinde Batı’yı model alan Osmanlı, eğitim konusunda bir modernleşme çabası içine girmiş ve böylece gençliğin zihnen ve fiziksel açılardan “terbiye” edilmesi devletin başlıca görevlerinden biri haline gelmiştir. Batı’da gençlerin eğitime verilen önemi gören ve çöküşü durdurmayı amaçlayan ve bu amaçla modernleşme faaliyetlerine girişen Osmanlı İmparatorluğu için de gençlerin eğitiminin önemli bir görev halini aldığı görülmektedir (Lewis, 1998: 126; akt: Lükslü, 2009: 23).

III. Selim döneminden (1789-1807) itibaren Osmanlı’da geleneksel eğitim sistemini değiştirme çabalarına rastlanılmaktadır. “Modern” eğitim kurumlarının genelleşmesi asıl olarak Tanzimat dönemi ile başlamıştır. Eğitim alanında görülen modernleşme hareketleri birbirine benzeyen modern kurumlarda eğitim gören genç bir kuşağın oluşmasını beraberinde getirmiştir. Bu gençler ileride modernleşme akımının önemli taşıyıcıları haline gelecek ve II. Abdülhamit’e karşı önemli bir muhalefet hareketi olan, Jön Türk hareketini oluşturacaklardır. Jön Türk’lerin en derin isteği Osmanlı İmparatorluğu’nun parçalanmasını durdurmaktır (Mardin, 1999: 30).

Devleti kurtarmaya odaklanmış bakış açısının egemen olmasından olsa gerek ki, II. Meşrutiyetle beraber II. Abdülhamit’e muhalefet eden İttihat ve Terakki hükümet olduğunda parti, “devletin bekası” için baskıcı politikalar uygulamakta bir sakınca görmemiştir. İttihat ve Terakki dönemi baskıcı politikaların dışında gençliğin eğitiminde uyguladığı politikalarla da gençlik tarihi analizinde de önemli bir yer edinmektedir. II. Meşrutiyet ve İttihat ve Terakki hükümeti ile beraber gençliğin eğitimine yeni bir alan eklenmiştir: Beden Eğitimi (Lüküslü, 2009: 24).

Beden Eğitimi alanlarında Batı’daki bu gelişmeleri izleyen Avrupa’nın “hasta adamı” Osmanlı İmparatorluğu’nda da, beden eğitiminin gerekliliğine gönülden inanılarak 1913 yılında Türk Gücü Cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyet savaş yenilgilerinin (özellikle Balkan Savaşları’nın) etkisiyle intikam hisleri ile dolu İttihat ve Terakki gençlerini seferber etmeyi ve sağlıklı ve güçlü askerler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Toprak, 1985 akt: Lüküslü, 2009: 25).

1923-1950 Arası Gençlik Çalışması

Cumhuriyet döneminin belgeleri incelendiğinde partinin gençliğe bakışı ile ilgili ipuçlarına ulaşıldığı görülmektedir. Örneğin, 23 Nisan ayı başında seçimlerin yenilenme kararından 2 gün sonra 3 Nisan 1339 tarih ve 320 sayılı kanunla Geçici Seçim Yasası’nda yapılan bazı düzeltmeler gençlik açısından önemli bir yer tutmaktadır. Seçmenlik yaşının 25’ten 18’e indirilmesi ve seçmenlik için aranan vergi ödeme koşulunun kaldırılması gençliği ilgilendiren önemli bir değişikliktir (Tunçay, 1999: 44 akt: Lüküslü, 2009: 40).

1979-1995 Arası Gençlik Çalışması

1979-95 dönemi, gençlik çalışmasının gelişimi için bir başlangıç dönemi olarak ele alınabilir. Gençlik çalışması ve gençlik politikası alanlarında faaliyetlerde bulunan kuruluşlara bakacak olursak, 1979 yılında kurulmuş olan Gençtur ve 1985 yılında Ankara’da kurulmuş olan Gençlik Servisleri Merkezi en uzun süredir gençlik sivil alanında var olan kuruluşlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gençtur, kurulduğu yıl, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) üyesi olmuş ve Turizm Bakanlığı’ndan işletme belgesi almıştır. Gençtur 1980 yılında UNESCO’nun bir alt komitesi olan Uluslararası Gönüllü Hizmeti için Koordinasyon Komitesi üyesi olmuş ve uzun yıllar Yönetim Kurulu’nda görev yapmıştır. Gençtur’un kurulmasından 6 yıl sonra 1985 yılında, bir diğer önemli özel kuruluş, GSM (Gençlik Servisleri Merkezi Ankara’da kurulmuştur. Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB) üyesi olan ve yine Turizm Bakanlığı denetiminde seyahat acentesi olarak çalışan GSM, Gençtur gibi UNESCO’nun alt komitesi Uluslararası Gönüllü Hizmeti için Koordinasyon Komitesi çatısı altındadır.

Uluslar arası kültürel gençlik değişimleri düzenlemek amacıyla kurulan GSM, kuruluşunu takip eden ilk on yıl sürecinde ağırlıklı olarak uluslar arası Gönüllü Çalışma Kampları düzenlemiş; Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde üniversiteler, belediyeler ve yerel kamu kuruluşları ile işbirlikleri gerçekleştirmiştir (Nemutlu, 2008:170-171).

1996-1998 Arası Gençlik Çalışması

1995 yılında Kopenhag’da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Zirvesi’nde çeşitli ülkelerden gençlik temsilcileri ve yaklaşık 300 gençlik örgütü bir araya gelerek Youth For Habitat Uluslar arası İletişim Ağı’nı kurdu ve iletişim ağının uluslar arası sekreteryası İstanbul’dan Habitat ve Gündem 21 Gençlik Derneği’ne verildi (www.youthforhab.org.tr).

1996 yılında Ankara’da yaşanan bir diğer gelişme, Avrupa Öğrencileri Forumu (AEGEE)’nin Uluslar arası Genel Kurul Toplantısı’nın Ankara’da gerçekleşmiş olmasıdır. Genel Kurul’dan çıkan kararlardan bir tanesi Türkiye’nin Sokrates Eğitim

Programı'na dâhil edilmesi ile ilgili lobi ve savunuculuk faaliyetlerinin başlatılması kararıdır.

Sokrates Eğitim Programı, 2000 yılında ve 2006 yılında değişen yapısı ile beraber, bugün Türkiye'nin katılımına açıktır. Hayat Boyu Öğrenme programı adıyla 2002 yılında Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulmuş olan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

1996-1998 dönemindeki bir diğer gelişme de 1995 yılında Avrupa-Akdeniz ülkeleri Dışişleri Bakanları tarafından benimsenen Barselona Bildirgesi'nde yer alan "sivil toplum kuruluşları arası işbirliğinin artırılması" nı teşvik eden maddenin Akdeniz Eylem Programı olan MEDA kaynakları aracılığı ile sivil alanda vücut bulmasıdır.

Barselona Bildirgesi'ndeki "gençlik değişimlerinin, gelecek nesilleri Avrupa-Akdeniz ortaklıkları arasında daha yakın bir işbirliği için hazırlamada bir araç olacağı" önermesine dayanarak Avrupa Komisyonu, 1998 yılında Avrupa-Akdeniz Gençlik Programı'nı başlatmıştır (Nemutlu, 2008: 175).

1999-2001 Arası Gençlik Çalışması

1999 yılındaki önemli gelişmelerden bir tanesi, Ankara'da Ulusal Ajan'sın kurulması aşaması ile ilgili toplantıdır. Dışişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine Müsteşarlığı, Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Beyaz Nokta Vakfı, AEGEE temsilcilerinin katıldığı toplantıya Ulusal Ajans'ın kuruluşu için hazırlık çalışmaları başlatılmıştır.

1999 yılındaki bir diğer önemli gelişmede GSM'nin ilk Avrupa Gençlik Festivali'ni Ankara'da düzenlemiş olmasıdır. Avrupa Gençlik Festivali'nin önemli program ayaklarından bir tanesi de gerçekleştirilen "Gençlik Fuarı'dır." Türkiye'den ve Avrupa'dan gençlik kuruluşlarının yer aldığı Gençlik Fuarı ilk kez bir çok sivil toplum kuruluşunun kendisini gençlik kuruluşu olarak tanımladığı ve yerel, ulusal veya uluslar arası düzeyde ortaklıklar kurmaya başladığı platformdur.

Gençlik çalışmasının yaygınlaşmasını başlatan bir diğer gelişme de 1999 yılında Euromed Gençlik Eylem Programı'nın Türkiye'den de başvuru kabul etmeye başlamış olması ve Türkiye'de bir Euromed Koordinatörü'nün çalışmaya başlamasıdır.

Euromed Gençlik Eylem Programı'nın Türkiye'de çalışmaya başlamış olması, Türkiye'deki uluslar arası gençlik çalışması alanında görünmeyen bir takım gençlik gruplarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Avrupa Konseyi Gençlik ve Spor Müdürlüğü, kuruluşundan beri üyesi olan ülkelerdeki gençlik alanı ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. Yapısı gereği, ülkelerdeki resmi muhatabı söz konusu ülkenin gençlikle ilgili idari birimi olan (Türkiye'de Gençlik ve Spor Müdürlüğü ve altında Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı) Avrupa Konseyi Gençlik ve Spor Müdürlüğü bir yandan da gençlik sivil toplum kuruluşları için eğitimler düzenlemektedir. Ve ayrıca Avrupa Gençlik Vakfı ve hareketlilik fonu aracılığı ile maddi destek olanağı sağlanmaktadır.

1999-2001 döneminde, gençlik sivil alanını etkileyen bir diğer gelişme de Nisan 1999'da Resmi Gazetede Yayınlanan Gençlik Klupleri Tescil Yönetmeliği'dir. Yönetmeliğe göre, dernek statüsünde olan tüm gençlik girişimleri, Gençlik Hizmetleri Dairesi tarafından tescillendiği sürece, Daire tarafından gençlik kuruluşlarına yıllık olarak sağlanabilecek bütçeden ve eğitim olanaklarından faydalanabilir hale gelecektir (Nemutlu, 2008: 177-179).

3. TÜRKİYE'DE 1980 SONRASI GENÇ KUŞAK

12 Eylül 1980 askeri darbesi ile Türkiye siyasal kültüründe önemli tramva yaşanmıştır. 70'lerin siyasal şiddetinin faturasını toplumun aşırı politize olmasına çıkaran darbe rejimi, çözümü tüm toplumu depolitize edecek politikalarda aramıştır. Toplum ve özellikle de 70'li yılların siyasal aktörlerinden olan gençlik, tekrardan o kanlı günlere dönülmemesi için bastırılmaya depolitize edilmeye çalışılmıştır. 1982 Anayasasının 58. Maddesi gençlere atfedilen rolü açıkça belirtmektedir:

Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilim ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır (Lüküslü, 2009:117).

Türkiye toplumu 1980 sonrasında ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açılardan önemli değişiklikler sergilerken, bu dönemin gençliği de önemli değişiklikler sergiler. Bu gençlik özellikle entelektüeller tarafından darbe rejiminin ortamında yetişmiş, batırılmış, apolitik ve depolitize bir gençlik olarak tanımlanır. Bu gençlik küreselleşmenin etkilerinin yaşandığı, medyanın, internetin gelişmiş olduğu bir ortamda büyüyen, konuşma ve yaşayış tarzı olarak Amerikanlaşma yaşayan bir gençlik olarak tanımlanır ve eleştirilirler (Lüküslü, 2009: 120).

4. TÜRKİYE'DE GENÇLİK POLİTİKASI

Türkiye'deki toplam nüfusun %17,25'ini 15-24 yaş grubu oluşturmaktadır (TÜİK, 2009; akt: Certel, 2010: 32). Bu nüfus yapısı bir yandan geleceğe umutla bakmayı sağlarken diğer yandan önemli toplumsal sorunları beraberinde getirmektedir. Sahip olduğu genç nüfus bir yandan Türkiye'ye ayrıcalıklı bir konum sağlarken diğer yandan toplumsal ve ekonomik kaynaklar üzerinde önemli etkiler bırakmaktadır. Daha açık bir ifade ile Türkiye'nin geleceği umudu olarak ifade edilen genç nüfus aynı zamanda ciddi sorunların kaynağı haline dönüşme riskini taşımaktadır. Bu nedenledir ki Türkiye'nin kapsamlı bir gençlik politikası hazırlaması ve uygulaması gerekmektedir.

Toplumun en enerjik, sağlam ve dinamik gücü olarak gençlik, yalnızca gelecek için değil bu gün içinde toplumsal gelişimin itici gücüdür. Gençlik baskı grubu olarak toplumsal gelişme sürecinde aktif rol oynayabilir. İşte gençliğin bu rolünü olumlu yönde oynaması büyük ölçüde, toplumu yöneten siyasal iktidarın Gençlik Politikası'na bağlıdır (Gürses ve Gürses: 1979: 49).

Ülkemizde gençlik politikası, temelini Anayasada (1982) Gençliğin Korunması başlığı ile yer alan 58. maddeden almaktadır. Bu maddeye göre;

“Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” denilmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982).

Anayasanın 58. Maddesi gençliğe ilişkin mevcut bakışı özetleyen belgelerden birisidir. Bu günkü gençlik politikası çerçevesinde bakıldığında 58. Madde de gençliğe ilişkin negatif, katılımcı aktif bir yaklaşım yerine pasif bir gençlik anlayışını sergilemektedir. Yine aynı zamanda gençleri desteklemekten çok korumayı öncelikli görmektedir.

Türkiye’de gençlikle doğrudan ilgili bir yasa yoktur. Gençlik hakları ve hizmetleri genel yasalar çerçevesinde ele alınıyor. Bu yasalarda geçen hizmetler, çeşitli kamu kurumlarının bünyesindeki bölümler tarafından yürütülmektedir. Eğitim hariç, tüm diğer gençlik sorunları ile ilgilenen en büyük ve en faal devlet kurumu Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüdür. Milli Eğitim Bakanlığı, Ulusal Ajans, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, Aile Araştırmaları Enstitüsü, Emniyet Genel Müdürlüğü ve yerel otoriteler de ilgili diğer kurumlardan bazılarıdır (BM, 2008: 18).

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS,2005) tarafından ayrıntılandırılan Türkiye’nin gençlik politikası aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Bu alanda faaliyet gösteren dört temel aktör bulunmaktadır. Bunlar: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Türkiye Ulusal Ajansı (UA) ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)’dur. (ABGS, 2005; akt. Kurtaran 2008:133-134).

4.1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM)

Türkiye’de doğrudan gençlere hizmet sunmakla yükümlü olan tek kurum olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü kuruluş felsefesini bu anlayış çerçevesinde şekillendirmiştir. Kuruluş yasasında belirtildiğine göre, GSGM, gençler için okul içi ve dışında sportif sosyal, kültürel faaliyetler düzenlemekle yükümlü olan bir kurumdur. Ancak, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü gençlik politikasının sadece küçük bir bölümünü kapsayıcı hizmetlere sahiptir. Gençlere ilişkin var olan bakışın doğal sonucu olarak GSGM, gençlere ilişkin düzenlemeleri spor ve boş zamanların değerlendirilmesi odağında ele almaktadır (Acar, 2008: 9).

GSGM’nin Vizyonu:

- Gençlerin sosyal, kültürel gelişiminde ve yetkilendirilmesinde katkı sağlayıcı olmak,
- Gençlerin toplumun tüm alanlarına aktif katılımını sağlamak,
- Gençlerin üretici, sorgulayıcı ve uygulayıcı olmaları konusunda yetkiler kazandırmak,
- Gençleri zararlı alışkanlıklardan korumaya yönelik tedbirler aldirmek,
- Gençlerle ilgili kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğinde bulunmak,
- Gençlerin tarih ve kültürlerini tanımalarına ve yaşamalarına imkan sağlamak,
- Gençlerin dünya gençliği ile entegrasyonunu sağlamak,
- Gençlik çalışmaları olgusunu geliştirmek ve yaygınlaştırmak,
- Gençlik politikalarının geliştirilmesi sürecine katkıda bulunmak,

GSGM’nin Misyonu:

- Gençliğin sosyal, kültürel gelişiminde ve yetkilendirilmesinde katkı sağlamaya yönelik etkinlikler düzenlemek,

- Gençler için gençlere yönelik, toplumun her kesiminden gencin kolaylıkla erişebileceği, modern, teknolojik donanıma sahip, genç odaklı fiziki yapılar oluşturmak ve yaygınlaştırmak,
- Mevcut fiziki yapıları gençlerin ihtiyaçlarına uygun hale getirmek,
- Toplumun her kesiminde gençlere bilgi, beceri ve yaklaşımlar konusunda olanakların sunulduğu, farklı kültürlerin bir arada yaşanarak öğrenildiği ve paylaşıldığı alanlar oluşturmak,
- Gençlerin tarihini, kültürünü, sosyal yaşantısını öğrenmek ve geliştirmek amacıyla ulusal ve uluslar arası etkinlikler düzenlemek,
- Gençlere, kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri ve sosyal hayata katılımları ile yeni istihdam olanakları oluşturulması konusunda kolaylaştırıcı eğitim programları düzenlemek,
- Gençlik alanında yapılan bilimsel çalışmalara destek olmaktır (BM, 2008: 20).

61. Hükümet döneminde yapılan bir değişiklikle bazı bakanlıklar yeniden kuruldu bazılarında da değişiklikler yapıldı. Bunlardan biri de Gençlik ve Spor Müdürlüğü yerine Gençlik ve Spor Bakanlığının Kurulmasıdır.

4.2.Gençlik ve Spor Bakanlığı

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması; 6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 3/6/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Gençlik ve Spor Bakanlığının görevleri şunlardır:

- a) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkan sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı

öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.

- b) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkanlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak.
- c) Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- d) Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek.
- e) Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak.
- f) Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslar arası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek (www.resmigazete.gov.tr).

4.3. Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı (GHDB)

Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütölen görevler, 18 Mart 1989 tarihinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) bünyesinde kurulan Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na verilmiştir. Böylece gençlik hizmetlerine yönelik örgütlenme daire başkanlığı düzeyine indirgenmiştir.

Günümüzde Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı kendi içersinde altı şube müdürlüğünden oluşmaktadır.

- 1.Gençlik Merkezleri Şubesi
- 2.Uluslar arası ilişkiler şubesi
- 3.Gençlik Kampları şubesi
- 4.Gençlik Sivil Toplum Kuruluşları Şubesi
- 5.Kutlamalar ve Kültürel Faaliyetler Şubesi
- 6.Araştırma Rehberlik ve Danışmanlık Şubesi

7.Çocuk Oyunları Şube Müdürlüğü

8.Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğüdür (www.ghdb.gov.tr).

GHDB düzenli olarak Avrupa Konseyi Gençlik Yönlendirme Komitesi Toplantıları (CDEJ), Gençlik için Birleşik Konsey ve Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu arasındaki işbirliği çerçevesinde her yıl toplanan Avrupa Gençlik Araştırma ve Enformasyon Ağı Uzmanlar Toplantıları'na katılım sağlamaktadır (DPT, 2006; akt. Kurtaran, 2008: 136).

Gençlik Merkezleri Şube Müdürlüğü

Gençlik Merkezleri, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri'ne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir. 2002 yılında 102 olan merkez sayısı 2006 yılında 130'a çıkmış gözükmektedir.

Gençlik Merkezleri bünyesindeki faaliyetlerden örnek olarak resim, müzik, el sanatları, heykel, halk oyunları, tiyatro, izcilik, ağaç dikme, sempozyum, seminer, konferans, dil eğitimi, proje eğitimleri, tarihi çevreyi korumayı öğrenmek, bilimsel ve teknolojik çalışmalar, meslek edindirme eğitimleri, huzur evi ziyaretleri, çevre gezileri ve zararlı alışkanlıklarla mücadele kampanyaları sayılabilir (GSGM,2007a, akt: Kurtaran, 2008:137-138).

Gençlik Merkezleri'nde etkinlik tasarlayan gençler “gençlik çalışanı” olarak kavramsallaştırılmış, bu kişilerin çeşitli vasıflarının yanı sıra Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı ve kendi kültürünü bilen gençler olduğunun altı çizilmiştir (GHDB, 2007:9).

Kent Konseyleri/ Gençlik Meclisleri

Kent Konseyi Yönetmeliği, 18/10/2006 tarihinde 26313 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin amacı; kent yaşamında, kent vizyonunun ve hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım,

yönetişim ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışan kent konseylerinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Yönetmelik; kent konseylerinin oluşumunu, yönetim ilkelerini, organlarını, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esaslarını kapsamaktadır. Aynı zamanda bu yönetmelik; 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 76'ıncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır (<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/27177.html>)

Madde 76: Kent Konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımı ile oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar.

Bu kanunun uygulanması için, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Kent Konseyleri Yönetmeliği, gençlik çalışması alanında faaliyet göstermese de, gençlik çalışması alanını destekleyici nitelikte olan Kent Konseyleri altında faaliyet göstermeye başlayan gençlik meclislerinin hukuksal bir çerçevede, faaliyetlerini güvence altına almıştır. Özellikle Kent Konseyi'nde oluşturulan görüşlerin Belediye Meclisi'nin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilmesi gerektiği göz önüne alındığında, bu gelişmelerin gençler açısından ne kadar önemli ve olumlu olduğu da gözler önüne serilmektedir (Kurtaran, 2008:148).

Kent Konseyleri'nin birer parçası olan Gençlik Meclisleri'nin kurulmasına 1998 yılında BM Kalkınma Programı'nın desteği ile başlanmıştır. 2005 yılında

Çıkarılan Belediye Kanunu ile Kent Konseyleri'nin ve dolayısı ile Gençlik Meclisleri'nin kurulması zorunlu hale getirilmiştir (CHP, 2011: 9).

4.4. Ulusal Ajans (UA)

Ulusal Ajans (UA), 2003 yılında, 4698 sayılı yasa ile DPT'nin altında idari ve mali özerkliğe sahip bir kurum olarak kurulmuştur. Avrupa Komisyonunun programlarından Yaşam boyu öğrenme ve gençlik programları bu kurumun bünyesinde yürütülmektedir (Kurtaran, 2008: 150).

Ulusal Ajans (UA) Misyonu:

Avrupa Birliği başta olmak üzere diğer ülkeler ve uluslar arası kuruluşlarla, eğitim ve gençlik alanında finansal destek, öğrenme ve hareketlilik fırsatları sağlayan programların yürütülmesi ve yenilerinin hayata geçirilmesi.

Ulusal Ajans,

- Uluslar arası boyutta daha etkin olmak,
- ğrenmek, keşfetmek ve hedeflerini gerçekleştirmek, kişisel ve sosyal becerilerini işbirliği içersinde geliştirmek, yeni kültürler tanırken kendi kültürünü tanıtmak, alanında bilgi ve deneyimini artırmak, farklı örnek ve iyi uygulamaları yerinde görmek ve incelemek,
- Karşılıklı etkileşime, istihdama, işbirliği ve ortaklıklara, ekonomik, sosyal ve kültürel girişimciliğe katkıda bulunmak,
- Söz konusu faaliyetlerden elde edilen bilgi tecrübeyi yaygınlaştırmak ve paylaşmak,
- İsteyen bireyler, kurum ve kuruluşlar için teşvik etme, tanıtmak, yaygınlaştırma, uygulama, danışmanlık, bilgilendirme, teknik yardım fonksiyonlarını yürütür.

Ulusal Ajans (UA) Vizyonu:

Türkiye'nin bilgi toplumuna ulaşma hedefleri ışığında, diğer ülke ve uluslar arası kuruluşlarla eğitim ve gençlik alanlarında çok yönlü işbirliğini sağlamış kilit kurum olmaktır.

Ulusal Ajans,

- Ülkedeki eğitim ve gençlik alanında uluslar arası işbirliğine katılımın gerçekleşmesine yardımcı olan,
- Ulusal Ajans'ın eğitim ve gençlik alanlarındaki tecrübesini diğer ülkelerle de paylaşarak bu faaliyetleri AB ülkeleri dışında da gerçekleştirebilen,
- Uluslar arası işbirliği sayesinde eğitim ve öğretime, ortaklıklarla uluslar arası boyut kazandıran ve dışa açılımın sağlanmasına katkıda bulunan,
- AB ve uluslar arası eğitim alanlarında işbirliğinin sağlandığı, tanınan bir eğitimin oluşmasına katkıda bulunan,
- Dezavantajlı kesimlere fırsat eşitliği sağlayan,
- Türkiye'nin eğitim ve kültürel alanda yurtdışında tanıtılması ve sosyo-kültürel değerlerin yaygınlaştırılmasını sağlayan bir kurum olma vizyonu benimsemiştir (www.ua.gov.tr; 27/08/2011).

4.5. Hükümet Programlarında Gençlik

60. Hükümet Programında (2007) gençlikle ilgili aşağıda belirtilen hususlar yer almıştır:

Gençliğin her anlamda donanımlı, temel değerlere sahip çıkan bireyler olarak yetişmelerini sağlamak, onları zararlı alışkanlıklardan korumak ve geleceğe güvenle bakmalarını sağlamak bütün politikalarda gözetilmesi gereken bir öncelik olarak belirlenmiştir.

Gençlerin ülkenin rekabet gücünü geliştirecek önemli aktörler haline getirilmesi hedeflenmiştir.

Demokratik ve çoğulcu evrensel değerleri özümsemiş, farklılıkları zenginlik olarak gören ve sorumluluk almayı bilen bir gençliğin yetiştirilmesi öncelikli hedefleri arasındadır. Gençliğin güçlendirilmesine yönelik çalışmalar devam edecektir.

Spor tesislerinin yapımının sürmesi, gençlik merkezlerinin ve gençlik kamplarının sayısının artırılması, yabancı ülkelerle gençlik değişim programlarının hızlandırılması, olimpiyatlara sporcu hazırlama kapsamında gençlere teşvik ve destek sağlanması hedeflenmiştir (Şentuna, 2009: 28).

Devlet Planlama Teşkilatının 2008-2010 Dönemi Orta Vadeli Programında ise gençlikle ilgili olarak aşağıdaki hususlar yer almıştır:

- İş gücü piyasasında zorluklarla karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, engelliler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacaktır.
- Gençlerin aileleri ile toplumla iletişimlerini daha sağlıklı hale getirecek, özgüvenlerini geliştirecek ve yaşadıkları topluma aidiyet duygularını, duyarlılıklarını ve karar alma süreçlerine katılımlarını artıracak tedbirler alınacaktır (UNDP, 2008: 19).

61. Hükümet Programında ise, Gençlik Ajansı kurulmasına dair bir çalışma yapılmaktadır. Başbakanlık tarafından TBMM gönderilen yeni Kanun Tasarısı, gençliğe sahip çıkacak, yeni öneriler ortaya koyacak yeni bir kurumun kurulmasına ilişkindir.

Türkiye Gençlik Ajansının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı:

Bu kanunun amacı; gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici, hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı, gençliğe sunulan hizmetlerin kapsamını ve kalitesini geliştirici politika önerileri hazırlamak ve gençliğe sunulan hizmetlerde koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktır. Bu kanunun uygulanmasını sağlamak ve kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere kamu tüzel kişiliğine haiz, özel bütçeli ve Başbakanlığa bağlı Türkiye Gençlik Ajansı kurulmuştur. Ajansın merkezi Ankara'dadır.

Ajansın görevleri şunlardır:

- a) Ulusal Gençlik Politikası Belgesini hazırlamak ve uygulanmasını takip etmek.
- b) İlgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
- c) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek.
- d) Gençler arasında her türlü ayrımcılığın, istismarın, sömürünün ve şiddetin engellenmesini sağlayıcı tedbirler almak ve öneriler geliştirmek.
- e) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkanlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek.
- f) Kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan gençlik merkezleri ve benzeri tesisler ile düzenlenen gençlik kamplarının kurulması ve çalışmasına ilişkin usul ve esasları ve bunların her türlü işlem ve faaliyetlerini denetlemek.
- g) Gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik, danışmanlık yapmak ve yaygın eğitim hizmet ve imkanları geliştirici faaliyetlerde bulunmak, görev alanı ile ilgili yayınlar yapmak veya yaptırmak.
- h) Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları çerçevesinde yürütülen projeler hariç olmak üzere, gençlik çalışma ve projeleri yapmak.
- i) Gençliğe ilişkin istatistikî verilerin ve araştırma sonuçlarının yer alacağı gençlik veri tabanı ile gençlik bilgilendirmesi sisteminin kurulması ve işletilmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- j) Yurtiçinde veya yurtdışında gençlikle ilgili toplantı, kurs, seminer ve benzeri faaliyetler düzenlemek, diğer kişi ve kuruluşlarca düzenlenen faaliyetlere katılmak.
- k) Gençlik Haftası etkinliklerini düzenlemek.

- l) Ulusal ve uluslar arası gençlik organizasyonları düzenlemek, düzenlenen organizasyonları desteklemek, uluslar arası kuruluşlar nezdinde ve uluslar arası gençlik organizasyonlarında ülkemizi temsil etmek.
- m) Belediyeler ve il özel idareleri ile yönetmelikle belirlenecek şartları taşıyan sivil toplum kuruluşlarına gençliği ilgilendiren hizmetlerde destek sağlamak (www.memuruz.biz)

4.6. Kalkınma Planları ve Gençlik

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de gençler ulusal kalkınma ve büyümenin önemli bir unsuru olarak ele alınmalılar. Türkiye’nin sahip olduğu genç nüfustan kaynaklanan demografik fırsat penceresini doğru kullanabilmesi, ülkenin kalkınma hedeflerine ulaşmasının da ön koşulunu oluşturuyor (UNDP, 2008; akt: UNDP, 2010: 2).

4.6.1. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)

İnsan hak ve hürriyetlerini, milli dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak bir demokratik düzeni kesin olarak seçilmiş olan Türk Milletinin, Anayasamızda açık ifadesini bulan iktisadi ve sosyal hayatı, keyfi ve plansız davranış tecrübelerine son verip adalete, tam çalışma esasına ve herkesin insan haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlaması amacına göre düzenleme arzu ve azmine uygun olarak;

Milli tasarrufu artırmak, yatırımları toplum yararına, gerektirdiği önceliklerle yöneltmek ve iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek üzere, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 16 Ekim 1962 tarihli ve 77 sayılı Uzun Vadeli Planın Yürürlüğe konması ve bütünlüğünün Korunması hakkındaki Kanun Hükümlerine uygun olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan Karma Komisyonu, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisinde görüşülüp 21 Kasım 1962 tarihinde onaylanmıştır. 3 Aralık 1962 tarihli ve 11272 sayılı Resmi Gazete’de

de yayınlanmıştır. Birinci Beş Yıllık Planı'nın yürürlüğe konması ile memleketimiz yeni bir iktisadi hayat düzenine girmiştir (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan1.pdf>).

4.6.2.Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)

16 Ekim 1962 tarihli 77 sayılı kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 13/07/1984 tarihli 90'ıncı birleşiminde onaylanmıştır.

Gençlik ana başlığı altında ilke ve politikalar yer almaktadır. Bunlar:

- a)Gençlik kesimine bütün sosyal sektörler tarafından sunulacak hizmetlerde niteliğe ağırlık verilecektir.
- b)Geleceğin teminatı olan gençlerin, milli, manevi ve kültürel değerler ile teçhizatlandırılmış olarak yetiştirilmesi ve eğitilmesi en önemli hedeflerden birisi olarak ele alınacaktır.
- c)Gençlik kesimine eğitim, sağlık, barınma, sosyal güvenlik ve çalışma konularında verilecek tüm hizmetlerde fırsat eşitliği sağlanacaktır.
- d)Toplumun çeşitli sosyal gruplarına mensup okul dışındaki gençliğin sorunları üzerinde önemle durulacaktır.
- e)Gençlere götürülecek hizmetlerin ve tesislerin yaygınlaştırılması için gerekli tedbirler alınacak, bu konuda kalkınmada öncelikli yöreler ile ihtiyacın fazla olduğu şehirlere öncelik verilecektir.
- f)Gençlerin ruh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmesini sağlamak amacı ile okul içi eğitim ve öğretime ek olarak okul dışında fikir, kültür, sanat, spor ve folklor faaliyetleri teşvik edilecektir.
- g)Gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu madde, suçluluk, kumar ve benzeri alışkanlıklardan ve müstehcen, açık –saçık yayınlardan koruyucu tedbirler bşr bütünlük içinde ele alınacaktır.

h)Gençlerin katılma, gelişme ve hoşgörü ilkeleri çerçevesinde toplum hayatı ile bütünleştirilmesi sağlanacaktır (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan1.pdf>).

4.6.3.Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2000-2005) Kalkınma Planı, 30/10/1984 tarihli ve 3087 sayılı Kanun gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 27/06/200 tarihli 119'uncu Birleşiminde onaylanmıştır. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda "Gençlik, Beden Eğitimi ve Spor" ana başlığı altında gençlik ile ilgili maddeler yer almaktadır. Bunlar:

- a)Gençliğe yönelik hizmetlerde sayı ve nitelik olarak bazı iyileşmeler sağlanmakla birlikte, yetersizlikler devam etmektedir. Özellikle öğrenim dışı kalan gençlik kesiminin sorunlarının giderilmesine duyulan ihtiyaç önemini korumaktadır.
- b)Madde bağımlılığı, başta büyük şehirlerde olmak üzere, gençler için önemli bir tehdit unsuru oluşturmaktadır.
- c)Sorumluluk duygusu gelişmiş, yeni fikirlere açık, kültürel değerlerimizi özümsemiş, ülkenin hedef ve imkânlarını bilen ve benimseyen, araştırmacı, eleştirel yaklaşım ve demokratik tavırlar gösterebilen ve kendi kişiliklerini geliştirirken, topluma ve kalkınma sürecine katkıda bulunan özgüvenli bir gençlik yetiştirilmesi esastır.
- d)Gençlerin eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik, istihdam ve serbest zaman değerlendirme konularındaki sorunlarının tespitine imkan verecek araştırma çalışmaları yapılacak ve bunlara uygun çözüm önerileri geliştirilecektir.
- e)Gençlik kesimine sunulacak hizmetlerin kalitesinin artırılması çalışmalarında fırsat eşitliği ilkesi gözetilecek, kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı düşünce, kültür, sanat ve spor gibi faaliyetler teşvik edilecektir.

f) Gençleri zararlı alışkanlıklardan koruyucu ve caydırıcı tedbirlerin alınması ile suça itilme ortamları yaratan unsurları yok edici çalışmalar için kuruluşlararası işbirliği geliştirilerek, bu konuda faaliyet planları hazırlama ve araştırma çalışmaları hızlandırılacak; özellikle madde bağımlılığı, AIDS ve benzeri hastalıklar konusunda gençleri ve çevrelerini bilgilendirme çalışmalarına etkinlik kazandırılacaktır(<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan1.pdf>).

4.6.4. Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Kalkınma Planı, ülkenin sahip olduğu genç nüfusu bir sinerji ve canlılık kaynağı olarak nitelendirmektedir. Gençlik konusunu genel olarak gençlik istihdamı temelinde vurgulamakla beraber, gençliğin sosyal uyumuna da kısaca değiniyor.

Dokuzuncu Kalkına Planı'nın (2007-2013) Gençlik Stratejisi;

- a) Gençlerin geleceğe güvenle bakmasını sağlayacak şekilde yaşadıkları topluma aidiyet duygusu, duyarlılık anlayışı ve özgüvenleri geliştirilecektir.
- b) İş gücü piyasasında güçlüklerle karşılaşan kadınlar, gençler, uzun süreli işsizler, engelliler ve eski hükümlüler için fırsat eşitliği sağlanacaktır.
- c) Gençleri iş gücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayıcı programlar geliştirilecektir.
- d) Gençlerin aileleri ve toplumla iletişimlerini daha sağlıklı hale getirecek, öz güvenlerini geliştirecek, yaşadıkları topluma aidiyet duygusu ve duyarlılıklarını artıracak, karar alma süreçlerine katılımlarını sağlayacak tedbirler alınacaktır (UNDP,2008: 19).

4. TÜRKİYE’DE ULUSAL GENÇLİK KONSEYLERİ KURMA GİRİŞİMLERİ

Ulusal Gençlik Konseyi; gençlerin çıkarlarını temsil etmek amacıyla ülke genelinde gençlik örgütlerini bir araya getiren ve koordine eden özerk hükümet dışı bir yapıdır.

Ulusal yasaya ve gençlik politikasına uygun olarak, Ulusal Gençlik Konseyleri, kamu yetkililerince gençleri ilgilendiren bütün konularda yasal muhatap olarak tanınmalıdır.

Ulusal Gençlik Konseyleri; Avrupa Konseyi değerlerine, yani Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi’nde ve Avrupa Sosyal Şartı’nda belirtildiği şekliyle demokrasi, insan hakları ve kurallar düzenine dayandırılacaktır.

Ulusal Gençlik Konseylerinin Rollerinde;

- b) Ulusal Gençlik Konseyleri, gençlik danışma kurulları ile ve Avrupa’daki gençler için öncelikli öneme sahip olması nedeni ile esas olarak sosyal işler ve istihdam alanında gençlik sorunları ile ilgilenen diğer yapılar ile işbirliği metotlarını geliştirmelidirler.
- c) Ulusal Gençlik Konseyi, birlikte yönetim ve birlikte karar verme yapılarında aktif olarak yer almalı; kapsam hak ve yetkilerini genişletmeye çalışmalıdır.
- d) Ulusal Gençlik Konseyleri, özel rollerini korumak için üye örgütlerin bağımsızlıklarına ve farklılıklarına saygı gösterirken, genel politik görüşlerle daha geniş toplumsal tartışmalara katkıda bulunmak zorundadırlar (Oktay, 2004: 12-13).

2000-2004 dönemi, aynı zamanda Ulusal Gençlik Konseyi kurma arayışlarının gençlik sivil - alanına hareketlilik getirdiği bir dönem olarak da özetlenebilir.

Gençlik Konseyleri, ilgili ülkedeki örgütlü gençlerin yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde ülke yönetimine katılmalarına olanak sağlayan en yaygın temel mekanizmalardan biridir. Katılımı sağlayan konseylerin yapısı, farklı ülkelerde farklı

biçimlerde hayata geçmektedir. Bazı ülkelerde gençlik konseyleri, birer danışma kurulu gibi, gençleri doğrudan ilgilendiren konularda görüşüne danışılan platformlarken, bazı ülkelerde yasal sürecin bir parçası olarak danışma kurullarından öte bir yetkiye sahiptir.

Farklı ülkelerdeki gençlik konseylerinin yapısı ve örgütlenme biçimleri de ilgili ülkenin özgül şartlarına göre şekillenmektedir. Tüm modeller, çeşitli biçimlerde birbirinden farklılık göstermese de, ortak oldukları nokta, gençlerin kendilerini ilgilendiren konularda yönetime katılmalarını sağlayarak devlet ile gençler arasında hak temelli bir ilişkinin kurulmasına katkı sağlamalarıdır (Nemutlu, 2008: 185).

5. TÜRKİYE’DE GENÇLİĞİN GENEL SORUNLARI

Gençliğin durumunun ve sorunlarının araştırılması konusu aynı zamanda toplumsal yapının ve sorunların araştırılması şeklinde olacaktır. Gençlik toplumsal bir olgu olarak içinde bulunduğu toplumsal yapının izlerini taşımakta ve gençlik bu toplumsal yapın içersindeki koşullar ve süreçlerle şekillenmektedir. Tüm toplumsal sorunlar, toplumun nüfusunun bir kesimi olan gençliğe yansımakta, gençliği etkilemekte onun da sorunları olmaktadır. Bu açıdan gençlik sorunlarının kökeni içinde yaşadığı toplumda aranmalıdır (Duverger, 1973: 17).

Gençlik sorunlarına yol açan, toplumun yapısı olarak görülmektedir. Gençliğin “düşünce”, “tutum”, “davranış”, “eylemlerini” ve “sorunlarını” öncelikle ve temel olarak “içinde yaşadıkları çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel yapısı belirlemektedir. Bunun için de gençlerin içersinde yaşadığı toplumsal yapının ekonomik, sosyal, kültürel yapısı incelenmeli, gençliğin bu koşullarda şekillenmesi ve sorunları ile ilişkisi ortaya konulmalıdır (Gürses ve Gürses:1979: 55).

Türk toplumunun tarım toplumundan sanayi toplumuna doğru yaşadığı büyük tarihsel/ toplumsal dönüşümün bir bilim problematiği içersinde anlaşılamamasının, pek çok sıradan sorunun bile çözülememesinin ötesinde yeni sorunlarında kaynağını oluşturduğu görülmektedir. İstikrarlı toplumsal süreçlerde bile yaşanması olağan olan toplumsal sorunların büyük toplumsal dönüşüm dönemlerinde katlanarak önemini

artıran sorunlar haline dönüştükleri görülmektedir. Söz konusu sorunların en tipik örneklerinden birisi Gençlik Sorunlarıdır (Yazıcı, 2003: 2).

Toplumda gençlik kendini bulmaya anlamaya, çalışan ve kimlik bunalımını en fazla yaşayan kesimdir. Üniversite Gençliği ise, gelenekselin dışında bir yaşam alanı ile tanışmıştır. Bu ortamda üniversite gençliği, uyum güçlükleri yaşamaktadır, toplumsal norm ve kurallarla uyum ve uyumsuzluk arasında gidip gelmekte ve aynı zamanda yeni bir takım kural ve kuralsızlıkların, ideallerin arayışı içinde olabilmektedir (Tezcan, 1997: 183).

Bütün dünyada olduğu gibi Türk gençliğinin de pek çok birikmiş problemleri vardır. Bu problemlerin en yoğun olduğu kesimlerden birisi de üniversite gençliği olmaktadır. Ümit, istek ve heyecanla başlayan yüksek öğrenim yarattığı ekonomik ve psikolojik güçlükler gençte giderek bunalımlara sebep olmaktadır. Türk gençliğinin eğitim, istihdam, beslenme, boş zamanlarını faydalı bir biçimde değerlendirme, sportif kültürel hizmet ve faaliyetler, ruh ve beden sağlığını geliştirme, sosyal güvenlik eğlence gibi temel ihtiyaç ve meselelerin yanında çok çeşitli problemleri de bulunmaktadır (Özyurt ve Doğan, 2002: 2).

En çok kullanılan tanımı ile toplumların geleceği ve umudu olarak görülen gençliğin dört ana başlık halinde;

e) İşsizlik

f) Fırsat eşitliği

g) Sosyal konular

h) Eğitim sistemi olmak üzere belli başlı sorunları bulunmaktadır (Öner, 1998: 2).

Türkiye’de gençliğin çok farklı sorunları vardır. Bu sorunların önemi zaman süreci içinde farklılık gösterse de bazı sorunların kalıcı olduğu görülmektedir. Türkiye’nin ve Türkiye gençliğinin değişmeyen sorunlarından biri eğitim sorunudur. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana eğitime önem verilmişse de, bir türlü çağdaş bir eğitim sistemine geçilememiştir. Ortalama eğitim süresi açısından Avrupa’nın en geride kalan ülkesiyiz. Ortalama eğitim süresi 3,6 yıldır. Öte yandan okullaşma oranı

Batı ülkelerine göre düşüktür. Batı’da okullaşma oranı yüksek öğretimde %45-50 civarında iken Türkiye’de bu oran %16’larda kalmaktadır. Eğitimdeki alt yapı yetersizliği, kaynak yetersizliği, yöntem eksiklikleri, plansızlık ve ezberci niteliği bu günde tartışılmaktadır.

Gençlerin öteki sorunlarından birisi de işsizlik sorunudur. Yatırımların yetersizliği ve nüfusun hızla artması nedeniyle gençlerin önemli bir kısmı iş bulamamaktadır. Diplomalı işsizlerin oranı her gün artmaktadır. Bu durum özellikle okuyan gençliği rahatsız etmektedir. Eğitimde mesleki yönlendirmenin yetersizliği de bir başka nedendir (Armağan, 2004: 395-396).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA, TÜRK GENÇLİĞİNİN DEVLETİ ALGILAMA BİÇİMİ VE DEVLETTEN BEKLENTİLERİ: BİR ALAN ARAŞTIRMASI

1.ÇALIŞMANIN AMACI

Toplumsal gerçeklik hakkında bilimsel yöntemleri kullanarak bilgi sahibi olmanın yollarından birisi de saha araştırmasıdır. Bu saha araştırmasında gençliğin önemli bir kesimini oluşturan, üniversite gençliği üzerinde durularak, üniversite gençliğin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik profilinin bilgisine ulaşmak amaçlanmıştır. Fakat burada görüşülen gençler elbette ki tüm üniversite gençliğinin fikrini beyan edecek nitelikte değildir.

Gençlik insan hayatında önemli bir çağı temsil etmektedir. Üniversite gençliği açısından bakıldığında, yetişkinliğe geçişteki bireysel sorunlar devam etmekte, bu çağın özellikleri olan ekonomik ve sosyal bağımsızlığı gerçekleştirme önemli bir problem haline gelmektedir (Yazıcı, 2003: 7).

Bir toplumda üniversite gençliği, toplumun sosyo-kültürel yapısının en dinamik unsurudur. Üniversite gençliğini diğer gençlik gruplarından ayıran en önemli özellik, bu gençliğin geleceğin bilgili yönetici ve karar verici adayları olmalarıdır (Yazıcı, 2003: 12-13).

Gençlik Politikası Bağlamında Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri konulu bu çalışmanın öncelikli amacı, toplumlarını geleceğe taşıyacak aktörler olarak değerlendirilen gençlerle ilgili gençlik politikaları üretme sürecinin harekete geçirilmesine katkıda bulunmaktır. Gençlik politikası üretiminde gençliğin, gençlik döneminin özerk birey olma sürecini yaşayabilmesini ve gençleri toplumsal hayatta genç olarak var olabilmelerini hedefleyen bir yaklaşım amaçlanmaktadır.

Çalışmanın amacına uygun olarak ankette aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

- a) Türkiye’de genç olmak nasıl bir duygudur?
- b) Gençliğin en önemi üç sorunu nedir?
- c) Türkiye’de gençliğin sorunlarına çözüm üretecek bir yaklaşım söz konusu mudur?
- d) Gençlerin gelecek ile ilgili kaygı ve korkuları var mıdır? Varsa nelerdir?
- e) Gençliğin gelecek ile ilgili düşünce ve beklentileri nelerdir?
- f) Gençlerin kişisel olarak yaşadığı en önemli sıkıntıları nedir?
- g) Türkiye’de yaşayan gençlerin, hükümetin gençlik politikalarından memnuniyet düzeyleri nedir?
- h) Türkiye’de gençliğe kılavuzluk ve önderlik edecek demokratik kurumların gelişmişliği konusunda üniversite gençliğinin düşünceleri nelerdir?
- ı) Üniversite Gençliğine göre, hükümetin yapması gereken öncelikli gençlik politikası ne olmalıdır?
- i) Üniversite Gençlerine göre, Türkiye’de gençlik adına hangi tür politikalara öncelik verilmelidir?
- j) Gençlik Politikalarının hazırlanmasında ve politikanın uygulanmasında işlevselliği sağlamak amacıyla gençlerin görüşlerine yeterince önem verilip verilmediği.
- k) Üniversite Gençlerine göre, Türkiye’de tatmin edici bir ulusal gençlik politikasından söz etmek mümkün müdür?
- l) Türkiye’de yaşayan gençlerin, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet düzeyleri nedir?
- m) Demografik özellikler bağlamında üniversite gençliğinin gençlik politikaları ve devleti algılama biçimlerinde farklılıkların olup olmadığının tespit edilmesi.

2. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Üniversite Gençliğinin, Devleti algılama biçimi ve devletten beklentilerini ölçmek amacı ile anket yöntemi tercih edilmiştir.

Gençliğe yöneltilecek anket soruları hazırlanırken; gençlik, gençlik politikası, gençliğin sorunları ve devletten beklentileri üzerine daha önce yapılmış bilimsel çalışma ve anket çalışmalarının taraması yapılarak değerlendirilmiş ve literatüre uygun bir şekilde taslak anket soruları hazırlanmıştır.

Ankette yer alan sorular bağımlı ve bağımsız değişkenlerden oluşmaktadır. Sorular listesinde yer almayan ve doğrudan görüşülen kişinin kişisel özelliklerini yansıtan sorular bağımsız değişkenleri oluşturmaktadır. Bu bağımsız değişkenler; örnekleme oluşturan deneklerin demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim durumu); ekonomik durumu, gelir durumu, mesleği, kendini kimliksel ve siyasi olarak tanımlama biçimi, siyasal eğilimleri ile ilgili sorular manzumesidir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri ise, yukarıda ifade edilen araştırmanın amaçları olarak sıralanan sorulardan oluşmaktadır.

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerinde ayırt edici etkiler yapacağı varsayılmaktadır. Çünkü Türkiye’de eğitim, yaş, cinsiyet, gelir durumu, meslek gibi demografik değişkenler ve bunların dışında kalan ve bağımsız değişken olarak nitelendirilen değişkenlerin kişisel çevreleri olan ilişkilerini, çevreye bakışlarını, çevreden beklentilerini kurgulama ve değerlendirme biçimine farklı etkileri bulunduğu üzerinde oldukça geniş bir görüş birliği olan konudur (Gökçe, 2007: 114).

Araştırma kapsamında dağıtılıp geri dönen ve tutarlı olan anket formlarındaki veriler kodlanarak SPSS 11.0 programına yüklenmiş ve bu programdan yararlanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans dağılımı ve yüzde oranları başta olmak üzere “bağımsız iki grup t testi” ve One-Way Anova testleri uygulanmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEM SEÇİMİ

Araştırmanın evrenini; 18-29 yaş aralığında Selçuk Üniversitesi Kampüsünde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada “Tesadüfî Örneklem” seçim yöntemi kullanılmıştır.

“Tesadüfî Örneklem” Tanımlanan evrendeki her elemanın (unsurun) “eşit” ve “bağımsız” seçilme şansına sahip olmasıdır. Yani her eleman eşit seçilme şansına sahiptir. Aynı zamanda birisinin seçilmesi, diğerinin seçilmesine kesinlikle engel olmamakta ve etki etmemektedir (Gökçe ve Çukurçayır, 2005: 49).

Başka bir ifade ile anket çalışması; “Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentilerinin Araştırılması” kapsamında Üniversite Gençliğini temsil edecek bir biçimde tasarlanmış toplam 492 kişi ile gerçekleştirilen anketlere dayanmaktadır. Anket uygulaması, 7-14 Nisan 2011 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi Kampüsü’nde gerçekleştirilmiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi ile Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri tesadüfî örneklem yöntemi ile denek olarak seçilmiştir.

Belirlenen örneklem planına göre 500 anketin dağıtılması planlanmış, dağıtılan anketlerden geri dönen ve tutarlı cevaplara sahip olan 492 adet anket değerlendirmeye alınmıştır.

4. ARAŞTIRMANIN GÜVENİLİRLİĞİ

Hazırlanan anket soruları, uzmanlar tarafından araştırmanın amacına uygun olup olmadığını ve araştırma konusunun araştırıp araştırmadığının araştırma amacını doğru ve güvenilir olarak yansıtan sorulara yer verilip verilmediği, anketi çeşitli alt başlıklara ayırırken bu başlıklarda yer alan soruların konunun bütünü ile bir bağlantı oluşturup oluşturmadığını,(homojenlik yapısı sergileyip sergilemediği) belirlemek amacıyla güvenirlik katsayısının belirlenmesinde yaygın olarak kullanılan Cronbach Alpha Coefficient modeli dikkate alınarak araştırma sorularının güvenirliği bir de istatistiksel olarak incelenmiştir.

Bu katsayının güvenilir olduğunun söylenebilmesi için tablodaki kriterlere göre karar verilmesi gerekmektedir.

Tablo 1. Güvenilirlik Ölçütleri

Düzeyi	Güvenirliliği
$0.00 \leq \alpha < 0.40$	Ölçek güvenilir değil
$0.40 \leq \alpha < 0.60$	Ölçek güvenilirliği düşük
$0.60 \leq \alpha < 0.80$	Ölçek oldukça güvenilir
$0.80 \leq \alpha < 1$	Yüksek derecede güvenilir

(Cronbach Alpha Coefficient)

Araştırmada kullanılan güvenilirlik modellerinden olan Cronbach Alpha Katsayısı, iç tutarlılığın bir ölçütüdür. Bu yöntem ölçekte yer alan tüm soruların homojen bir yapı gösterip, göstermediğini test eder. Bu katsayı ölçekte yer alan her bir soruya ait puanların toplanarak oluşturulan toplam skorun sorular arasındaki bağlantının homojen olup olmadığını, soruların birbirleriyle ne kadar alakalı bir yapı sergilediğini ortaya koyan bir katsayıdır. Ölçekte yer alan k tane maddeye (soruya) verilen yanıtların değerleri (puanları-skorları) toplam şeklinde bulunuyorsa bu ölçek toplam puanlara dayalı bir ölçek olarak kabul edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda araştırma anketinin güvenilirliği $\alpha =$ değeri 0,78 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre yukarıdaki güvenilirlik ölçütlerine göre anketin “yüksek derecede güvenilir” olduğu ve araştırmanın amacına uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZ

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik değişkenlere ait özellikleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	384	78,2
	Erkek	107	21,8
	Toplam	491	100,0
Yaş	18 Yaş altı	3	0,6
	18-20	180	36,7
	21-23	259	52,9
	24-26	40	8,2
	27-29	8	1,6
	Toplam	490	100,0
Fakülte	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	117	24,3
	Fen-Edebiyat Fakültesi	184	38,2
	Hukuk Fakültesi	121	25,1
	Mühendislik Mimarlık Fakültesi	60	12,4
	Toplam	482	100,0
Sınıf	Hazırlık	18	3,7
	Birinci	134	27,3
	İkinci	134	27,3
	Üçüncü	128	26,1
	Dördüncü	63	12,8
	Beş ve daha fazla	14	2,8
	Toplam	491	100,0

Cinsiyet bağımsız değişkeni, sosyal bilimlerde yapılan uygulamalı çalışmalarda oldukça önemli ve merkezi bir yerde durmaktadır. Cinsiyet, açıklanmaya çalışılan toplumsal gerçekliği anlama açısından da ayrıca önemli bir etken olarak kabul edilmektedir. Çalışmada araştırma kapsamındaki öğrencilerin dağılımı cinsiyet itibari ile 384 kadın ve 107 erkek'tir. Grup içerisindeki yüzdelik dağılımlarındaki oran, kadınlarda % 78.2, erkeklerde ise %21.8'dir.

Katılımcıların yaş özellikleri incelendiğinde, ankete katılanların 259'u (% 52.9) 21-23 yaş arasını oluşturmaktadır. Bunu 180 kişi ile (%36.7) 18-20 yaş grubu takip etmektedir. En az yaş grubu ise 3 kişi ile (% 0.6) 18 yaş altıdır.

Fakülte bazında incelendiğinde ise, 482 kişi yanıt vermiştir. Ankete katılanların en çoğunu 184 kişi ile (%38.2) Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla, Hukuk (121 öğrenci (%25.1) ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (117 öğrenci (%24.3) takip etmektedir. En az katılım ise Mühendislik ve Mimarlık Fakültesinden (60 öğrenci (%12.4) olmuştur.

Sınıf sorusuna 491 kişi yanıt vermiştir. 134 öğrenci ile (%27.3) birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin ankete katılımları aynı düzeyde ve en fazla olmuştur. En az katılım ise 14 öğrenci ile (%2.8) 5 ve daha fazla sınıfta okuyan öğrencilerden oluşmuştur.

Tablo 3. Bölge Değişkeni Açısından Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bölge	N	%
İstanbul	16	3,3
Doğu Marmara	14	2,9
Batı Marmara	21	4,3
Ege	66	13,6
Batı Karadeniz	20	4,1
Orta Anadolu	155	32,0
Batı Anadolu	10	2,1
Akdeniz	96	19,8

Doğu Karadeniz	22	4,5
Kuzeydoğu Anadolu	9	1,9
Ortadoğu Anadolu	26	5,4
Güneydoğu Anadolu	29	6,0
Toplam	484	100,0

Bölge sorusuna 484 kişi yanıt vermiştir. Ankete katılanların 155'i (%32) Orta Anadolu'dan olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla Akdeniz 96 kişi (%19.8) ve Ege 66 kişi (%13.6) bölgeleri takip etmektedir. En az ise Batı Anadolu 10 kişi (%2.1) ve Kuzeydoğu Anadolu 9 kişi (%1.9) takip etmektedir.

Tablo 4. Deneklerin Aile Gelir Durumları

		N	%
Ailenizin Aylık gelir düzeyi nedir?	500 TL'nin altında	28	5.8
	501- 1000 TL	155	31.9
	1001- 1500 TL	133	27.4
	1501- 2000 TL	79	16.3
	2001- 2500 TL	33	6.8
	2501- 3000	35	7.2
	3000 TL'nin üzerinde	23	4.7
	Toplam	486	100.0

Ailenizin Aylık gelir düzeyi nedir sorusuna, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin % 31,9'nun gelir düzeyi 500-1000 TL arasındadır. 1001-1500 TL arasında gelir düzeyi olan öğrencilerin oranı % 27,4'tür. Aileleri 1501-2000 TL arasında gelir elde eden öğrencilerin oranı ise % 16,3'tür. Geri kalan kısmın ise diğer gelir grupları arasında paylaşıldığı görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin ailelerinin gelir durumları düşüktür. Bu bağlamda ailelerin ve öğrencilerin öncelikli hedefleri arasında gençlik politikalarına aktif katılımdan ziyade, ailenin gelir düzeyini artırıcı aktiviteler ön plana çıkacaktır.

Tablo 5. Boş Zamanları Değerlendirme

Boş zamanlarınızı genel olarak nasıl değerlendirirsiniz	N	%
Cafe vb. yerlere giderek	56	11,6
Spor yaparak	33	6,8
Kitap vb. okuyarak	176	36,4
Sinemaya giderek	29	6,0
Müzik dinleyerek	95	19,6
Siyasi Konular	26	5,4
Sanatsal, kültürel etkinliklere katılarak	69	14,3
Toplam	484	100,0

Boş zaman değerlendirilmesi kavramı, üniversite öğrencisinin zorunlu olarak çalışmakla yükümlü olduğu derslerin dışındaki zamanı değerlendirme biçimini anlatmak için kullanılmaktadır. Boş zamanların değerlendirilmesi, üniversiteyi bitirdikten sonra hayata atılacak ve meslek sahibi olacak genç kesim için büyük önem taşımaktadır. Üniversite öğrencisi, boş zamanlarındaki faaliyetleri ile hem kendi alanındaki bilgi ve kültür birikimini artırmalı hem de ilgi alanı dışında kendisine sosyal bir çevre ve ek bilgiler sağlayabilmelidir. Üniversitede okuyan bir öğrencinin kendi ülkesi ve dünya ile ilgili belirli bir görüşü ve değerlendirmesinin olması gerekmektedir (Yazıcı, 2003:85)

Boş zamanlarınızı genel olarak nasıl değerlendirirsiniz sorusuna üniversite öğrencilerinden 484 kişi yanıt vermiştir. Ankete katılanların 176'sı (%36.4) gibi büyük bir çoğunluğu boş zamanlarını kitap vb okuyarak değerlendirdiklerini bildirmişlerdir. % 19,6 sınıfın müzik dinleyerek, % 11,6 sınıfın ise kafe vb. yerlere giderek, 26 öğrenci ile (%5.4) öğrenciler boş zamanlarında en az siyasi konulara değindikleri görülmüştür. Gençlik Politikaları'nın siyasi ve katılım kültürü boyutu dikkate alındığında gençlerin bu tarz faaliyetlere ilgi göstermediği tablodaki sonuçlara göre ifade edilebilir.

Tablo 6. Deneklerin Annelerinin Eğitimlerine Göre Durumları

		N	%
Annenizin; Eğitim Durumu:	Okur Yazar değil	49	10.0
	İlköğretim	333	67.8
	Lise Mezunu	81	16.5
	Önlisans Mezunu	5	1.0
	Lisans Mezunu	18	3.7
	Yüksek Lisans/Doktora	5	1.0
	Toplam	491	100.0

Ankete katılanlara annenizin; Eğitim Durumu sorusu ile ilgili verdikleri yanıtlar arasında % 67,8 inin ilköğretim mezunu olduğu, % 10'luk bir kısmının ise okuryazar olmadığı, % 16,5 inin ise lise mezunu olduğu, üniversite mezunu olanların ise % 3,7 olduğu, ön lisans mezunu olanların sadece % 1 olduğu görülmektedir. Annelerin eğitim düzeyi düşüktür. Bu durum çocukların çeşitli konulardaki eğilimlerini etkilemektedir. Eğitim düzeyi düşük bireylerin pasif olmaları çocuklarında pasif birer genç olarak yetişmelerine neden olabilir.

Tablo 7. Deneklerin Babalarının Eğitimlerine Göre Durumları

		N	%
Babanızın; Eğitim Durumu:	Okur Yazar değil	8	1.6
	İlköğretim	240	49.1
	Lise Mezunu	162	33.1
	Ön lisans Mezunu	15	3.1
	Lisans Mezunu	52	10.6
	Yüksek Lisans/Doktora	12	2.5
	Toplam	489	100.0

Babanızın Eğitim Durumu: sorusuna cevap verenlerden ilköğretim mezunu olanların % 49,1 lise mezunu olanların % 33,1 olduğu görülmektedir. Üniversite

mezunlarının 10,6 olduğu, okuryazar olmayanların ise % 1,6 ile kadınlara(annelere) oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Yüksek lisans ve doktora mezunlarının ise % 2,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Gençlerin Barınma İmkânları

		N	%
Şu an kiminle ve nerede oturuyorsunuz?	Ailemle birlikte	52	10.6
	Arkadaşlarımla evde	90	18.4
	Yurtta	332	67.8
	Kendi başıma evde	13	2.7
	Akrabalarımla	3	0.6
	Toplam	490	100.0

Üniversite öğrencisinin, üniversite öğrenimi sırasında kaldığı yer, ders çalışma ve yaşama koşullarını etkileyen bir faktör olması sebebiyle önemlidir. Üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun yurttaki kaldıkları görülmektedir (%67,8). İkinci olarak arkadaşlarımla evde kalıyorum diyenlerin % 18,4 olduğu, ailemle birlikte kalıyorum diyenlerin % 10,6, kendi başıma evde kalıyorum diyenlerin % 2,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Gençlerin Türkiye’de Yaşama Eğilimi

		N	%
Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz?	Kesinlikle yaşamak istiyorum	169	34.4
	Yaşamak İsterim	221	45.0
	Kısmen İsterim	67	13.6
	İstemiyorum	23	4.7
	Kesinlikle İstemiyorum	11	2,2
	Toplam	491	100.0

Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz sorusuna cevap verenlerin yaşamak isterim diye cevap verenlerin % 45, kesinlikle yaşamak isterim

diyenlerin % 34,4 olduğu görülmektedir. Kısmen isterim diyenlerin % 13,6 olduğu görülmektedir. Yaşamak istemeyenlerin oranının ise % 6,9 olduğu görülmektedir.

Türk Gençliği 98: Suskun Kitle Büyüteç Altında araştırmasında “ Başka bir ülkede yaşamak ister miydiniz?” sorusuna görüşülen gençlerin %40,7’si “Evet” cevabını vermişlerdir. Ayrıca gençler üzerinde yapılan araştırmalarda yurt dışında yaşamak isteyen gurubun en üst sosyo-ekonomik gruplarda arttığı görülmektedir (Lüküslü, 2009:171).

Tablo 10. Türkiye’de Genç Olmak Sizin İçin Nasıl Bir Duygu?

		N	%
Türkiye’de genç olmak sizin için nasıl bir duygu?	Çok iyi	42	8.6
	İyi	143	29.2
	Kısmen iyi	204	41.6
	Kötü	75	15.3
	Çok Kötü	23	4.7
	Toplam	490	100.0

Türkiye’de genç olmak sizin için nasıl bir duygu sorusuna katılanların % 41,6 sının kısmen iyi olduğu cevabını verdiği, iyi olduğunu düşünenlerin toplam % 37,8 olduğu görülmektedir. Kötü olduğunu düşünenlerin ise % 20 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11. Eğer “Kötü” ve “Çok Kötü Cevabı Verdiyseniz Nedenleri Nelerdir?

		N	%*
Eğer “Kötü” ve “Çok Kötü cevabı verdiyseniz nedenleri nelerdir? (Lütfen 2 şık işaretleyiniz).	Gençlerin kendileri ile ilgili konularda katılımına imkan sağlanmıyor.	64	54,4
	Gençlere güvenli bir gelecek garantisi verilmiyor.	96	81,6
	Gençlik için işsizlikle mücadelede gereken önlemler alınmıyor.	39	33,2
	Gençlik hiçbir toplumsal karar alma sürecine dahil edilmiyor.	2	1,7

Eğer “Kötü” ve “Çok Kötü cevabı verdiyseniz nedenleri arasında büyük bir çoğunluğun % 81,6’nın “Gençlere güvenli bir gelecek garantisi verilmiyor” dediği görülmüştür. Gençlerin kendileri ile ilgili konularda katılımına imkân sağlanmıyor cevabını verenlerin ise %54,4 olduğu, Gençlik için işsizlikle mücadelede gereken önlemler alınmıyor olarak cevap verenlerin ise % 33,2 olduğu görülmektedir. Tablodaki bulgulara göre, gençlerin en önemli kaygısı “güvenli bir gelecektir”.

Tablo 12. Gençlerin Gelecekle İlgili Kaygısı ve Korkuları

		N	%
“Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var” cümlesine katılıyormusunuz?	Kesinlikle katılmıyorum	31	6,4
	Katılmıyorum	59	12,2
	Kısmen katılıyorum	160	33,0
	Katılıyorum	121	24,9
	Kesinlikle katılıyorum	114	23,5
	Toplam	485	100,0

Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var” cümlesine katılıyor musunuz? Sorusunda, Katılıyorum diyenlerin oranının toplam % 48,4 olduğu görülmektedir. Kısmen katılanların % 33 olduğu görülmekte, katılmayanların oranın ise % 18,6 olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi Dumlupınar Kampüsün’deki 850 öğrenci ile yapılan anket de de öğrencilere “Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var”. Cümlesine katılıyor musunuz? Sorusu yöneltildiğinde, elde edilen bulgulara göre %48,6’sı bireysel gelecekleri konusunda kaygılıdır. % 9,9’u “Kesinlikle Katılmıyorum” %18,3’ü “Katılıyorum”, %23,2’si “Kararsızım” cevabı vermiştir (Mütevellioğlu vd, 2010: 220).

Tablo 13. Gençlerin Önem Verdiği Değerler

		N	%
Geleceğiniz açısından aşağıdaki olgulardan hangisi sizce daha önemli?	Para	84	17.1
	Sevgi	57	11.6
	Aile	240	48.9
	İyi bir meslek	79	16.1
	Mutluluk	31	6.3
	Toplam	491	100.0

Geleceğiniz açısından aşağıdaki olgulardan hangisi sizce daha önemli sorusuna % 48,9’luk oranda ilk sırada ile aile gelmektedir. İkinci sırada % 17,1 ile para gelmektedir. % 16,1 ile İyi bir meslek gelmektedir. Sevgi ve mutluluk gibi kavramlar ise sırasıyla % 11,6 ve % 6,3 olarak takip etmektedir.

Gençliğin değer yargıları üzerinde 1979’da yapılmaya başlanan bir araştırma, yeni kuşaklarda 20. Yüzyıldan 21. Yüzyıla geçişin hızlı değişimini de ortaya koydu. 20 yıl önce mutluluğu sevgide, özgürlükte ararken parayı son sıralara atan genç kuşağın yerini “önce para, sonra sevgi” diyen gençler aldı. Dokuz Eylül Üniversitesi’nde 1997 yılında 2 bin 600’e yakın genç üzerinde yapılan araştırmada,

mutluluk açısından önemli gördükleri olguları sıralayan yeni kuşağın %21,02'lik kısmının ilk sırada “sevgi” bunu %18,20 oranla özgürlük, %17,83 ile meslek-iş, %17,17 ile eğitim, %7,28 ile aile, %5,14'lük oranla da sağlık izlemiştir. Prof. Dr. Armağan'ın (2004) verdiği bilgiye göre, araştırmaya katılan gençlerin sadece %2,64'ü parayı ilk tercih olarak kullanmıştır.

Aynı çalışmayı 18 yıl sonra tekrarlayan Prof. Dr. Armağan, bu kez farklı sonuçlara ulaştı. Ankete katılan 5 bin 186 öğrenciden %20,67'si para- zenginlik tercihini kullandı. Bunu %19,53 ile sevgi, %17,97 ile meslek-iş izledi.

Araştırmanın 2001-2002 yıllarında 4 bin 160 gençle yapılan son aşamasında ise, yeni kuşak, mutluluk için %20 ile para %19 ile Sevgi %18 ile iyi bir meslek tercihinde bulundu (Armağan, 2004: 390).

Tablo 14. Gençlerin Geleceğe Güvenle Bakmasını Sağlayan Faktörler

		N	%
Bugünkü koşullarda geleceğe güvenle bakabilmesi için bir GENÇ açısından en önemli etken nedir?	Ailenin varlıklı olması	86	17.6
	Eğitim	208	42.6
	Çevrede sayılma ve sevilme	33	6.8
	Nüfuzlu yakınları	85	17.4
	Belirli alanda şöhret olma	9	1.8
	Geçerli bir beceri ve yeteneğe sahip olma.	67	13.7
	Toplam	488	100.0

Bugünkü koşullarda geleceğe güvenle bakabilmesi için bir GENÇ açısından en önemli etken nedir sorusuna ankete katılanların yaklaşımına bakıldığında eğitimin % 42,6 ile birinci sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada % 17,6 ile ailenin varlıklı olması gelmektedir. Yine bu orana yakın bir oranla % 17,4 ile nüfuzlu yakınlar cevabı 3. sırada yer almaktadır. “Geçerli bir beceri ve yeteneğe sahip olma” yanıtını verenlerin ise % 13,7 oranında olduğu görülmektedir.

Tablo 15. Gençlere Göre Karşılaşılan Sorunlar

		N	%
Kişisel olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı nedir?	İşsizlik korkusu	100	21.0
	Eğitim-Sağlık gibi temel konular	74	15.5
	Yarın endişesi	183	38.4
	Genel konular	115	24.2
	Özel konular	3	0.6
	Toplam	476	100.0

“Kişisel olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı nedir” sorusuna ankete katılanların % 38,4 ünün Yarın endişesi taşıdıkları, % 24,2 sinin genel konuları büyük bir sıkıntı olarak gördüğü, İşsizlik korkusu yanıtını verenlerin % 21, Eğitim-Sağlık gibi temel konular cevabını verenlerin ise % 15,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 16. Gençlere Kılavuzluk Eden Kurumları Değerlendirme

		N	%
Türkiye’de gençliğe kılavuzluk ve önderlik edecek demokratik kurumların gelişmişliği konusunda düşünceniz nedir?	Olumlu	40	8.2
	Olumsuz	340	69.4
	Fikrim yok	110	22.4
	Toplam	490	100.0

Türkiye’de gençliğe kılavuzluk ve önderlik edecek demokratik kurumların gelişmişliği konusunda düşünceniz nedir sorusuna verilen yanıtların % 69,4 ünün olumsuz yanıtını verdikleri, % 22,4 ünün fikrinin olmadığı % 8,2 sinin ise olumlu cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 17. Gençlere Güven Duyma-Yetki ve Sorumluluk Verme

		N	%
Türkiye’de gençliğe ve onun dinamizmine ne kadar güven duyulmakta ve ne kadar yetki ve sorumluluk verilmektedir.	Yeterli düzeyde güvenilir, sorumluluk verilmektedir.	57	11.7
	Yeterli düzeyde güvenilirmediği için, sorumluluk da verilmemektedir	357	73.3
	Fikrim yok.	72	14.8
	Toplam	487	100.0

Türkiye’de gençliğe ve onun dinamizmine ne kadar güven duyulmakta ve ne kadar yetki ve sorumluluk verilmektedir? Sorusuna verilen yanıtlara bakıldığında güvenilirmediği ve sorumluluk verilmemektedir yanıtını verenlerin % 73,3 olduğu, yeterli düzeyde güvenilir sorumluluk verilmektedir yanıtını verenlerin % 11,7 olarak gerçekleştiği, geri kalan % 14,8 lik grubun ise fikrim yok cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 18. Gençlerin Seçilme Yaşına Bakışı

		N	%
Anayasada 2006 yılında yapılan bir değişiklikle seçilme yaşının 25’e düşürülmesi gençliğin siyasetle ilgilenmesine katkı sağlamış mıdır?	Evet sağladı	260	53.6
	Hayır sağlamadı	140	28.9
	Fikrim yok.	85	17.5
	Toplam	485	100.0

Anayasada 2006 yılında yapılan bir değişiklikle seçilme yaşının 25’e düşürülmesi gençliğin siyasetle ilgilenmesine katkı sağlamış mıdır? Sorusuna verilen cevapların evet sağladı cevabını verenlerin % 53,6 olarak yanıt verdikleri, Hayır sağlamadı diyenlerin ise % 28,9, fikrim yok diyenlerin oranının ise% 17,5 olduğu görülmektedir.

Gazi Üniversitesi ve ODTÜ öğrencilerinden oluşan 281 öğrenci ile yapılan bir anket çalışmasında da öğrencilere “*Anayasada 2006 yılında yapılan bir değişiklikle seçilme yaşının 25’e düşürülmesi hakkında siyasete katkısı olmuş mudur*” diye gençlere sorulduğunda, her iki üniversitede de birbirine yakın bir sonuçla *hayır* cevabı çıkmıştır. Bu oran Gazi Üniversiteli gençlerde %63 iken, ODTÜ’lü gençlerde %65,4 oranı gibi yüksek bir rakamla kendini göstermiştir (Sezdirmez, 2008:107)

Tablo 19. Siyasi Olayları Takip Etme, Siyasetle İlgilenme

		N	%
Ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları takip ediyor musunuz?	Evet	233	47.8
	Hayır	15	3.1
	Bazen	239	49.1
	Toplam	487	100.0

Ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları takip ediyor musunuz sorusuna cevap verenlerin % 49,1’nin bazen, % 47,8 nin evet cevabını verdikleri geri kalan % 3,1 nin, ise hayır cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 20. Gençlere Göre Gençliğin Sorunları

		N	%*
Sizce gençliğin en önemli üç sorunu nedir? Önem sırasına göre belirtiniz.	Eğitim	383	78,0
	Sosyal Sorunlar	273	55,6
	Özgüven	268	54,6
	İstihdam	265	54,0
	Manevi Sorunlar	165	33,6
	Kuşak Çatışması	80	16,3

* Katılımcılar birden fazla şık işaretleyebildikleri için yüzdelik dağılımların toplamı 100’den fazladır.

Araştırma sonuçları, üniversiteli gençlere göre gençliğin en önemli üç sorununun birinci sırada % 78,0 ile eğitim sorunu olduğunu ortaya koymaktadır. İkinci sırada % 55,6 ile sosyal sorunlar, üçüncü sırada ise %54,6 ile özgüven olduğu görülmektedir. Ve yine ankete katılanlardan istihdam diyenlerin oranının ise %54 cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 21. Gençlere Göre Öncelikli Gençlik Politikaları

		N	%
Türkiye’de Devlet yönetiminde çalışıyor olsaydınız gençlik adına hangi tür politikalara ilk öncelik verirdiniz?	Eğitim	265	54.3
	Sağlık	27	5.5
	İstihdam	135	27.7
	Barınma	5	1.0
	Karar alma sürecine katılım	56	11.5
	Toplam	488	100.0

Türkiye’de Devlet yönetiminde çalışıyor olsaydınız gençlik adına hangi tür politikalara ilk öncelik verirdiniz? Sorusuna verilen cevaplar arasında en yüksek oranda eğitim % 54,3 yer almaktadır. İstihdam % 27,7 ile ikinci sırada yer almaktadır. Karar alma sürecinde katılım ise % 11,5 lik bir oranla üçüncü sırada yer almaktadır. Sağlık ve barınma ise sırasıyla % 5,5 ve 1 oranında yer almaktadır.

Tablo 22. Gençlerin Sorunlarının Çözümü

		N	%
Türkiye’de gençliğin sorunlarına çözüm üretecek bir yaklaşım sizce söz konusu mudur?	Kesinlikle söz konusudur	44	9.1
	Evet, kısmen söz konusudur	239	49.2
	Söz konusu değil	144	29.6
	Kesinlikle söz konusu değil	59	12.1
	Toplam	486	100.0

Türkiye’de gençliğin sorunlarına çözüm üretecek bir yaklaşım sizce söz konusu mudur? Sorusuna yanıt verenler arasında evet kısmen söz konusudur

diyenlerin oranın % 58,3; söz konusu değildir diyenlerin toplamının % 41,8 olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Gençlerin Etkinlik Alanları ve Bunların Yeterlilik Düzeyi

		N	%
Türkiye’de gençliğimizin kendisini sorgulayacağı, kendisini ve iç dünyasını ortaya koyabileceği, yaptığı her işte onurla ve güvenle “Benim” diyebileceği ifade ve etkinlik alanları yeterli düzeyde mevcuttur.” Cümlesine katılıyor musunuz?	Kesinlikle Katılıyorum	17	3.5
	Katılıyorum	42	8.7
	Kısmen Katılıyorum	135	27.8
	Kesinlikle Katılmıyorum	79	16.3
	Katılmıyorum.	212	43.7
	Toplam	485	100.0

Türkiye’de gençliğimizin kendisini sorgulayacağı, kendisini ve iç dünyasını ortaya koyabileceği, yaptığı her işte onurla ve güvenle “Benim” diyebileceği ifade ve etkinlik alanları yeterli düzeyde mevcuttur.” Cümlesine katılıyor musunuz? Sorusunda ankete katılanların verdiği yanıtların dağılımına bakıldığında şu sonuç ulaşılmaktadır. Katılmıyorum diyenlerin oranı % 60, katılıyorum diyenlerin oranı % 40’ dır.

Tablo 24. Gençlerin Bakış Açısı ile Türkiye’nin Sorunları

		N	%*
Türkiye’nin en önemli sorunları nelerdir? Lütfen 3 şık işaretleyiniz.	İşsizlik	368	74,9
	Terör/PKK sorunu	298	60,7
	Eğitim Sorunları	245	49,9
	Ahlaki değerlerde Yozlaşma	132	26,9
	Kürt Sorunu	115	23,4
	Zengin ve Fakir uçurumu	89	18,1
	Rüşvet-Yolsuzluk	82	16,7
	Devlet hizmetleri	51	10,4
	ABD ile ilişkiler	21	4,3
	İrtica	9	1,8

Birçok araştırma ülkenin gündeminin hangi konular etrafından şekillendiğini belirlemek amacıyla “*Sizce Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?*” Sorusu ile başlamaktadır (Gökçe, 2007: 120). Yapılan araştırmada bizde aynı soruyu kullandık. Görüşülen kişilerden *Türkiye’nin en önemli üç sorununu* belirtilmesi istenmiştir. Türkiye’nin en önemli sorunları nelerdir? Lütfen 3 şık işaretleyiniz. Sorusuna verilen yanıtların dağılımına bakıldığında en temel sorunun işsizlik olduğu gözükmemektedir. Ankete katılanlardan 368 kişinin verdiği cevapla işsizlik % 74,9’la birinci sırada yer

* Katılımcılar birden fazla şık işaretleyebildikleri için yüzdelik dağılımların toplamı 100’den fazladır.

almaktadır. İkinci sırada, Terör/PKK sorununun % 60,7 olduğu görülmektedir. 3. sırada ise Eğitim yer almaktadır. Anket içerisinde ki oranı ise % 49,9 dur.

Öncelikli politikalar konusunda Gökçe'nin yapmış olduğu çalışmada da, deneklere Türkiye'nin çözülmesi gereken en önemli üç sorunu belirtmesi istenmiş, bu soruya genç nüfusun verdiği cevaplar içinde İşsizlik (%15.9), Terör/PKK sorunu (%15.8), Can ve Mal Güvenliği (%12.3), Eğitim (%9.4), Hayat Pahalılığı (%8.2) ve Ahlaki Yozlaşma (%8.1) ülke gündeminde çözülmesi gereken en önemli sorunlar olarak algılanmaktadır (Gökçe, 2007:121).

Tablo 25. Devletin ve Siyasi Partilerin Gençlik Sorunlarına Yaklaşımı

		N	%
Siyasal partiler ve devletin gençlik sorunlarına yeterince yer verdiğine katılıyor musunuz?	Katılıyorum	23	4.7
	Katılmıyorum	208	42.7
	Kısmen Katılıyorum	166	34.1
	Kesinlikle Katılıyorum	13	2.7
	Kesinlikle katılmıyorum	77	15.8
	Toplam	487	100.0

Siyasal partiler ve devletin gençlik sorunlarına yeterince yer verdiğine katılıyor musunuz? Sorusuna Hayır diyenlerin yani katılmadıklarını belirtenlerin oranın % 58,5; evet diye cevap verenlerin ise % 41,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Siyasi Faaliyetlerde Gençlerin Yeri

		N	%
Sizce siyasi yaşamımızda gençliğe yeterince yer ve söz veriliyor mu?	Evet	41	8.4
	Hayır	395	81.3
	Fikrim yok.	50	10.3
	Toplam	486	100.0

Sizce siyasi yaşamımızda gençliğe yeterince yer ve söz veriliyor mu sorusuna hayır diyenlerin oranı % 81,3 fikrim yok diyenlerin oranı % 10,3 evet diyenlerin oranının % 8,4 olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı

		N	%
Sizce devletin Türk gençliğine bakış açısı nasıl?	Fikir ve düşünceleri önemsenen.	54	11.3
	Sorumluluk ve Yetki verilebilen	51	10.7
	Üretici ve yaratıcı gücü olan	76	16.0
	Fikir ve düşünceleri önemsenmeyen	295	62.0
	Toplam	476	100.0

Sizce devletin Türk gençliğine bakış açısı nasıl? Sorusuna verilen yanıtların dağılımına bakıldığında fikir ve düşüncelerinin önemsenmediğini düşünenlerin oranının % 62 üretici ve yaratıcı gücü olan kişiler olarak görüldüğünü düşünenlerin % 16,0 sorumluluk ve yetki verilebilen kişiler olarak görüldüklerini düşünenlerin oranının % 10,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 28. Türkiye’de Tatmin Edici Bir Ulusal Gençlik Politikası Var Mıdır?

		N	%
Türkiye’de tatmin edici bir ulusal gençlik politikasından söz etmek mümkün cümlesine;	Kısmen Katılıyorum	121	24.9
	Katılıyorum	43	8.8
	Kesinlikle Katılıyorum	15	3.1
	Katılmıyorum	260	53.5
	Fikrim yok	47	9.7
	Toplam	486	100.0

Türkiye’de tatmin edici bir ulusal gençlik politikasından söz etmek mümkün cümlesine; sorusuna katılanların oranı % 33,7 katılmayanların oranı % 53,5 fikri olmayanların oranı ise % 9,7 olduğu görülmektedir.

Tablo 29. Hükümetin Yapmış Olduğu Gençlik Politikalarından Memnuniyet Düzeyi

		N	%
Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet oranınız nedir?	Çok memnunum	5	1.0
	Biraz memnunum	191	39.3
	Memnunum	50	10.3
	Hiç memnun değilim	184	37.9
	Fikrim yok	56	11.5
	Toplam	486	100.0

Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet oranınız nedir? Sorusuna memnunum diyenlerin toplamının % 50,3 olduğu hiç memnun değilim diyenlerin oranının % 37,9 fikrim yok diyenlerin oranının % 11,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 30. Gençlik Politikalarının Geliştirilmesi Kapsamında Düşünüldüğünde Herhangi Bir Sivil Toplum Kuruluşuna, Parti Gençlik Kollarına, Üniversite Öğrenci Konseylerine, Derneğe, Öğrenci Topluluklarına Üye Misiniz?

		N	%
Gençlik politikalarının geliştirilmesi kapsamında düşünüldüğünde herhangi bir sivil toplum kuruluşuna, parti gençlik kollarına, üniversite öğrenci konseylerine, derneğe, öğrenci topluluklarına üye misiniz?	Evet	79	16.2
	Hayır	331	68.0
	Üye değilim ama olmayı düşünüyorum	76	15.6
	Toplam	487	100.0

Gençlik politikalarının geliştirilmesi kapsamında düşünüldüğünde herhangi bir sivil toplum kuruluşuna, parti gençlik kollarına, üniversite öğrenci konseylerine, derneğe, öğrenci topluluklarına üye misiniz? Sorusuna hayır üye değilim cevabını verenlerin % 68 evet diyenlerin oranın % 16,2; Üye değilim ama olmayı düşünüyorum cevabı verenlerin ise % 15,6 olduğu görülmektedir.

2007 yılında BM Kalkınma Programı tarafından 12 ayrı bölgede 15-24 yaş arasındaki 3322 gençle yapılan “Gençliğin Durumu Araştırması”nın sonuçlarına göre, araştırmaya katılan gençlerden %4’ü Bir sivil toplum örgütü üyesidir. Bu gençlerin ise %46’sı ya üniversite mezunu ya da üniversite öğrencisidir (Certel, 2010: 24).

Tablo 31. Kendiniz ve Ülke İçin, Hükümetin Yapması Gereken Öncelikli Politika Ne Olmalıdır?

		N	%
Kendiniz ve ülke için, hükümetin yapması gereken öncelikli politika ne olmalıdır?	Eğitim	158	32.6
	İş	169	34.8
	Sağlık	19	3.9
	Düşünce Özgürlüğü	138	28.5
	Toplam	485	100.0

Kendiniz ve ülke için, hükümetin yapması gereken öncelikli politika ne olmalıdır? Sorusuna verilen yanıtların dağılımına bakıldığında ilk sırada % 34,8 ile iş gelmektedir. İkinci sırada % 32,6 ile eğitim, düşünce özgürlüğü % 28,5 ardından ise % 3,9 ile sağlık gelmektedir.

Tablo 32. Gençlik Politikalarının Hazırlanmasında Ve Politikanın Uygulanmasında İşlevselliği Sağlamak Amacıyla Siz Gençlerin Görüşlerinin Yeterince Ortaya Çıktığına İnanıyor musunuz?

		N	%
Gençlik Politikalarının hazırlanmasında ve politikanın uygulanmasında işlevselliği sağlamak amacıyla siz gençlerin görüşlerinin yeterince ortaya çıktığına inanıyor musunuz?	Kesinlikle İnanıyorum	8	1.7
	İnanmıyorum	212	44.2
	Kısmen İnanıyorum	150	31.3
	İnanmıyorum	24	5.0
	Kesinlikle İnanmıyorum	86	17.9
	Toplam	480	100.0

Gençlik Politikalarının hazırlanmasında ve politikanın uygulanmasında işlevselliği sağlamak amacıyla siz gençlerin görüşlerinin yeterince ortaya çıktığına inanıyor musunuz? Sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında inanıyorum diyenlerin oranının % 38, inanmıyorum diyenlerin oranının ise % 62,1 olduğu görülmektedir.

Tablo 33. Gençlerin Beklentilerine Cevap Verebilecek, Çağdaş Bir Gençlik Politikasının Hazırlanması İçin Başlangıç Noktası Ne Olmalıdır?

		N	%*
Gençlerin beklentilerine cevap verebilecek, çağdaş bir gençlik politikasının hazırlanması için başlangıç noktası ne olmalıdır? (Lütfen 3 şık işaretleyiniz)	Gençlik Bilgi Politikası	277	56,4
	Gençlik Bütçesi	263	53,6
	Katılım	204	41,5
	Gençlik Yasası	183	37,3
	Sivil Eğitim	166	33,8
	Gençlik Programları	139	28,3

Gençlerin beklentilerine cevap verebilecek, çağdaş bir gençlik politikasının hazırlanması için başlangıç noktası ne olmalıdır? Sorusuna ankete katılanlardan 3 adet şık belirtmeleri istenmiştir. Ankete katılanlar ilk sırada başlangıç noktası olarak gençlik bilgi politikası demişlerdir. Gençlik bilgi politikası diyenlerin oranı % 56,4 dür. Gençlik bütçesi diyenlerin oranının % 53,6; katılım diyenlerin oranın ise % 41,5 olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 34. Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi Kurularak Gençlerin Kendi Kararlarını Alması ve Geleceğe Yönelik Politika Üretmesinin Önünün Açılacağına İnanıyor musunuz?

		N	%
Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağına inanıyor musunuz?	Kesinlikle İnanıyorum	19	3.9
	İnanmıyorum	135	28.0
	Kısmen İnanıyorum	211	43.7
	İnanmıyorum	79	16.4
	Kesinlikle İnanmıyorum	39	8.1
	Toplam	483	100.0

* Katılımcılar birden fazla şık işaretleyebildikleri için yüzdelik dağılımların toplamı 100’den fazladır.

Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağına inanıyor musunuz? Sorusuna inanıyorum cevabını verenlerin toplamı % 64, inanmıyorum cevabını verenlerin ise % 36 olduğu görülmektedir.

Tablo 35. Türkiye’nin AB’ye Üye Olmasının Gençler İçin Önemi Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

		N	%
Türkiye’nin AB’ye üye olmasının gençler için önemini nasıl değerlendiriyorsunuz?	Çok önemli	60	12.3
	Yeterince önemli	121	24.8
	Ne önemli ne önemli değil	98	20.1
	Pek önemli değil	107	21.9
	Hiç önemli değil	102	20.9
	Toplam	488	100.0

Türkiye’nin AB’ye üye olmasının gençler için önemini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna verilen yanıtların dağılımına bakıldığında verilen cevapların aslında birbirine çok yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Yeterince önemli diyenlerin oranı % 24,8; pek önemli değil diyenlerin oranı % 21,9 hiç önemli değil diyenlerin oranı % 20,9, ne önemli ne önemli değil diyenlerin oranı %20,1 olduğu görülmektedir. Toplamsal oran olarak bakıldığında önemli değil cevabını verenlerin % 42,8 olduğu görülmektedir. Çok önemli diyenlerin oranının ise %12,3 olduğu görülmektedir.

Gençlerle ilgili niteliksel araştırmalardan çıkan başka bir ortak nokta da, gençlerin büyük bir oranla Türkiye’nin AB’ye üye olmalarını istemeleri; her ne kadar bunun zor olacağını düşünseler de Türkiye’nin AB’ye adaylığını destekliyor olmaları. Üniversite öğrencileri arasında genç kızların erkeklere göre AB’ye üyeliğe daha sıcak baktıkları ve sosyo-ekonomik kategorilere inildikçe AB’ye üyelik

isteğinin de daha azaldığı görülüyorsa bile yine de çoğunluk AB'ye üyeliği destekliyor (Lüküslü,2009:171).

Gençlerin devleti algılama biçimi ve devletten beklentileri ilgili anket çalışmasının Kadın ve erkek katılımcıların görüş farklılıklarını belirlemek için Bağımsız iki örnek t testine ait sonuçlara göre değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 36 da sunulmuştur.

Tablo 36.Cinsiyet Faktörüne Göre Gençlerin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri

Sorular	CINSİYET	N	Ortalama	Standart Sapma	T	sd	Sig
Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz?	Kadın	384	1,89	0,880	-2,855	489	0,004**
	Erkek	107	2,19	1,134			
Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var	Kadın	382	3,56	1,125	3,423	483	0,001**
	Erkek	103	3,13	1,234			
Bugünkü koşullarda geleceğe güvenle bakabilmesi için bir GENÇ açısından en önemli etken nedir	Kadın	383	2,76	1,572	-2,290	486	0,022*
	Erkek	105	3,16	1,716			
Kişisel olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı nedir	Kadın	374	2,63	1,086	-2,283	474	0,023*
	Erkek	102	2,90	1,076			
Ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları takip ediyor musunuz	Kadın	382	2,12	0,980	4,598	485	0,000**
	Erkek	105	1,63	0,912			
Toplumsal sorunlara duyduğunuz ilgiyi nasıl	Kadın	380	2,56	0,733	2,058	483	0,040*
	Erkek	105	2,39	0,700			

değerlendirirsiniz							
Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet oranınız nedir	Kadın	379	3,26	1,113	2,264	484	0,024*
	Erkek	107	2,98	1,090			
Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağına inanıyor musunuz	Kadın	377	3,02	0,954	2,122	481	0,034*
	Erkek	106	2,79	0,973			

**::P<0.01; *:P<0.05 Ös: Önemsiz

Gençlerin devleti algılama biçimi ve devletten beklentileri ilgili anket çalışmasında kadın ve erkek katılımcıların bazı sorularda görüş farklılıkları olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan önemli görüş farklılığı olanlar sırasıyla, “*Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz*” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların çok önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır (P<0.01). Erkeklerin ($\bar{X} = 2.19$) kadınlara ($\bar{X} = 1.89$) göre okulu bittiğinde Türkiye dışında başka bir ülkede yaşamak istemedikleri tespit edilmiştir.

“*Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var*” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların çok önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır (P<0.01). Kadınların ($\bar{X} = 3.56$) bu soruya erkeklere ($\bar{X} = 3,13$) göre gelecekle ilgili daha fazla kaygı içinde oldukları tespit edilmiştir.

“Bugünkü koşullarda geleceğe güvenle bakabilmesi için bir GENÇ açısından en önemli etken nedir” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların çok önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.05$). Erkeklerin ($\bar{X} = 3.13$) çevrede sayılma ve sevilme seçeneğini seçerken, kadınlar ($\bar{X} = 2.76$) eğitim görüşünde fikir bildirmişlerdir.

“Kişisel olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı nedir” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların çok önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.05$). Erkeklerin ($\bar{X} = 2.90$) yarın endişesi seçeneğini seçerken, kadınlar ($\bar{X} = 2.63$) Eğitim-Sağlık gibi temel konular görüşünde fikir bildirmişlerdir.

“Ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları takip ediyor musunuz” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.05$). Kadınların ($\bar{X} = 2.12$) erkeklere ($\bar{X} = 1.63$) göre ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları daha az ilgi ile takip ettiği tespit edilmiştir.

“Toplumsal sorunlara duyduğunuz ilgiyi nasıl değerlendirirsiniz” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların çok önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.01$). Kadınların ($\bar{X} = 2.56$) erkeklere ($\bar{X} = 2.39$) göre Toplumsal sorunlara daha fazla ilgi ile takip ettiği tespit edilmiştir.

“Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet oranınız nedir” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.05$). Kadınların ($\bar{X} = 3.26$) erkeklere ($\bar{X} = 2.98$) göre Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından daha memnun oldukları tespit edilmiştir.

“Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağına inanıyor musunuz” sorusuna kadın ve erkek katılımcıların önemli görüş farklılığına rastlanılmıştır ($P<0.05$). Kadınların ($\bar{X} = 3.02$) erkeklere ($\bar{X} = 2.79$) göre

Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağı konusunda daha iyimser oldukları tespit edilmiştir.

Gençlerin devleti algılama biçimi ve devletten beklentileri ilgili anket çalışmasının kadın ve erkek katılımcıların önemli görüş farklılığına sahip açıklamalarına yukarıda değinilmiştir. Bunun dışındaki devleti algılama biçimi ve devletten beklenti ile ilgili sorularda erkek ve kadınlar arasında herhangi bir görüş farklılığı tespit edilememiştir ($P>0.05$).

Tablo 37. Gençlerin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri İle Yaş Grupları Arasında Bağımsız İki Örnek t Testi Sonuçları

Sorular	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	t	sd	Sig
Gelecekte ne bekliyorsunuz	18-20	178	1,84	0,987	-2,960	433	0,003 **
	21-23	257	2,13	1,025			

** : $P<0.01$

Gençlerin devleti algılama biçimi ve devletten beklentileri ilgili anket çalışmasında yaş grupları arasında “*Gelecekte ne bekliyorsunuz?*” sorusuna vermiş oldukları yanıtlar arasında görüş farklılığı çok önemli bulunmuştur ($P<0.01$). 18-20 yaş grubundaki gençlerin ($\bar{X} = 1.84$) gelecekte kariyer yapma ve zenginlik beklediği, 21-23 yaş aralığındaki gençlerin ($\bar{X} = 2.13$) ise daha çok zenginlik beklediği tespit edilmiştir.

Tablo 38. Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Bölge	17,993	11	1,636	1,980	0,035*
Hata	110,672	134	0,826		
Genel	128,664	145			

* : $P<0.05$

“Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz?” sorusunun Bölgeler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P < 0.05$).

Tablo 39. Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik Ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Bölgeler	N	Ortalama
İstanbul	6	2,00 ^{ab}
Doğu Marmara	3	1,33 ^b
Batı Marmara	6	1,83 ^{ab}
Ege	12	2,08 ^{ab}
Batı Karadeniz	6	2,67 ^{ab}
Orta Anadolu	47	1,81 ^{ab}
Batı Anadolu	3	2,00 ^{ab}
Akdeniz	35	2,11 ^{ab}
Doğu Karadeniz	8	1,63 ^{ab}
Kuzeydoğu Anadolu	3	2,33 ^{ab}
Ortadoğu Anadolu	11	2,45 ^{ab}
Güneydoğu Anadolu	6	3,17 ^a
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 39’da verilmiştir. Tablo 39’da iki farklı grup meydana gelmiştir. Doğu Marmara Bölgesi’nden olan öğrenciler kesinlikle Türkiye de yaşamak istedikleri yönünde daha fazla görüş bildirirken ($\bar{X} = 1.33$), Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nden olan gençler Türkiye’de çok fazla yaşamak istemedikleri ($\bar{X} = 3.17$) yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 40. Sizce Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı Nasıl Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Bölgeler	27,131	11	2,466	2,106	0,024
Hata	156,951	134	1,171		
Genel	184,082	145	184,082		

*: $P < 0.05$

“Sizce devletin Türk gençliğine bakış açısı nasıl?” sorusunun Bölgeler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P<0.05$).

Tablo 41. Sizce Devletin Türk Gençliğine Bakış Açısı Nasıl Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Bölgeler	N	Ortalama
İstanbul	6	3,50 ^{ab}
Doğu Marmara	3	3,33 ^{ab}
Batı Marmara	6	3,83 ^a
Ege	12	3,17 ^{ab}
Batı Karadeniz	6	3,67 ^a
Orta Anadolu	47	3,00 ^{ab}
Batı Anadolu	3	2,67 ^{ab}
Akdeniz	35	3,49 ^{ab}
Doğu Karadeniz	8	2,13 ^b
Kuzeydoğu Anadolu	3	2,67 ^{ab}
Ortadoğu Anadolu	11	4,00 ^a
Güneydoğu Anadolu	6	3,00 ^{ab}
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 41’de verilmiştir. Tablo 41’de üç farklı grup meydana gelmiştir. Ortadoğu Anadolu ($\bar{X} = 4.00$), Batı Marmara ($\bar{X} = 3.83$) ve Batı Karadeniz ($\bar{X} = 3.67$) Bölgesi’nden olan gençler, “Sizce devletin Türk gençliğine bakış açısı nasıl?” soruna fikir ve düşünceleri önemsenmeyen şekilde daha fazla görüş bildirirken, Doğu Karadeniz Bölgesi’nden olan gençler sorumluluk ve yetki verebilen ($\bar{X} = 2.13$) yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 42. Genel Anlamda Düşündüğünüzde, Hükümetin Uygulamalarını Nasıl Değerlendiriyorsunuz Sorusunun Bölgeler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Bölgeler	27,190	11	2,472	1,923	0,042
Hata	172,269	134	1,286		
Genel	199,459	145			

*: $P<0.05$

“Genel anlamda düşündüğünüzde, hükümetin uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusunun Bölgeler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P < 0.05$).

Tablo 43. Genel Anlamda Düşündüğünüzde, Hükümetin Uygulamalarını Nasıl Değerlendiriyorsunuz Sorusunun Bölgeler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik Ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Bölgeler	N	Ortalama
İstanbul	6	2,83 ^{ab}
Doğu Marmara	3	2,33 ^{ab}
Batı Marmara	6	3,33 ^{ab}
Ege	12	3,25 ^{ab}
Batı Karadeniz	6	3,50 ^{ab}
Orta Anadolu	47	2,49 ^{ab}
Batı Anadolu	3	3,00 ^{ab}
Akdeniz	35	3,17 ^{ab}
Doğu Karadeniz	8	2,00 ^b
Kuzeydoğu Anadolu	3	3,00 ^{ab}
Ortadoğu Anadolu	11	3,18 ^{ab}
Güneydoğu Anadolu	6	3,67 ^a
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 43’de verilmiştir. Tablo 43’de iki farklı grup meydana gelmiştir. Güneydoğu Anadolu ($\bar{X} = 3.67$) Bölgesi’nden olan öğrenciler genel anlamda düşündüğünüzde, hükümetin uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna daha çok beğenmedikleri yönünde fikir beyan ederken, Doğu Karadeniz Bölgesi’nden olan gençler hükümetin uygulamalarını kısmen beğendikleri ($\bar{X} = 2.00$) yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 44. Kamu Sektöründe Görev Almak İster Misiniz Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Fakülte	1,983	3	0,661	4,295	0,006**
Hata	21,853	142	0,154		
Genel	23,836	145			

** : $P < 0.01$

“Kamu Sektöründe görev almak ister misiniz?” sorusunun fakülteler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P<0.01$).

Tablo 45. Kamu Sektöründe Görev Almak İster Misiniz Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Fakülteler	N	Ortalama
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	41	1,07 ^b
Fen-Edebiyat Fakültesi	60	1,23 ^{ab}
Hukuk Fakültesi	31	1,19 ^b
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	14	1,50 ^a
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 45’de verilmiştir. Tablo 45’te üç farklı grup meydana gelmiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($\bar{X} = 1.07$) ve Hukuk Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 1.19$) kamu sektöründe görev almak istedikleri yönünde görüş bildirirken, Mühendislik Mimarlık Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{X} = 1.50$) yarısı bu görüşe katılırken diğer yarısı katılmadıkları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 46. Türkiye’nin Bu Sorunlarını Çözecek Kurum Sizce Hangisidir Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Fakülte	90,696	3	30,232	4,939	0,003**
Hata	869,249	142	6,121		
Genel	959,945	145			

** : $P<0.01$

“Türkiye’nin bu Sorunlarını çözecek kurum sizce hangisidir?” sorusunun fakülteler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($P<0.01$).

Tablo 47. Türkiye'nin Bu Sorunlarını Çözecek Kurum Sizce Hangisidir Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Fakülteler	N	Ortalama
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	41	2,90 ^b
Fen-Edebiyat Fakültesi	60	3,88 ^{ab}
Hukuk Fakültesi	31	2,52 ^b
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	14	5,14 ^a
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 47’de verilmiştir. Tablo 47’de iki farklı grup meydana gelmiştir. Hukuk Fakültesi ($\bar{X} = 2.52$) ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($\bar{X} = 2.90$), bu iki grup Türkiye’nin sorunlarını çözecek kurumun bilim dünyası ve hükümetin olduğu görüşünde fikir beyan ederken, Mühendislik Mimarlık Fakültesi öğrencileri ise, ($\bar{X} = 5.14$) sorunların halledilmesinde Avrupa Birliği’nin çözüm olabileceği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 48. Üyesi Olduğunuz Kuruluşun Toplantılarına Katılır Mısınız Sorusunun Fakülteler Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Fakülte	20,586	3	6,862	4,892	0,003**
Hata	199,168	142	1,403		
Genel	219,753	145			

** : P<0.01

“Üyesi olduğunuz kuruluşun toplantılarına katılır mısınız?” sorusunun fakülteler arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (P<0.01).

Tablo 49. Üyesi Olduğunuz Kuruluşun Toplantılarına Katılır Mısınız Sorusunun Fakülteler Bakımından Tanımlayıcı İstatistik Ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Fakülteler	N	Ortalama
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	41	2,90 ^a
Fen-Edebiyat Fakültesi	60	3,15 ^a
Hukuk Fakültesi	31	3,16 ^a
Mühendislik Mimarlık Fakültesi	14	1,86 ^b
Toplam	146	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 49’da verilmiştir. Tablo 49’da iki farklı grup meydana gelmiştir. Hukuk Fakültesi ($\bar{X} = 3.16$), Fen-Edebiyat Fakültesi ($\bar{X} = 3.15$) ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ($\bar{X} = 2.90$) üyesi oldukları kuruluşun toplantılarına bazen katıldıkları yönünde daha fazla görüş bildirirken, Mühendislik Mimarlık Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 1.86$) ise çoğu kez katılım yönünde fikir bildirmişlerdir.

Tablo 50. Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Sınıflar Arasında Varyans Analizi Sonuçları

VK	KT	SD	KO	F	Sig.
Kaçıncı Sınıf	10,759	5	2,152	2,493	0,034
Hata	121,690	141	0,863		
Genel	132,449	146	132,449		

*: P<0.05

“Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz?” sorusunun sınıflar arasında tek yönlü varyans analiz sonuçları istatistiksel olarak önemli bulunmuştur (P<0.05).

Tablo 51. Okulunuz Bittiğinde Türkiye’de Yaşamak İster Misiniz Sorusunun Sınıflar Bakımından Tanımlayıcı İstatistik ve Tukey Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

Kaçıncı Sınıf	N	Ortalama
Hazırlık	4	3,25 ^a
Birinci	41	1,95 ^b
İkinci	39	2,28 ^{ab}
Üçüncü	46	1,87 ^b
Dördüncü	13	1,92 ^b
5 ve daha fazla	4	2,50 ^{ab}
Toplam	147	

Tukey çoklu karşılaştırma sonucu Tablo 51’de verilmiştir. Tablo 51’de iki farklı grup meydana gelmiştir. Hazırlık sınıfında okuyan öğrenciler ($\bar{X} = 3.25$) kısmen Türkiye de yaşamak istedikleri yönünde daha fazla görüş bildirirken, birinci ($\bar{X} = 1.95$), üçüncü ($\bar{X} = 1.87$) ve dördüncü sınıf ($\bar{X} = 1.92$) öğrencileri Türkiye’de yaşamak istedikleri yönünde daha fazla görüş beyan etmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gençlik Politikası Bağlamında Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri konulu bilimsel araştırma dört bölüm üzerinde ele alınmaya çalışıldı. Birinci bölümde üzerinde durmaya çalıştığımız konular; devlet kavramı, devletin gelişimi ve unsurlarıdır. İkinci bölümde üzerinde çalıştığımız konu; Avrupa’da Gençlik Politikası, üçüncü bölümde çalıştığımız konu; Türkiye’de Gençlik Politikası ve son dördüncü bölümde uygulamalı olarak üzerinde durulan konu ise, Gençlik Politikası Bağlamında Türk Gençliğinin Devleti Algımla Biçimi ve Devletten Beklentileridir.

Devlet, insanların birlikte yaşamaya başlamaları ile ihtiyaç duyularak oluşturulan insanların üstünde, insanlar arasındaki ilişkileri düzenleyerek, haksızlıkları önlemeyi amaçlayan üstün güce sahip bir yapılanmadır. İnsan ilişkileri zamanla yoğunlaşarak karmaşıklaşmıştır ve çeşitlenmiştir. Buna paralel olarak devlet yapısı ve işleyişi de gelişip büyümüştür. Bu gün gelinen noktada devletler, sadece güvenliği ve adaleti sağlayıcı görevleri ile sınırlı olmayan başka birçok görev ve fonksiyonu yerine getiren bir yapıya bürünmüştür. Bu yapı, içersinde barındırdıkları toplumu ve toplumun en dinamik bölümü olan gençleri ön plana çıkarmaktadır.

Gençler, toplumlarını geleceğe taşıyacak aktörler olarak değerlendiriliyorlar. Buna karşın gençlerin karşı karşıya olduğu sorunlar ve ihtiyaçlar da bir o kadar ağır ve çeşitli. Toplumun bu günü ve geleceği açısından taşıdığı tartışmasız öneme ve genç nüfusa sahip olmasına karşın, Türkiye’de gençliğe yönelik ilgi ve destek, toplumsal yaşamın tüm boyutlarında çok zayıftır. Cumhuriyet’in inşa döneminin en gözde siyasi aktörlerinden birisi olarak kabul edilen gençlik 1980’e kadar kendisine yüklenen kurtarma’dan koruma’ya uzanan tarihsel rolünün çerçevesinde, verili bir durumun tamamlayıcısıdır. 1980 sonrası dönemde ise yeni nesil, askeri darbe ve yeni bir iktisadi düzen döneminde yetişerek tarihsel ve toplumsal sorumluluktan uzak devreye sokulmuştur.

Türkiye’de gençliğe yönelik kapsamlı bir politika ve gençlikle ilgili meselelerden sorumlu kurumsal bir yapılanma oluşturulamamıştır. Türkiye genç nüfusa sahip bir ülkedir ve yetkililer bu durumun, ülke için bir şans olduğunu her fırsatta yenilemektedir. Genç nüfusun ülke için gerçekten bir şansa dönüştürülebilmesinin ön koşulu, gençlerin iyi eğitilmesi ve üretimle birlikte toplumsal yaşamın bütün alanlarına aktif olarak katılımlarının sağlanmasıdır. Gençlerin becerilerine, niteliklerine ve beklentilerine uygun alanlarda ve iyi koşullarda istihdam edilebilmesidir.

Leyla Neyzi’nin de gençlikle ilgili makalesinde belirttiği gibi “*Gençlik ancak kendisine dayatılan misyonun yükünden kurtularak genç olabilir* (Neyzi, 2004: 136). Bunun ilk adımı, ekonomi politikalarının istihdamı artırma amacına uygun olarak belirlenmesi; eğitim, sağlık ve istihdam alanlarından başlayarak aktif ve etkili gençlik istihdam politikalarının uygulanmasıdır. Ancak Türkiye’nin henüz oluşmuş ve paydaşlarla tartışılmış bir gençlik istihdam stratejisi yoktur.

Gençlik politikası üretiminde gençliğin gençlik döneminin özerk birey olma sürecini yaşayabilmesini ve gençlerin toplumsal hayatta genç olarak var olabilmelerini hedefleyen bir yaklaşımı savunuyoruz. Bu yaklaşımla oluşturulacak gençlik politikalarında, yetişkinlerin gençler için düşündüğü ve tasarladıklarının dışında, gençlerin kendi ihtiyaçlarını belirleyebilme, ihtiyaçları ile ilgili haklarını savunabilme ve kendileri için mevcut hak çemberini geliştirmek üzere örgütlenebilme anlayışını savunuyoruz (Yentürk vd., 2008).

Genel olarak işsizlik ve özelde eğitilmiş gençlerin işsizlik sorunu, genel toplumsal sorunların bir bileşenidir ve yol açtığı etkilerde toplumsal niteliktedir. Bir ülke genç insanlarına güven duyduğu, onların geleceğe güvenle bakabilmeleri için gereken önlemleri aldığı, bu konudaki kararlılığını ve ayırdığı kaynaklarla, izlediği politikalarla somutlayabildiği oranda yarınlarına güven duyabilir. Gençlerin becerilerine, niteliklerine ve beklentilerine uygun alanlarda ve iyi koşullarda istihdam edilebilmesinin ön koşulu, ekonomi politikalarının istihdamı artırma amacına uygun olarak belirlenmesidir; aktif ve etkili gençlik istihdam politikalarının uygulanmasıdır.

Diğer taraftan eğitim sistemi, gençlerin emek piyasasında talep edilen nitelik, bilgi ve becerilerle donanmış olarak yetiştirilmesinde yetersiz kalmakta. İstihdam ve eğitim politikaları arasında kurulması zorunlu olan eşgüdüm sağlanamamaktadır. Tüm sorunlar gibi işsizlik ve eğitilmiş genç işsizlik sorununun çözüm yolu da siyaset alanından geçmektedir. Türkiye’de eğitilmiş gençlerin işsizlik sorununu hafifletmek üzere uygulanabilir bir gençlik istihdam stratejisinin belirlenmesi, ekonomik ve sosyal politikalarda ve ilgili kurumsal yapılarda bu stratejinin gerektirdiği sistematik değişikliklerin bir an evvel gerçekleştirilmesi zorunludur.

KAYNAKÇA

- Armağan, İbrahim (2004). “*Gençlik Gözüyle Gençlik*” 21. Yüzyıl eşiğinde Türkiye Gençliği, İstanbul: Kırksraklılar Vakfı Yayını.
- Avrupa Gençlik Forumu (2004). “Gençlik Özerkliği Üzerine Politika Belgesi”.
- Acar, Hakan (2008). Türkiye’nin Ulusal Gençlik Politikası Nasıl Yapılandırılmalıdır? *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5,1.
- Akal, Cemal Bali (1995). *Sivil Toplumun Tanrısı*, İstanbul: Engin Yayıncılık.
- Akçura, Yusuf (1991). *Üç Tarz-ı Siyaset*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Albayrak, M. Ali (2005). *Demokratik Devlet Anlayışı ve 1982 Anayasasında Yer Alan Devletin Demokratik Niteliğine İlişkin Düzenlemeler*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Bolu.
- Aydınlı, İbrahim ve Ayhan, Veysel (2004). “Egemenlik Kavramının Tarihsel Gelişimi Perspektifinden İktidarın Sınırlandırılması Tartışması”, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 1.
- Başgil, A. Fuat (1960). *Esas Teşkilat Hukuku (Türkiye Siyasi Rejimi ve Anayasa Prensipleri)*, İstanbul: Cilt: I.
- Beriş, Hamit Emrah (2006). *Egemenliğin Dönüşümü: Tarihsel ve Siyasal Açından Egemenlik Kavramının Yeni Anlamı*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı, Ankara.
- CHP ,(2011), *BYKP Çalışmaları* ,No:3, Mart.
- Certel, Eylem (2010). *Gençlik ve Sosyal Gelişim: Gençlik Örgütlerine Katılan Gençlerle Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Childe, G. (1993). *Tarihte Neler Oldu*.(Çevirenler: M. Tuncay, A. Şenel). İstanbul: AlanYayıncılık,
- Çam, Esat (2000). *Siyaset Bilimine Giriş*, İstanbul
- Çarkoğlu, Ali ve Toprak, Binnaz (2006). *Değişen Türkiye’de Din, Toplum ve Siyaset*, TESEV, İstanbul.
- Certel, Eylem (2010). *Gençlik ve Sosyal Gelişim: Gençlik Örgütlerine Katılan Gençlerle Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Certel, Eylem, Kurtaran Yörük (2008). Avrupa Çapında Gençlik Politikaları.(Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*.(1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 197-221.
- Çeçen, Anıl (2007). *Türkiye Cumhuriyeti Ulus Devleti*, Ankara: Fark Yayınları.
- Daver, Bülent (1993). *Siyaset Bilimine Giriş*, Ankara: Siyasal Kitabevi,
- DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) (2006). IX. Kalkınma Programı Çocuk ve Gençlik İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- Duverger, Maurice (1973). *Sosyal Bilimlere Giriş*, Ankara: Bilgi Yayınevi
- Dünya Bankası (1997). World Development Report 1997: State in a Chang World, New York.
- Doğan, İsmail (2007). *Sosyoloji*, Pegem Yayıncılık.
- Doğan, Mehmet Sait ve Özyurt, Selahattin (2002). *Gençlik Problemleri Açısından Üniversite Gençliği*, İstanbul: Değişim Yayınları.
- Erdoğan, Mustafa (1998). Sivil Toplum: Bir kavram Anatomisi. *Liberal Düşünce Dergisi*, 46-47

- Erendil, Muzaffer (1990). *Devlet'in Kavram ve Kapsamı*, Ankara: Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Yayınları.
- Erjem, Yaşar (2009). *STK'lara Yönelik Araştırma Raporu*. Mesin.
- Erol, Ahmet (2003). "Devlet ve Devletin İşlevlerinin Gelişimi", *Mükellefin Dergisi*, Sayı:114.
- Fukuyama, Francis (2005). *Devlet İnşası, 21. Yüzyılda Dünya Düzeni ve Yönetişim*, (Çeviren: Çetinkasap, Devrim). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Gökçe, Gülise (2007). Güçlü ve Zayıf Devlet Tartışmaları Bağlamında Türkiye (1.Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı (GHDB) (2007), 2006-2007 Faaliyetleri, Ankara.
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü (GSGM) (2007a), 2006 Faaliyet Raporu, Başbakanlık, Ankara.
- Gökçe, Orhan ve Çukurçayır, Akif (2006). Bilimsel Araştırma Teknikleri Ders Notları (BASKI). Konya: Özgü Ciltevi.
- Gönüllü, Mustafa (2002). Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Sorunları ve Beklentileri: Pamukkale Üniversitesi Örneği, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* (5), (1).
- Göze, Ayferi (1997). *Sosyal Devlet Düzenleri*, İstanbul: Fakülte Kitabevi
- Göze, Ayferi (1989). *Türk Kurtuluş Savaşı ve Devrim Tarihi*, İstanbul: Beta Yayınevi
- Gözler Kemal (2007). *Devletin Genel Teorisi*, Bursa: Ekin Kitabevi
- Gözübüyük, A. Şeref (1997). *Anayasa Hukuku*, Ankara: Turhan Kitabevi

- Gürses Fulya ve Gürses Hasan Basri (1979). *Dünya’da ve Türkiye’de Gençlik*, İstanbul: Der Yayınları
- Hançerlioğlu, Orhan (1999). *Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi
- İnan, Afet (2000). *Medenî Bilgiler ve M. Kemal Atatürk’ün El Yazıları*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- İsbir, Begüm (2009). Temsili Demokrasi Anlayışına Göre Yerel Yönetimlerde Özerklik, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 11.
- Kapanı, Münci (1995). *Politika Bilimine Giriş*, Ankara: Bilgi Yayınevi.Karakaş,
- Karakaş, Mehmet (2000). *Türk Ulusçuluğunun İnşası*, Ankara: Vadi Yayınları.
- Kurtaran, Yörük (2008). Türkiye’de Gençlik Alanında Devletin Rolü. (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*.(1. Baskı).İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 129-165.
- Kurtaran, Yörük, Nemutlu, Gülesin, Yentürk, Nurhan (2008). Gençler Hakkında, Gençlik İçin, Gençlerle. (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*, (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3-23.
- Levi, G ve Schmitt, J.C. (1997). *A History of Young People in the West*, Harvard University Press.
- Levis, B.(1998). *Türkiye’nin Doğuşu*, Ankara: Türk Tarih Basımevi.
- Lüküslü, Demet (2008). Günümüz Türkiye Gençliği: Ne kayıp bir Kuşak Ne de ülkenin Aydınlik Geleceği (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları* (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 287-297.
- Lüküslü, Demet (2009). *Türkiye’de “Gençlik Miti”* , 1980 Sonrası Türkiye Gençliği (1. Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Lüküslü, Demet (2005). Farklı Kitaplardan Farklı Açılardan Gençlik Analizleri, *Birikim Dergisi*, No:196, İstanbul.
- Mardin, Şerif (1999). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Marx, Karl.-Engels F (1976). *Manifesto*, (Çeviren: Yavuz Mümtaz). İstanbul.
- Miller, David (1995). *Siyasal Düşünce Ansiklopedisi*, (Çevirenler: Bülent Peker ve Nevzat Kıracı). Ankara: Cilt: I.
- Mütevellioğlu, Nergis., Zambak, Mehmet. ve Mert, Mehmet. (2010). İşsizlik, Üniversiteli Gençlik ve Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:11 Sayı:1.
- Neyzi, Leyla (2004). “Nesne ya da Özne? Türkiye’de “ Gençliğin Paradoksu”, Ben Kimim? Türkiye’de Sözlü Tarih, Kimlik ve Öznellik, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Nemutlu, Gülesin, (2008).Türkiye Sivil Alanında Gençlik Çalışmasının Tarihsel Gelişimi. (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*, (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 167-197.
- Nemutlu, Gülesin, Kurtaran, Yörük (2008). Gençlik Çalışmaları Temelinde Gençlik Politikaları Önerileri. (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları*, (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 23-47.
- Oktay, Fatoş (2004). Ulusal Gençlik Konseyi ve Avrupa Gençlik Forumu. Ankara: Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama merkezi 26. Dönem Uluslar arası İlişkiler Uzmanlık Programı.
- Öner, Atilla (1998). “Gençlik Politikaları”, Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerileri, 1994 Yılında Hazırlanan Raporun Yenilenmesi. İstanbul.
- Özçelik, Selçuk (1984). *Anayasa Hukuku (Umumi Esaslar)*, İstanbul: Cilt: I.

- Özman, M. Aydoğan (1964).“Devletlerin Egemenliği ve Milletlerarası Teşekküller”,
Ankara: *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1-4.
- Pehlivan, H. Kübra (2006). *Türk Anayasalarında Milli Devlet, Ülke ve Vatandaşlık Kavramları*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Russell, Bertrand, *İktidar*. (Çeviren: Mete Ergin) İstanbul.
- Sezdirmez, Ahmet (2008). *Türk Gençliğinin Gelecek Tasavvuru ve Siyasete Bakışı*, Yüksek Lisan Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Konya.
- Smith, Anthony D. (2007). *Milli Kimlik*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Sözen, Kemal (2000). “Ahmet Cevdet Paşa’ya Göre Devlet”, *Yeni Türkiye*, Osmanlı Özel Sayısı III, Sayı:33,
- Şeker, Tacettin (1997). *Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Üniter Yapısının Oluşumu ve Dayandığı Anayasal İlkeler*, Yüksek Lisan Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Sivas.
- Şentuna, Murat (2009). *Türkiye’deki Gençlik ve Spor ile İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği*, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Tanilli, Server (1981). *Devlet ve Demokrasi Anayasa Hukukuna Giriş*, İstanbul: Say Kitap Pazarlama,
- TDK,(2011).“Devlet”, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (Erişim: 15.04.2011)
- Tezcan, Mahmut (1998). *Toplumsal Değişme ve Eğitim (BASKI)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Tunçay, M (1999). Türkiye Cumhuriyeti’nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması (1923-1931), İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 1982.

UNDP (2010). *İsviçre-UNDP (S-UN) Fonu Gençlik Projesi Gençlik Katılımı ve Gençlik Politikaları İçin neriler*, Ankara: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı.

UNDP (2008). “*Türkiye’de Gençlik*”, İnsani Gelişme Raporu Türkiye 2008, Ankara: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Temsilciliğı,

UNİCEF (2003). “*Children and Young People: Participating in Decision-Making-A Call for Action*” (ocuklar ve Gençler: Karar alma Süreçlerine Katılım-Eylem ağırsı).

Weber, Max (1998). *Sosyoloji Yazıları*. (eviren: Taha Parla). İstanbul: İletişim Yayınları,

Wycherley, R. E (1993). *Antik ağda Kentler Nasıl Kuruldu* (evirenler: N. Nirvan, N. Başgelen). İstanbul Arkeoloji Sanat Yayınları.

Yazıcı, Erdinç (2003). Türk niversite Genliğı Araştırması, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları

Yeniçeri, zcan (2009). “*Millet Kavramı ve Etnisite*”, http://www.21yyte.org/tr/yazdir2736-Millet_Kavrami_Ve_Etnisite.html, (Erişim: 15.04.2011)

Yentürk, Nurhan, Kurtaran, Yörük ve Nemutlu, Gülesin (2008). Türkiye’de Gençlik alışması ve Politikaları (1. Baskı). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Yentürk, Nurhan (2008). Gençlerin Yaşamlarını evreleyen Alanlarda Gençlik Politikaları nerileri. (Nurhan Yentürk, Yörük Kurtaran, Gülesin Nemutlu). *Türkiye’de Gençlik alışması ve Politikaları*. (1. Baskı), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 47-79).

- Yentürk, Nurhan vd, (2006). “Gençlik Çalışmaları Birimi Araştırma Raporu” No:1
İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi.
- Yer, Hicret (1996). *Orta Asya Türk Kavimlerinde Devlet - Halk İlişkileri (En Eski Çağlardan İslâmiyetin Kabulüne Kadar)*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Eskiçağ Tarihi Bilim Dalı Konya.
- Zabunoğlu, Y. Kâzım (1973). *Kamu Hukukuna Giriş*, Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Sevinç Matbaası.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.youthforum.org>, Mayıs, 2011

<http://www.youthforumhab.org.tr> Mayıs, 2011

[http://www.bursanat.org/genclik politikaları](http://www.bursanat.org/genclik-politikalari), Ağustos, 2011

<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan1.pdf> , (Erişim: 20/09/2011)

<http://www.ruralityouth.org.tr> (23.08.2011)

<http://www.ghdb.gov.tr/index.php/genclik-merkezleri>, Ağustos,2011

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/27177.html> Temmuz,2011

<http://www.ua.gov.tr/index.cfm>, Ağustos,2011

<http://www.tuik.gov.tr>. Temmuz, 2011

<http://hasat.org/forum/Devlet-k9493.html>, (Erişim: 15.04.2011)

<http://www.memuruz.biz.htm>, (Erişim: 18/03/2011).

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/6/2011>,(Erişim:28/09/2011).

<http://www.coe.int/youth> (Erişim: 14/09/2011)

**GENÇLİK POLİTİKASI BAĞLAMINDA TÜRK GENÇLİĞİNİN DEVLETİ
ALGILAMA BİÇİMİ VE DEVLETEN BEKLENTİLERİ
ANKET SORULARI – NİSAN 2011 KONYA**

İyi günler,

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı kapsamında “Gençlik Politikası Bağlamında Türk Gençliğinin Devleti Algılama Biçimi ve Devletten Beklentileri” konulu bir tez çalışması yürütmekteyiz. Bu bağlamda Sizlerin görüşleri çalışmamızın ana omurgasını oluşturmaktadır. Bu açıdan aşağıdaki sorulara vereceğiniz yanıtların içtenliği ve doğruluğu araştırmanın sonuçları açısından çok büyük bir önem arz etmektedir. Ankette belirteceğiniz görüşler sadece bu araştırmada kullanılacaktır. Bu nedenle isim yazılmasına gerek yoktur. Verdiğiniz bütün bilgiler bilimsel amaçlar için kullanılacaktır.

Göstermiş olduğunuz ilgi ve bize ayırdığınız zaman için şimdiden teşekkür eder, Saygılarımızı sunarız.

Doç. Dr. Ali ŞAHİN

Emine SARI

Selçuk Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Kamu Yönetimi Bölümü

Görüşülen Kişinin;

Cinsiyeti:

1() Bayan 2() Erkek

Yaşı:

1() 18 Yaş altı 2() 18-20 yaş 3() 21-23 4() 24-26 5() 27-29

Hangi Bölge’de yaşıyorsunuz? (Memleketinizin /ailenizin ikamet ettiği ilin plaka kodu.....?)

1() İstanbul 2() Doğu Marmara 3() Batı Marmara 4() Ege
5() Batı Karadeniz 6() Orta Anadolu 7() Batı Anadolu 8() Akdeniz
9() Doğu Karadeniz 10() Kuzeydoğu Anadolu 11() Ortadoğu Anadolu 12() Güneydoğu Anadolu

Hangi Fakültede okuyorsunuz?

1() İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 2() Fen-Edebiyat Fakültesi
3() Hukuk Fakültesi 4() Mühendislik Mimarlık Fakültesi

Kaçıncı sınıfta okuyorsunuz?

1() Hazırlık 2() Birinci 3() İkinci 4() Üçüncü 5() Dördüncü 6() 5 ve daha fazla

S1. Boş zamanlarınızı genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?

- 1() Cafe vb. yerlere giderek okuyarak
2() Spor yaparak
3() Kitap vb.
4() Sinemaya giderek
5() Müzik dinleyerek
6() Siyasi Konular
7() Sanatsal, kültürel etkinliklere katılarak

S2. Ailenizin Aylık gelir düzeyi nedir?

- 1() 500 TL'nin altında
2() 501- 1000 TL
3() 1001- 1500 TL
4() 1501- 2000 TL
5() 2001- 2500 TL
6() 2501- 3000 TL
7() 3000 TL'nin üzerinde

S3. Annenizin;**Eğitim Durumu:**

- 1() Okur Yazar değil
2() İlköğretim
3() Lise Mezunu
4() Önlisans Mezunu
5() Lisans Mezunu
6() Yüksek Lisans/Doktora

S4. Babanızın;**Eğitim Durumu:**

- 1() Okur Yazar değil
2() İlköğretim
3() Lise Mezunu
4() Önlisans Mezunu
5() Lisans Mezunu
6() Yüksek Lisans/Doktora

S5. Şu an kiminle ve nerede oturuyorsunuz?

- 1() Ailemle birlikte
2() Arkadaşlarımla evde
3() Yurtta
4() Kendi başıma evde
5() Akrabalarımla

S6. Okulunuz bittiğinde Türkiye’de yaşamak ister misiniz?

- 1() Kesinlikle yaşamak istiyorum
2() Yaşamak İsterim
3() Kısmen İsterim
4() İstemiyorum
5() Kesinlikle İstemiyorum

S7. Türkiye’de genç olmak sizin için nasıl bir duygu?

- 1() Çok iyi
2() İyi
3() Kısmen iyi
4() Kötü
5() Çok Kötü

S8. Eğer “Kötü” ve “Çok Kötü” cevabı verdiyseniz nedenleri nelerdir? (Lütfen 2 sık ifadeleyiniz).

- 1() Gençlerin kendileri ile ilgili konularda katılımına imkan sağlanmıyor.
2() Gençlere güvenli bir gelecek garantisi verilmiyor.
3() Gençlik için işsizlikle mücadelede gereken önlemler alınmıyor.
4() Gençlik hiçbir toplumsal karar alma sürecine dahil edilmiyor.

S9. “Geleceğimle ilgili ciddi kaygılarım ve korkularım var” cümlesine katılıyor musunuz?

- 1() Kesinlikle katılmıyorum 2() Katılmıyorum 3() Kısmen katılıyorum
4() Katılıyorum 5() Kesinlikle katılıyorum.

S10. Gelecekte ne bekliyorsunuz?

- 1() Kariyer 2() Zenginlik 3() İş-Aş 4() Hiçbir Şey

S11. Geleceğiniz açısından aşağıdaki olgulardan hangisi sizce daha önemli? (Lütfen 2 tanesini işaretleyiniz)

- 1() Para 2() Sevgi 3() Aile 4() İyi bir meslek 5() Mutluluk

S12. Bugünkü koşullarda geleceğe güvenle bakabilmesi için bir GENÇ açısından en önemli etken nedir?

- 1() Ailenin varlıklı olması 2() Eğitim 3() Çevrede sayılma ve sevilme
4() Nüfuzlu yakınları 5() Belirli alanda şöhret olma
6() Geçerli bir beceri ve yeteneğe sahip olma.

S13. Kişisel olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı nedir?

- 1() İşsizlik korkusu 2() Eğitim-Sağlık gibi temel konular 3() Yarın ne olacağım endişesi
4() Genel konular 5() Diğer(Lütfen belirtiniz).....

S14. Türkiye’de gençliğe kılavuzluk ve önderlik edecek demokratik kurumların gelişmişliği konusunda düşünceniz nedir?

- 1() Olumlu 2() Olumsuz 3() Fikrim yok.

S15. Türkiye’de gençliğe ve onun dinamizmine ne kadar güven duyulmakta ve ne kadar yetki ve sorumluluk verilmektedir.

- 1() Yeterli düzeyde güvenilip, sorumluluk verilmektedir.
2() Yeterli düzeyde güvenilmediği için, sorumluluk da verilmemektedir.
3() Fikrim yok.

S16. Anayasada 2006 yılında yapılan bir değişiklikle seçilme yaşının 25’e düşürülmesi gençliğin siyasetle ilgilenmesine katkı sağlamış mıdır?

- 1() Evet sağladı 2() Hayır sağlamadı 3() Fikrim yok.

S17. Ülkemizde ve dünyada yaşanan siyasi olayları takip ediyor musunuz?

- 1() Evet 2() Hayır 3() Bazen

S18. Günlük bilgi ihtiyacınızı genelde hangi kaynaklardan karşılıyorsunuz? (Lütfen iki tane işaretleme yapınız)

- 1() Ulusal TV Kanalları 2() Yerel ya da Bölgesel TV Kanalları 3() Ulusal Gazeteler

- 4() Yerel Gazeteler
) Tanıdıklar(Eş-dost)
7() Ulusal Radyo
yok
- 5() İnternet
8() Yerel radyo
- 6()
9() Fikrim

S19. Kamu Sektöründe görev yapmak/almak ister misiniz?

- 1() Evet 2() Hayır

S20. Sizce gençliğin en önemli üç sorunu nedir? (Önem sırasına 1, 2, 3 şeklinde belirtiniz)

- 1() İstihdam 2() Eğitim 3() Sosyal Sorunlar
4() Manevi Sorunlar 5() Kuşak Çatışması 6() Özgüven

S21. Türkiye’de Devlet yönetiminde çalışıyor olsaydınız gençlik adına hangi tür politikalara ilk öncelik verirdiniz?

- 1() Eğitim 2() Sağlık 3() İstihdam 4() Barınma 5() Karar alma sürecine katılım

S22. Türkiye’de gençliğin sorularına çözüm üretecek bir yaklaşım sizce söz konusu mudur?

- 1() Kesinlikle söz konusudur 2() Evet kısmen söz konusudur 3() Söz konusu değil
4() Kesinlikle söz konusu değil

S23. Türkiye’de gençliğimizin kendisini sorgulayacağı, kendisini ve iç dünyasını ortaya koyabileceği, yaptığı her işte onurla ve güvenle “Benim” diyebileceği ifade ve etkinlik alanları yeterli düzeyde mevcuttur.” Cümlesine katılıyor musunuz?

- 1() Kesinlikle Katılıyorum 2() Katılıyorum 3() Kısmen Katılıyorum
4() Kesinlikle Katılmıyorum 5() Katılmıyorum.

S24. Toplumsal sorunlara duyduğunuz ilgiyi nasıl değerlendirirsiniz?

- 1() Hiç ilgi duymuyorum 2() Oldukça ilgi duyuyorum
3() Biraz ilgi duyuyorum 4() Çok ilgi duyuyorum

S25. Türkiye’nin en önemli sorunları nelerdir? Lütfen 3 şık işaretleyiniz.

- 1() İşsizlik 2() Eğitim Sorunları 3() Ahlaki değerlerde
Yozlaşma
4() Kürt Sorunu 5() Terör/PKK sorunu 6() Zengin ve Fakir
uçurumu
7() Rüşvet-Yolsuzluk 8() İrtica 9() Devlet hizmetleri
10() ABD ile ilişkiler 11() AB ile ilişkiler

S26. Türkiye’nin bu Sorunlarını çözecek kurum sizce hangisidir?

- 1() Meclis 2() Bilim Dünyası 3() Hükümet
4() Cumhurbaşkanı 5() Avrupa Birliği 6() Öğretmenler

7() Ordu
Cemaatler

8() Basın

9() Dini

10() Sivil Toplum Örgütleri

11() İş adamları.

S27.Sizce siyasal yaşamımızda gençliğe yeterince yer ve söz veriliyor mu?

1() Evet 2() Hayır 3()Fikrim yok.

S28.Siyasal partiler ve devletin gençlik sorunlarına yeterince yer verdiğine katılıyor musunuz?

1()Katılıyorum 2() Katılmıyorum 3()Kısmen Katılıyorum 4()Kesinlikle Katılıyorum
5()Kesinlikle katılmıyorum.

S29.Sizce devletin Türk gençliğine bakış açısı nasıl?

1() Fikir ve düşünceleri önemsenen. 2()Sorumluluk ve Yetki verilebilen
3()Üretici ve yaratıcı gücü olan 4() Fikir ve düşünceleri önemsenmeyen

S30.Genel anlamda düşündüğünüzde, Hükümetin uygulamalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

1()Beğeniyorum 2()Kısmen Beğeniyorum 3()Kesinlikle Beğeniyorum
4()Beğenmiyorum 5()Fikrim yok.

S31.Türkiye’de tatmin edici bir ulusal gençlik politikasından söz etmek mümkün cümlesine;

1()Kısmen Katılıyorum 2()Katılıyorum 3()Kesinlikle Katılıyorum
4()Katılmıyorum 5()Fikrim yok

S32.Türkiye’de yaşayan bir genç olarak, Hükümetin yapmış olduğu gençlik politikalarından memnuniyet oranınız nedir?

1() Çok memnunum 2() Biraz memnunum 3() Memnunum 4()Hiç memnun değilim
5()Fikrim yok

S33.Gençlik politikalarının geliştirilmesi kapsamında düşünüldüğünde herhangi bir sivil toplum kuruluşuna, parti gençlik kollarına, üniversite öğrenci konseylerine, derneğe, öğrenci topluluklarına üye misiniz?

1()Evet 2() Hayır 3()Üye değilim ama olmayı düşünüyorum

S34.Üyesi olduğunuz kuruluşun toplantılarına katılır mısınız?

1() Her zaman 2() Çoğu kez 3() Bazen. 4()Nadiren
5()Çok az zaman

S35.Kendiniz ve ülke için, hükümetin yapması gereken öncelikli politika ne olmalıdır?

1()Eğitim Özgürlüğü. 2() İş 3() Sağlık 4()Düşünce

S36.Gençlik Politikalarının hazırlanmasında ve politikanın uygulanmasında işlevselliği sağlamak amacıyla siz gençlerin görüşlerinin yeterince ortaya çıktığına inanıyor musunuz?

1()Kesinlikle İnanıyorum	2()İnanmıyorum	3()Kısmen İnanıyorum
4()İnanıyorum	5()Kesinlikle İnanmıyorum	

S37.Gençlerin beklentilerine cevap verebilecek, çağdaş bir gençlik politikasının hazırlanması için başlangıç noktası ne olmalıdır? (Lütfen 3 şık işaretleyiniz)

1()Sivil Eğitim	2()Gençlik Yasası	3()Gençlik Bütçesi
4()Gençlik Bilgi Politikası	5()Katılım	6()Gençlik Programları

S38.Türkiye’de Ulusal Gençlik Konseyi kurularak gençlerin kendi kararlarını alması ve geleceğe yönelik politika üretmesini önünün açılacağına inanıyor musunuz?

1()Kesinlikle İnanıyorum	2()İnanmıyorum	3()Kısmen İnanıyorum
4()İnanıyorum	5()Kesinlikle İnanmıyorum	

S39.Türkiye’nin AB’ye üye olmasının gençler için önemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

1()Çok önemli	2()Yeterince önemli	3()Ne önemli ne önemli değil
4()Pek önemli değil	5() Hiç önemli değil.	